

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

В.С.Кудін

**ДОСВІД СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ
ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ
ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ**

(матеріали обласної Інтернет-конференції)

Черкаси

2014

ББК 74.204.31
К88

Рекомендовано до друку Вченою радою ЧОШОПП.
Протокол № 1 від 25 лютого 2014 року

АВТОР:

Кудін В.С., завідувач лабораторії виховної роботи Черкаського обласного інституту післядипломної роботи педагогічних працівників Черкаської обласної ради

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Назаренко Г.А., кандидат педагогічних наук, проректор з наукової роботи Черкаського обласного інституту післядипломної роботи педагогічних працівників Черкаської обласної ради;

Денисенко В.В., методист районного методичного кабінету відділу освіти Золотоніської районної державної адміністрації

У посібнику вміщено досвід діяльності навчальних закладів області у напрямку співпраці учнівського самоврядування та громадських організацій щодо покращення життя у місцевій громаді.

Матеріали, розміщені у посібнику, можуть бути корисними директорам загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів, методистам, класним керівникам.

Кудін В.С. Формування громадянської позиції у школярів.....	5
Вавілова Л.А. Досвід співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування щодо покращення життя місцевої громади	8
Вертиполох О.М. Співпраця учнівського самоврядування з вищими навчальними закладами	11
Гвоздик І.О. У плідній і тісній співпраці і взаєморозумінні	13
Гончарук Н.С. Підростає гідна зміна.....	16
Гуренко Н.К. Досвід співпраці учнівського самоврядування Кам'янського еколого-економічного ліцею з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	19
Давиденко С.В. Скарбничка добрих справ. Добрі справи множаться.....	21
Денисенко В.В., Редька Л.В. Досвід проектної діяльності учнівського самоврядування Золотоніського району «Ліги Творчості» СДЮОЗ «Дивосвіт» щодо вирішення різних проблем життя місцевої громади.....	24
Дзись О.Г. Досвід співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями	28
Каратай О.В., Хижкіна Л.Б. Співпраця дитячої організації «Сапфір» з громадськими організаціями. Сміли щодо вирішення різних проблем життя школи та місцевої громади	31
Котенко Т.О. Через учнівське самоврядування – до покращення життя місцевої громади.....	34
Лисенко О.А. Залучення учнівської молоді до стратегічного планування розвитку міста Корсунь-Шевченківський.....	36
Лук'яненко О.Д. Від демократії учнівського колективу – до демократії	

місцевого самоврядування	39
Мельник Ю.В. Співпраця учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	43
Мережана О.Г Співпраця учнівського самоврядування Орловецької ЗОШ І-ІІІ ступенів Городищенської районної ради з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	45
Мудрак Л.А. Співпраця учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	48
Науменко Т.П.Співпраця учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	51
Нещадим О.В. Співпраця учнівського самоврядування Вільховецького навчально-виховного комплексу з музеєм-садибою Героя України В.Чорновола.....	54
Ніщенко М.Е. Співпраця з творчими спілками та організаціями.....	56
Палієва С.І. Школа – осередок розвитку громади	58
Плахотна Т.Г., Кобиляцька Л.Ф. Роль співпраці учнівського парламенту з місцевим самоврядуванням та громадськими організаціями щодо покращення життя Чигиринської громади	62
Саповатова В.І., Ткаченко А.І. З досвіду співпраці учнівського самоврядування Гельмязівської ЗОШ І-ІІІ ступенів з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	65
Скляр Л.Б. Досвід співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	67
Стригун О.П. Досвід співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	69
Турченко Л.П. Людина – творець добра.....	72
Шаповалова Л.В. Проектна діяльність, як форма здійснення співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	74
Шкода С.І. Досвід співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	77
Фрей В.П. Досвід співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.....	79

*Громада процвітає,
якщо її члени садять дерева
у затінку яких їм ніколи
не доведеться сидіти
Давньогрецька мудрість*

ВСТУП

Важливим компонентом громадянської освіти є виховання в учнів розуміння важливості громадянської ініціативи у процесі розв'язання актуальних питань на рівні вулиці, населеного пункту, регіону. Саме молодь сьогодні стала тією верствою населення, яка відчуває на собі найбільшу відповідальність за наше спільне майбутнє. Громадянські компетентності підростаючого покоління можуть бути сформовані лише у ході безпосередньої соціальної практики, залучення до діяльності дитячих та молодіжних громадських організацій, органів учнівського самоврядування. Самоврядування у навчальних закладах передбачає реалізацію таких же принципів і правил, на яких ґрунтується самоврядування в інших громадських і державних освітніх установах. Метою ж шкільного самоврядування, яке відбувається у щільному взаємозв'язку із роботою педагогічного колективу, батьківського самоврядування є становлення виховної системи школи через формування загальношкільного колективу, залучення окремої особистості до загальнолюдських цінностей, засвоєння нею соціальних норм поведінки через участь у громадському житті школи, створення умов для самовизначення, самоствердження й самореалізації кожної особистості, через наявність широкого вибору напрямів і видів діяльності, розвиток креативності, ініціативи, формування активної громадянської позиції школярів. Адже головним завданням шкільного самоврядування є захист прав та задоволення інтересів школярів. Якщо розглядати це завдання більш вузько, то воно полягає в забезпеченні самореалізації найактивнішої частини учнів та залученні до активного життя всіх, кому воно цікаве. Крім того, в учнів проявляються особистісні риси, лідерські якості, виховується характер, удосконалюються ораторські навички і, що найцінніше, з'являється досвід організаторської роботи. Саме через діяльність самоврядування учні можуть організувати роботу проєктів, цікавих для всіх школярів, оперативно реагувати на події, які можуть мати велике значення для життя навчального закладу, діяти в інтересах тих, хто обирає учнівську раду. Самоврядування дозволяє попереджати та розв'язувати протиріччя, що виникають між окремими членами та колективом школи в цілому, між учнями та адміністрацією.

Як показує практика, у багатьох населених пунктах України саме шкільні освітні заклади є центрами громадянського життя які здійснюють велику просвітницьку роботу щодо духовного, екологічного, культурного відродження місцевої громади. В Україні вже сьогодні напрацьовано конкретний досвід співпраці органів місцевого самоврядування та громадського сектору стосовно практичного втілення та виконання конкретних програм, відбувається розбудова демократії та становлення громадянського суспільства, тобто суспільства, яке зможе повною мірою контролювати діяльність держави. Для цього необхідно, щоб громадяни цього суспільства мали навички демократичного життя. Такі навички може дати розвинуте учнівське самоврядування навчального закладу. Надзвичайно важливу роль у цій співпраці відіграють різного роду учнівські об'єднання. Саме через систему органів учнівського самоврядування і реалізується потреба учнів до конкретного виду діяльності щоб змінити на краще свою школу, своє село чи місто. Важливість залучення молоді до розвитку місцевої демократії, становлення системи місцевого самоврядування, активної участі у житті громади та місцевих громадських ініціативах обумовлена такими чинниками:

– молодь здатна внести інноваційні, нестандартні підходи до вирішення проблем місцевих громад, сприяти запровадженню новітніх інформаційних, управлінських технологій у місцевому самоврядуванні;

– молодь є доволі великою групою громадян. На сьогодні в Україні молодь віком від 14 до 28 років становить близько 11 млн. осіб. Тому важливим є врахування її потреб, бачення проблем місцевого розвитку, що може значною мірою здійснюватися через різні форми її активної участі.

– майбутнє місцевої демократії та сталий розвиток громад значною мірою залежить від того, наскільки сьогодні молоді фахівці будуть спроможні сприйняти накопичений управлінський досвід та, враховуючи європейські стандарти, здійснювати управління процесами місцевого розвитку.

У нашій області накопичений чималий досвід успішної співпраці учнівського самоврядування та громадських організацій щодо покращення життя місцевої громади. Зокрема, ряд шкіл працює у проекті «Школа як осередок розвитку громади». Громадсько-активна школа – це заклад, який залучає громаду до процесу управління школою, здійснює мобілізацію місцевих ресурсів для забезпечення нагальних та довготривалих цілей і школи, і громади, що загалом сприяє їхньому розвитку, зміцненню партнерства між ними. Це звичайна школа, де відбувається тісна співпраця між школою і громадою. Впровадження державно-громадського управління в школі – це:

- спільні дії дирекції, педагогів, підприємців, громадських лідерів, інших громадян щодо розвитку школи та громади;
- умови функціонування сільської чи міської школи, створення її позитивного іміджу;
- участь в управлінні школою членів громади, доступність шкільних ресурсів для всіх членів громади;
- спільний голос у визначенні потреб та ресурсів громади, залученні бізнес-структур, підприємців до співпраці;
- можливість для батьків бути залученими до процесу прийняття рішень щодо якості освіти їхніх дітей;
- можливість навчального закладу, громади допомогти сім'ї в питаннях виховання дитини;
- сприяння розвитку учнівського самоврядування - першого досвіду демократичного управління;
- можливість батьків впливати на освітню політику, підвищення якості освітніх послуг, які вони обирають;
- перетворення школи на соціокультурний центр села, міста, регіону.

Напрями впровадження державно-громадського управління у школі можуть бути різними, зокрема: організація громадських колегіальних органів управління школою,

розвиток органів учнівського та батьківського самоуправління, співпраця школи та громади в реалізації цільових проектів з розвитку школи та місцевої громади; співпраця школи, громади, підприємців щодо модернізації матеріально-технічної бази тощо.

Досвідом роботи навчального закладу у зазначеному проекті ділиться у своїй статті заступник директора Смілянської ЗОШ I-III ступенів №1 Палієва С.І. В основі діяльності учнівського самоврядування закладу є принцип – школа – для громади, громада – для школи, реалізація якого передбачена через тематичні напрями: «Найдорожча цінність – людське життя», «Якісна освіта – сяйво людського життя», «Найбільше багатство – багатство людських стосунків», «Найвища краса – краса людських взаємин», «Школа – осередок місцевої громади».

Зі свого боку, колектив закладу докладає достатньо зусиль, щоб спілкування з представниками громади, батьками вихованців було насиченим і цікавим. Зберігаючи все найкраще й перевірене часом, педагоги спільно з учнівським самоврядуванням шукають і впроваджують нові, більш ефективні форми взаємодії з місцевою громадою.

Про співпрацю громади та школи щодо вирішення екологічних проблем села йдеться у статті заступника з виховної роботи Шрамківської ЗОШ I-III ступенів Вавілової Л.А. Члени учнівського самоврядування успішно співпрацюють з головою сільської ради свого населеного пункту, створили агітбригаду та проводять значну екологічну просвіту серед населення, випускають листи-звернення із закликом берегти рідну природу до односельців тощо.

Досвідом співпраці навчального закладу і вищими начальними закладами області мова йде у статті директора Золотоніської спеціалізованої школи інформаційних технологій №2 Вертиполох О.М., саме про те, яким чином організована ця співпраця і що вона дає колективу закладу.

Різноманітною є діяльність навчального закладу Леськівської ЗОШ I-III ступенів Черкаської районної ради у напрямку співпраці з міжнародними громадськими організаціями.

Однією з форм діяльності учнівського самоврядування навчального закладу є співпраця з музеєм-садибою Героя України В.Чорновола, про яку мова йде у статті заступника директора з виховної роботи Вільховецького НВК Звенигородської районної ради Нещадим О.В.

Змістовною є співпраця учнівських колективів загальноосвітніх навчальних закладів Корсунь-Шевченківського району із різними громадськими організаціями, з якими вони співпрацюють вже багато років. Про це розповідає у своїй статті методист районного методичного кабінету відділу освіти Корсунь-Шевченківської РДА Давиденко С.В. «Скарбничка добрих справ. Добрі справи множаться». Автор розповідає про те, яким чином відбувається рух добротворення у районі, адже започаткував цей рух відомий академік із Сахнівки О. А.Захаренко. Щороку кожен навчальний заклад здійснює добру справу чи екологічного, чи культурологічного, чи соціального напрямку і весною, під час проведення зльоту добротворців, підбиваються підсумки зробленого.

Про реальний досвід реалізації проектної діяльності СДЮОЗ «Дивосвіт» Золотоніського району розповідається у матеріалах Денисенко В.В. та Редьки Л.В. У організації, діяльність якої вони координують, напрацюється значний досвід громадянського життя. У СДЮОЗ «Дивосвіт» діти з головою поринуті в атмосферу лідерського та волонтерського руху, у якому вони вчаться бути активними, свідомими громадянами нової демократичної України.

Різноманітними формами дієвої співпраці охоплені колектив Жашківської ЗОШ I-III ступенів №2 з громадськими організаціями району, які дають добрі результати. Заходи, про які мова йде у статті за участю представників громадських організацій, позитивно впливають на національно-патріотичне, морально-правове, духовне, екологічне та громадянське виховання учнівської молоді.

Про досвід співпраці дитячої асоціації «Сапфір» із громадськими організаціями м. Сміли щодо вирішення різних проблем життя школи та місцевої громади йде мова у статті заступника директора з виховної роботи Хижкіної Л.Б. та педагога-організатора Каратай О.В. Смілянської ЗОШ I-III ступенів №1. Вони зазначають, що співпраця учнівського самоврядування нашої школи із різними громадськими організаціями – це пугівка для лідерів у самостійне доросле життя із не завжди передбаченим сценарієм.

У статті заступника директора з виховної роботи висвітлено досвід співпраці учнівського самоврядування Уманської ЗОШ I-III ступенів школи № 11 Мельник Ю.В. з громадськими організаціями та державними установами міста Умані.

Про реалізацію регрантингового проекту «Залучення учнівської молоді до стратегічного планування розвитку міста» в рамках проекту Європейського Союзу «Сталий міський розвиток» розповідає у своїй статті методист Корсунь-Шевченківського районного центру дитячої та юнацької творчості О.А. Лисенко. У результаті проведення круглого столу, виступів, обговорень та дискусій стали визначені пріоритетні напрямки, найважливіші стратегічні ініціативи у розвитку міста, на що, в подальшому, була спрямована розробка конкурсних соціальних проектів та молодіжних пропозицій до стратегічного плану розвитку міста. Активна молодь Корсунщини довела свою готовність долучитися до розробки стратегії розвитку, учні озвучили багато ідей, пропозицій, проте в ході дискусії виявилось, що і молодь, і дорослі недостатньо обізнані про можливості співпраці. Тож, комунікативні заходи грантового проекту РДЮОК «Росичі» доцільно послужили розвитку інформованості молодих корсунчан в цьому питанні, дали можливість більш активного та конструктивного спілкування у форматі «молодь - влада».

Реалізуючи права дітей на творче самовираження, колектив Золотоніської спеціалізованої школи інформаційних технологій №2 тісно співпрацює з творчими спілками та колективами Черкаської області та України і діляться своїми напрацюваннями у цьому напрямку. Заступник директора з виховної роботи Ніщенко М.Е у своїй статті розповідає про роль педагогічного колективу у цій тісній співпраці.

У статті заступника директора з виховної роботи Чигиринського НВК I-III ступенів №3 Плахотної Т.Г. та педагога-організатора Кобиляцької Л.Ф. розкривається досвід роботи учнівського парламенту Чигиринського НВК I – III ступенів №3 щодо співпраці із Чигиринською міською радою та громадськими організаціями міста. Робота самоврядування закладу проходила під гаслом «Я – патріот свого міста», тому головними напрямками діяльності були громадянське та патріотичне виховання. Результатом співпраці стала реалізація різних проектів та проведених заходів, які відіграли позитивну роль у покращенні життя чигиринської громади.

Незважаючи на описаний досвід дієвої співпраці учнівських організацій та місцевих громад можна говорити про те, що на сьогодні ще недостатньо дослідженими залишаються питання щодо різноманітних методів та форм участі молодих громадян у розвитку місцевої демократії, зокрема, успішного залучення молодіжних організацій до розв'язання проблем місцевих громад, їх співпраці з органами місцевого самоврядування, підготовки до роботи та професійне зростання молоді в місцевих органах влади, її участі у виборчих процесах. Задля вирішення цієї проблеми, а саме, представлення найцікавіших, найдієвіших моделей та форм співпраці між учнівськими організаціями навчальних закладів та місцевих громад, і створений зазначений методичний посібник.

Л.А. Вавілова,
заступник директора з виховної роботи
Шрамківської ЗОШ I-III ступенів
Драбівської районної ради

ДОСВІД СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Дана стаття розкриває практичні аспекти можливих форм співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями у руслі проблеми екологічного виховання суспільства. Наводяться фрагменти конкретних заходів екологічного спрямування.

Тенденції розвитку, що відбуваються в країні, все більше переконують нас у тому, що сформувати правову державу, підвищити правову і політичну культуру всього суспільства, налагодити реальне суспільне самоврядування неможливо без підготовки підростаючих поколінь до життя у демократичному, гуманному суспільстві, без виховання працьовитості, самостійності, відповідальності за свої справи і вчинки. Важливу роль у підготовці сьогodнішніх школярів до реального суспільного самоврядування і формування в них готовності виконувати свій громадянський обов'язок покликане відіграти учнівське самоврядування. [4, с. 361]

Важливу роль, зважаючи на світові тенденції розвитку суспільної самосвідомості, відіграє екологічна освіта і виховання учнів. Екологічна освіта учнів може ефективно реалізовуватись через здійснення учнівського самоврядування і його співпрацю з місцевими громадськими організаціями. [2, с. 89] Такі форми роботи з екологічної освіти і виховання, на думку, як науковців, так і практиків, мають широкі можливості, створюючи передумови для розвитку соціальної активності школярів, їх самостійності, усвідомлення природи як системи цілого ряду цінностей, розвивають здатності до моральних оцінок як індивідуального, так і суспільного ставлення до навколишнього середовища. [3, с. 286]

Екологічне виховання являє собою організований і цілеспрямований процес формування системи знань про природу і суспільство, реальним показником якої є практичні дії учнів по відношенню до навколишнього середовища [1, с. 32]

Науково-теоретична розробка вказаної проблематики має безумовно важливе значення, оскільки дає методологічну основу для подальшої реалізації. Проте застосування теоретичних основ на практиці є більш інформативним у плані можливих доробок і реального впровадження. Так, ми хотіли б поділитися власним досвідом реалізації програми екологічної освіти і виховання через взаємодію учнівського самоврядування і громадських організацій та органів місцевого самоврядування. Таким чином, розвивається не лише екологічна самосвідомість, відповідальність і самостійність учнів, а й відбувається збагачення екологічного світогляду місцевого населення.

Кафедра виховної роботи Шрамківської загальноосвітньої школи I-III ступенів тісно співпрацює з кафедрою біології, бо саме школа покликана виховувати школярів у душі любові до рідної природи, охорони навколишнього середовища. У нашому навчальному закладі природоохоронна освіта учнів здійснюється в різних напрямках: на уроках, заняттях факультативів, під час проведення екскурсій, у процесі суспільно-корисної праці різних масових жанрів. Не залишаються осторонь проблем селища вчителі-пенсіонери, які створили своєрідну громадську організацію і переймаються питаннями екологічного спрямування. Захоплюючись їхнім ентузіазмом не сидить склавши руки учнівська громадськість. Силами учнівського самоврядування (шкільного парламенту) та заступника директора з виховної роботи була створена екологічна агітбригада «Промінь надії», де учні виступають пропагандистами природоохоронних знань серед своїх товаришів, місцевого населення. Чотири роки поспіль агітбригада «Промінь надії» була учасником обласного конкурсу екологічних агітбригад і здобувала призові місця.

Члени учнівського самоврядування не на словах, а справами доводять свою роботу. Вони знають реальні проблеми селища і показують їх місцевій громаді, використовуючи різні форми. Поштовхом для їхньої діяльності став приклад для наслідування своєрідної громадської організації захисників природи. За підтримки селищного голови та секретаря

селищної ради агітбригада виступає перед жителями селища під час проведення загально селищних заходів: Дня села, свята Івана Купала, на День Незалежності України, на День Соборності України.

Не секрет, що екологічний стан Шрамківки залишає бажати кращого. І ці питання потрібно розв'язувати. Для того, щоб жителі селища звернули увагу на вказані проблеми, учасники агітбригади постійно про них говорять, а іноді розкривають суть у гумористичній формі. Прикладом цієї роботи можемо навести один із їх виступів:

Як в'їжджаєш в село наше, то диву дивуєшся:

Нема ні дерев, ні квітів, генделі красуються.

Сморід на все село лине, ніби задихаєшся,

Каналізація в проекті тільки намічається.

Водопровід в комунгоспі увесь час ламається,

Через це їхній начальник раз у раз міняється.

Регулярно в нас базар у четвер проводиться,

Як від'їдуть торгаші, знали б, що там робиться:

Целофанові кульки в повітря здіймаються,

Папірці і ящики навкруги валяються.

А як їдеш на Вишневе, яке розмаїття:

Справа цвинтар розмістився, зліва – купа сміття.

Ще у різних кінцях села люди викидають бруд,

Вони думають напевно, що їх мине людський суд.

Хто в селі газ не провів, рубає дерева,

Щоб у хатах було тепло односельцям треба.

Як місцевий депутат зробить зауваження,

То на цілий рік у нього вистачає враження.

Тепер новий голова взявся за роботу,

Хочемо, щоб не відбили у нього охоту.

Звісно, вирішити всі проблеми миттєво члени учнівського самоврядування не можуть, але роблять усе, що в їхніх силах. А саме:

- згідно статті 9 Закону України «Про охорону навколишнього середовища» від 25 червня 1991 року вони мають право об'єднатись в громадські природоохоронні формування, що й було здійснено;
- на запрошення селищного голови представники учнівського самоврядування беруть участь в обговоренні проектів, що можуть негативно впливати на життя і здоров'я людей;
- беруть активну участь в розробці та здійсненні заходів щодо охорони навколишнього середовища: спільно з місцевими екоактивістами розчищають занедбані джерела, допомагають місцевим депутатам організувати суботники по прибиранню території селища, спільно з адміністрацією школи здійснюють прибирання території селищного парку, спільно з представниками батьківської громадськості молодших школярів виготовляють шпаківні, годівнички, залучають старшокласників до озеленення території Шрамківки.

Одним з важливих напрямків екологічної роботи учнівського самоврядування є випуск агітаційних листків за підтримки працівників Шрамківської селищної бібліотеки для дорослих та дітей. Для прикладу наведемо уривок з «Листа до нащадків»:

Любі друзі! Вітаю вас на нашій Шрамківській землі! Споконвіку люди вважали землю матір'ю, яка завжди зігріє своєю ласкою, нагодує, підтримає і захистить у лиху годину. Все від землі – вважали наші предки. Своім життям і добробутом людина зобов'язана насамперед їй. Вона і народжує, і ховає. У наш час екологічний стан в Україні незадовільний. Різноманітні фабрики, заводи, шахти, хімічні комбінати не дотримуються екологічних вимог, забруднюють навколишнє середовище. А тут ще й Чорнобиль. Не війна, не орди чужинців прокотилися по нашій українській землі. Це мирний Чорнобильський атом,

що мав служити людині, приносити електроенергію, процвітання, щастя, приніс людству руйнацію, радіацію смерть, пустку... Кожна людина прагне жити в екологічно-чистому середовищі і прагне, щоб її нащадки теж жили на щедрій, квітучій, багатій, красивій землі.

Люди! Чим стане наша земля завтра – залежить від нас. Лише розумна діяльність людства може сприяти охороні навколишнього середовища. І ми, діти, не повинні стояти осторонь і дивитися, як руйнується екологія природи і екологія людини. Не чекаймо допомоги, а самі почнімо допомагати. Земля не прощає наруги, образи, жорстокості. Вона не любить лінивих і байдужих. Земля чекає доброго й дбайливого господаря.

Отже, реалізація взаємодії учнівського самоврядування та громадських організацій дозволила не лише здійснити крок вперед в екологічному вихованні майбутніх поколінь, а й проводити пропаганду серед жителів селища для розширення суспільної самосвідомості. Розвиваючи такі якості як самостійність, відповідальність, дбайливість, організаторські здібності, учасники учнівського самоврядування приносили реальну допомогу громадським організаціям у вирішенні нагальних екологічних проблем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Курняк Л.Д. Екологічна культура: поняття і реальність. Л.Д.Курняк // Вища освіта України. – 2006. – №3. – С. 32-37.
2. Морозова Л. Виховання екологічної культури особистості / Л. Морозова // Вища освіта України.- 2001. - №2. – С. 88-92
3. Пустовіт Г.П. Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1-9 класів у позашкільних навчальних закладах: Монографія. – К. – Луганськ: Альма-матер, 2004. – 362 с.
4. Ягупов В.В. Педагогіка: навчальний посібник./ В.В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002.

О.М.Вертипорох,

директор Золотоніської спеціалізованої школи
інформаційних технологій №2
Золотоніської міської ради

СПІВПРАЦЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

Спільний пошук нових ідей та шляхів їх реалізації привів одного разу до геніально простого рішення – підписати тристоронню угоду, учасниками якої стали підприємство АГРО ДП «Златодар», спеціалізована школа інформаційних технологій № 2, Черкаським національним університетом ім. Б. Хмельницького на Черкаським технологічним університетом.

Реалізація цього договору сприяла підвищенню рівня наукової роботи старшокласників, подоланню бар'єрів у спілкуванні учителів та науковців, ліквідації недовіри одне до одного. Лише пізніше з'ясувалося, що аналогічних угод на теренах Черкащини не існує. Предметом підписаного договору є зміцнення матеріально-технічної бази школи, проведення профорієнтаційної роботи серед випускників школи, шкіл міста та Золотоніського району щодо вибору професій, пов'язаних з інформаційними технологіями, економікою, агропромисловим, промисловим виробництвом, сільським господарством. Залучення спеціалістів ЧДТУ до навчально-виховного процесу в школі. Створення на базі навчального закладу методично-інформаційного центру та культурно-спортивного комплексу, реалізація різноманітних спільних освітніх, спортивних, культурно-виховних проєктів. Надання випускникам Школи можливості, паралельно із загальною середньою освітою, на здобуття певних практичних навичок та підготовку їх до подальшого навчання.

Школа, у свою чергу, зобов'язується підготувати внутрішньошкільні тести, за якими проводитиметься відбір учнів, що можуть бути рекомендовані Педагогічною Радою школи для вступу до ЧДТУ. Надавати приміщення та обладнання для функціонування та реалізації інших спільних освітніх, спортивних та культурних проєктів. Забезпечити можливість залучення до реалізації Договору фахівців з інших спільних освітніх, культурних проєктів, інформувати учнів про перспективи навчання у вищих навчальних закладах аграрно-промислового напрямку, готувати творчі виступи учнів для трудового колективу ДП «Златодар».

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького взяв на себе зобов'язання сприяти проведенню уроків-лекцій, практичних занять, семінарів у школі із залученням науково-педагогічних кадрів університету, направляти їх для участі у роботі комісії з проведення державної підсумкової атестації випускників, яка є вступним випробуванням до університету. Крім того, планувалося направляти науково-педагогічні кадри університету для читання лекцій, спецкурсів, проведення практичних занять (на умовах сумісництва), а учителів школи натомість запрошувати до участі у роботі кафедр та проведення науково-практичних конференцій.

Важливим аспектом цього договору була домовленість про те, що вищі навчальні заклади сприятимуть призначенню наукових керівників із числа науково-педагогічних кадрів для надання допомоги учням-дійсним членам Малої академії наук України та підготовки до участі обдарованих учнів у Всеукраїнських предметних олімпіадах.

З приємністю можна констатувати, що всі умови, закладені тристороннім договором, виконуються. Так ДП «Златодар» постійно надавав допомогу у зміцненні матеріально-технічної бази школи, відремонтував приміщення учительської кімнати, пізніше перетвореної на інформаційно-методичний центр, до 50-річного ювілею школи надав допомогу у створенні музею «Історія школи», відзначав одноразовими грошовими допомогами учнів та педагогів за результати досягнень. У літній період для працівників школи надавалися місця для оздоровлення на базі відпочинку у с. Коробівка. Навіть туристичні та культурологічні поїздки підприємства не відбувалися без залучення працівників підшефної школи.

Але особливою турботою підприємство під керівництвом В.Л.Лук'янця огортало людей, які того найбільше потребували. Зокрема, регулярно готувалися благодійні набори продовольчих товарів:

- дітям, які знаходяться під опікою – до дня захисту дітей;
- дітям інвалідам – до дня інваліда;
- ветеранам ВВВ – до дня міста та дня Перемоги;
- жінкам-пенсіонерам – до дня 8-го Березня;
- вчителям-пенсіонерам – до дня Учителя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко З.П. Школа як осередок соціально-педагогічної роботи в мікрорайоні/ Покращення якості соціальних послуг дітям та сім'ям в громаді/ За заг. ред. О.В.Безпалько.-К.,2006.-80 с.
2. Громадсько-активні школи в Україні: кроки до дій / Упоряд.: Н.Софій, Ю.Кавун. – К.: Крок за кроком, 2005. – 162 с.
3. Єльнікова Г.В. Теоретичні підходи до моделювання державно-громадського управління / Г.В. Єльнікова // Директор школи. –2003. – №40. – С.10-11.
4. Мудрик А.В. Соціальна педагогіка. / А.В. Мудрик. – М.: Академія, 2002. – 194 с.

І.О.Гвоздик,
заступник директора з виховної роботи
Жашківської ЗОШ І-ІІІ ступенів №2

У ПЛІДНІЙ І ТІСНІЙ СПІВПРАЦІ І ВЗАЄМОРОЗУМІННІ

Учнівське самоврядування плідно співпрацює з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади. Зокрема, маємо тісний взаємозв'язок між членами учнівського самоврядування та з Жашківською районною організацією «Союз. Чорнобиль. України», Жашківською районною ветеранською організацією, Жашківським районним Товариством Червоного Хреста, Жашківським районним управлінням юстиції, Жашківським районним БДЮТ, Жашківською районною організацією Української спілки ветеранів Афганістану, стаціонарним відділенням Жашківського територіального центру.

Діяльність органів учнівського самоврядування в школі сприяє згуртуванню шкільного колективу, розвитку громадської думки, більш ефективному входженню учнів у доросле життя. **Органом учнівського самоврядування в нашій школі є шкільна парламентська республіка «ВЕСЕЛКА».** Вона має двоступеневу структуру – загальношкільну і класну з чітким взаємозв'язком, що знаходить своє відображення у підпорядкуванні. А також у консультативному педагогічному керівництві органів учнівського співрядування з боку педагогічного колективу школи, педагога – організатора Присяжнюк Л. Й.

В державі «Веселка» є президент школи та шість міністерств, саме:

- **Міністерство «Спорт та здоров'я»;**
- **Міністерство «Культура»;**
- **Міністерство «Освіта»;**
- **Міністерство «Порядок і профілактика»;**
- **Міністерство «Турбота»;**
- **Міністерство «Інформація».**

В кожному міністерстві є свій голова та члени міністерства. Кожне має свою мету і завдання.

Члени учнівського самоврядування здійснюють контроль за виконанням режиму дня учнями школи, організовують взаємодопомогу у навчанні, здійснюють підготовку до проведення олімпіад, конкурсів, предметних тижнів, допомагають з виконанням дрібного ремонту в навчальних кабінетах, контролюють зовнішній вигляд учнів та слідкують за дисципліною і порядком у школі, ведуть пропаганду по боротьбі з курінням та пропусками уроків, здійснюють благодійну та волонтерську діяльність.

Органи учнівського самоврядування школи велику увагу приділяють попередженню бездоглядності та правопорушень серед неповнолітніх. Міністерство «Порядок та профілактика» здійснює індивідуальну роботу з учнями схильними до правопорушень. Органами учнівського самоврядування проводиться робота по попередженню шкідливих звичок у дітей. З цією метою учкомом спільно з вчителями і класними керівниками проводяться:

- години класного керівника („Шкідливі звички і здоров'я - несумісні”, „Здоровий спосіб життя – основа розвитку особистості”, „Правова відповідальність школярів за правопорушення” і т.д.);
- конкурс плакатів „Модель здорового способу життя”;
- конкурсно – розважальна програма „Здоров'я – це модно!”;
- проводяться зустрічі з працівниками районного центру соціальних служб сім'ї, молоді і спорту, юстиції, міліції.

Заступником директора з виховної роботи Гвоздик І. О. та педагогом - організатором Присяжнюк Л. Й. було розроблено і впроваджено в школі проект „Ми – за здоровий спосіб життя”, з яким учні виступили на районному етапі фестивалю «Молодь обирає здоров'я» та зайняли I місце.

Учнівське самоврядування проводить конкурси: на краще оформлення класу, рейди – перевірки готовності учнів до уроку, рейди – перевірки відвідування уроків, рейди – перевірки збереження шкільного майна, підручників. Старости класів регулярно здають листки Раді, де висвітлюють інформацію про запізнення на уроки, поведінку учнів на перервах. У школі випускається стінгазета „Колючка”. Тут учні розміщують усю цінну для них інформацію, пов’язану із шкільним життям.

Члени учнівського самоврядування традиційно беруть активну участь у проведенні загальношкільних свят та лінійок: Свято першого дзвоника, День фізкультури та спорту, День вчителя, Свято осіннього букета, День Збройних Сил України, новорічні свята, Свято Миколая, Андріївські вечорниці, Свято 8-го березня, День Перемоги, Масляна, міс та містер школи, Свято останнього дзвоника, випускний вечір і т.д.

Під час підготовки свят проводиться тісна співпраця органів учнівського самоврядування з учнями, класними керівниками, дирекцією школи, соціальним педагогом, батьками, колективами районного **Будинку дитячої та юнацької творчості**.

На базі БДЮТ проходять районні методичні об’єднання, семінари, «майстер-клас» для вчителів біології, географії, образотворчого мистецтва, трудового навчання, фізкультури та заступників директорів з виховної роботи і організаторів дитячих колективів. На базі БДЮТ працює Мала академія наук, яка є гарною школою для старшокласників нашого навчального закладу. Зокрема, щороку учні нашої школи є авторами наукових робіт, в яких містяться різноманітні дослідження. Також вони є учасниками конкурсу захисту цих робіт в Черкасах.

Відомі не лише в районі, а й поза його межами виступи хореографічного ансамблю «Едем» учасниками якого є учні нашої школи: Волинець Ольга, Топчій Анастасія, Остропільська Світлана, Петренко Ліза, Царук Діана та інші. Також і інші школярі нашого закладу є вихованцями гуртків «Умілі руки», «Блудний Грунь», « М’яка іграшка», «Лідер». Протягом навчального року гуртківці беруть участь в районних, обласних та Всеукраїнських конкурсах, змаганнях, фестивалях. Про результати роботи свідчать численні грамоти та нагороди вихованців БДЮТ.

Учнівське самоврядування нашої школи тісно співпрацює з рядом громадських організацій, які функціонують в нашому місті.

Зокрема, **волонтерський загін «Турбота»**, який не перший рік діє на базі нашої школи активно надає різнобічну допомогу вчителям-пенсіонерам, ветеранам праці, учасникам Великої Вітчизняної війни. За кожним вчителем - пенсіонером, який проживає в районі цукрового заводу, закріплено класний колектив, який відповідає за шефську допомогу протягом навчального року. Учні організують вітання вчителів - пенсіонерів з державними святами, днями народження, зустрічаються зі своїми підшефними: спілкуються, допомагають по господарству в разі нагальної потреби. При необхідності учні організують ветеранам посильну допомогу: в прибиранні подвір’я, догляді за присадибними ділянками: прибирають, копають, прополюють, саджають огороди.

Найактивнішими волонтерами є такі учні: Павліченко В., Горбань Д., Царук Д., Волинець О., Харченко С., Шкута В., Семенюк Ю. та інші.

Під час проведення в школі урочистих заходів до Дня педагогічного працівника, Дня захисника Вітчизни, 8 Березня, Дня Перемоги, Дня Партизанської Слави та ін. обов’язково присутні наші ветерани, яких ми з радістю запрошуємо. Учні їх вітають подарунками, квітами, вітальними листівками. Тих ветеранів, які не можуть бути присутніми на заходах, волонтери завжди вітають вдома.

Традиційно в школі проводиться **акція «Милосердя»**. Щорічно осінньої пори учні нашої школи проводять збір овочів і фруктів для мешканців стаціонарного відділення територіального центру. Волонтерський загін «Турбота» виявляє милосердя до хворих і людей похилого віку, здійснює святкові заходи до Дня людей похилого віку, дня перемоги. Дня інваліда, Дня ветерана, Дня захисту дітей, організує зустрічі з ветеранами, учасниками війни, вдовами, доглядає за обеліском загиблим воїнам.

До речі, активно співпрацюють члени учнівського самоврядування з **Жашківською районною ветеранською організацією**, яку очолює Р. М. Горенко. Цією організацією було відзначено волонтерський загін нашої школи як кращий. Члени ради ветеранів часто відвідують нашу школу. Крім святкових лінійок, їх запрошують на класні виховні години, на яких вони розповідають про свій бойовий та трудовий шлях. Цікаво, що серед учнів нашої школи вже є й правнуки шанованих ветеранів. Тож ми завжди раді бачити цих поважних людей у стінах нашого закладу.

Налагоджена тісна співпраця учнівського самоврядування з працівниками районного **Товариства Червоного Хреста**. Зокрема, представники Товариства є частими гостями нашої школи: з нагоди дня захисту дітей, святого Миколая та інших подій. Діти сироти та діти з малозабезпечених сімей отримують різноманітні подарунки. Постійно надається допомога у придбанні одягу та взуття тим школярам, які її потребують. Також Товариство Червоного Хреста забезпечило в кабінет медичної сестри сучасним тонометром для постійного користування.

Члени учнівського самоврядування тісно **співпрацюють з районною організацією «Союз. Чорнобиль. України.»**, керівником якої є В. І. Садовський. З нагоди дня ліквідатора а також Чорнобильської трагедії Володимир Іванович та інші члени організації запрошуються на різноманітні заходи, що відбуваються у нашій школі. Лише цього року за їх участі були проведені уроки пам'яті, лінійка приурочена Чорнобильській трагедії, а одинадцятикласники впорядкували матеріал зі спогадів людей ліквідаторів Жашківщини.

Плідна співпраця є між членами учнівського самоврядування та **представниками районного управління юстиції**. Зокрема, провідний спеціаліст цього ж управління В. П. Зінорук щомісячно проводить лекції на різну тематику для старшокласників. Перш за все це стосується прав дітей, захисту їхніх інтересів. Учні нашої школи є активними учасниками різноманітних конкурсів та інших заходів, ініціаторами проведення яких є управління юстиції.

Щороку, в лютому, в Жашківській загальноосвітній школі I-III ст. №2 проходить **зустріч школярів з воїнами-афганцями**. Цього року гостем зустрічі був Фурманенко Микола Михайлович.

В ході зустрічі звучали спогади про ті важкі випробовування, що випали на його юність. Микола Михайлович відповідав на питання учнів. Учасники зустрічі з болем в очах дивились на фотографії про події Афганської війни. Загиблих в ті важкі роки вшанували хвилиною мовчання. Ведучі заходу Кравченко Тетяна Іванівна та Бабенко Сергій привітали воїна-афганця з річницею виведення радянських військ з Афганістану, побажали міцного здоров'я, наснаги, творчого натхнення, сімейного благополуччя. З вуст учнів 11 класу прозвучали поетичні рядки про трагічні події війни в Афганістані. На закінчення лунали пісні про Афганські події. Очевидець афганських подій не лише ділився спогадами, а й співав... про друзів та матерів. Відкриттям для школярів було й те, що про афганців складають пісні й їх однолітки. А подібні заходи виховують в нас повагу до старшого покоління, цінність людського життя.

Отож, плідна співпраця з громадськими організаціями нашого району дає добрі результати. Різноманітні заходи за участю представників громадських організацій позитивно впливають на національно – патріотичне, морально – правове, духовне, екологічне, громадянське виховання учнівської молоді. Також згідно кількох письмових анкетувань, які стосувались зустрічей з представниками різних організацій, що нещодавно проводились в учнівських колективах, було помічено, що молодь виявляє неабияку цікавість до цих заходів. Учнівські колективи вдячні тим, хто не залишає поза увагою їхню цікавість і щоразу намагаються приділити більше уваги школярам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Власне авторство

Н.С. Гончарук,
заступник директора з навчально-
виховної роботи Летичівської ЗОШ
I-II ступенів Монастирищенської
районної ради

ПІДРОСТАЄ ГІДНА ЗМІНА

Стаття написана в дусі сучасності при розв'язуванні актуальних питань громадянської освіти й виховання молодого покоління та досвіду співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади

Важливим компонентом громадянської освіти є виховання у молоді розуміння важливості громадянської ініціативи при розв'язанні актуальних питань на рівні свого села, району, тому що молодь – це наше майбутнє, креативне мислення, творчий пошук і реалізація мрій.

Активну роль у підготовці сьогodнішніх школярів до реального суспільного самоврядування і формування в них готовності виконувати свій громадянський обов'язок покликане відіграти учнівське самоврядування. Поле діяльності учнів – безмежне. Все, що не забороняє закон, є дозволеним.

Органи самоврядування мають великі можливості: організувати на рівні села дебати на теми, що стосуються сільської громади, з представниками мерії, зустрічі з делегатами, депутатами сільської громади, займатися господарською діяльністю (акція «Дубок»), видавати книжки, організувати дослідницькі експедиції («Пам'ятки мого району»).

Самоврядування представляє інтереси учнів перед вчителями, батьками, органами освіти, органами сільської громади.

Життя учнів не обмежується стінами школи. Вони співпрацюють з сільською громадою села Летичівка Монастирищенського району Черкаської області, Будинком культури, добродійними організаціями, де беруть активну участь у волонтерському русі району «Школа – родина», екологічному - «Пізнай навколишнє середовище», спортивному - «Юні козачата».

Спираючись на визначення І. Беха про те, що період ранньої юності є часом громадянського становлення людини, її соціального самовизначення, активного залучення до громадського життя, формування духовних якостей особистості [1, с.102], учнівська молодь розглядається як особлива соціальна та вікова група, важливий стратегічний ресурс суспільного розвитку. Як на мене, саме в юнацькому віці нашим учням необхідний досвід реальної громадянської участі в розвитку села та порівняти свої власні уявлення із реальною дійсністю, втілити, по можливості, свої плани та мрії, аби внести корективи у план розвитку свого села. Водночас, це надає більше відповідальності і в шанованих жителів села та керівників займати активну позицію і не гальмувати демократичні процеси села, а також сприяє співпраці на рівні місцевої громади. Однак є незначні проблеми між органами місцевої громади в плані розуміння певних проблем, бо працювати з дітьми та сучасною молоддю треба мати певні знання й навички такої роботи. Тому, хто якнайкраще знає свій учнівський колектив? Це класоводи, адміністрація Летичівської ЗОШ I-II ступенів Монастирищенського району, які сприяють співпраці між школою та місцевою громадою села Летичівки.

Отже, громадянська компетентність підростаючого покоління може бути сформована тільки тоді, коли учні будуть брати безпосередньо участь у співпраці з органами місцевої громади, яка є для учнів широким полем діяльності, застосування їхніх зусиль. [2, с. 363]. Бо саме тут вони отримують свій перший і найважливіший досвід прийняття рішення щодо суспільно важливих питань.

Така робота є ефективною і корисною для обох сторін: по-перше, юні громадяни відчують свою значимість у вирішенні важливих завдань села; по-друге, наберуться досвіду, взявши приклад зі старшого покоління у вирішенні окремих проблем села; по-третє, на майбутнє: знайти своє місце в суспільному житті. [3, с. 110].

Живе школа і розвивається в напрямку формування в учнів внутрішнього розуміння та позиції громадянського суспільства. Спілкуються діти з ветеранами праці, ветеранами Великої Вітчизняної війни, прославляють гарні традиції села, вшановуючи ім'я односельчанина Кибального Василя Захаровича – кавалера трьох орденів Слави, який навчався у нашій школі, здобувають професійну майстерність в різних виробничих установах (екскурсії на «Монфарм» міста Монастирища, комбикормовий завод, хлібокомбінат тощо).

Учні нашої школи вшановують пам'ять та доглядають самотні могили Невідомого солдата на цвинтарі села. Щороку проходить акція у співпраці з громадськістю села «Ветеран живе поруч».

Цікавляться наші юні слідопити екологією села, навколишнім середовищем, проводять акцію «Екологічними стежками», відвідують історичні місця нашого села та району. Відродили традиції села про збереження історичних пам'яток: «Козацька криничка», музей «Аутентичного побуту села», куточка бойової слави в школі, доглядають учні школи за батьківським садком. На майбутнє хочуть впровадити в проект екологічну експедицію «Чиста вода».

Постійно школа проводить спортивні змагання, турніри, свята, концерти, вистави за участю батьків, громади села та адміністрації району.

У вказаному напрямі громадянського виховання учнівської молоді великого значення надається тісній співпраці із місцевою спільнотою громадськими організаціями, державними та приватними екологічними структурами, правоохоронними органами, засобами масової інформації місцевого рівня (газет «Зоря» та «Алекс»).

Хочу зауважити значимість співпраці нашої молоді із засобами масової інформації, де на різні заходи запрошують журналістів місцевих ЗМІ; пробують себе в ролі журналістів (ділові ігри); надають інформацію в місцеву пресу, Інтернет, радіопублікації в школі, поширюють особисті контакти та власні інформаційні матеріали проведення різних акцій, свят, екскурсій. Така співпраця між учнівським колективом та органів місцевої влади спонукає до партнерської взаємодії та прийняття ряду рішень на підтримку місцевих соціальних ініціатив. Вирішити будь-які проблеми в селі можна завдяки згуртуванню всіх сторін – школи, громади, спонсорів – на відкриті співпрацю.

У школі в рамках програми самореалізації проводимо День самоврядування, де таємним голосуванням обираємо (ділова гра) керівника закладу, заступника та лідерів інших секторів (культмасовий, організаційний тощо). Учні активно віддають свої голоси за того чи іншого товариша. І саме той, кого оберуть на певну посаду, буде зобов'язаний проводити найактивнішу роботу в школі чи сільській раді. Подивитися на свої сили в прийнятті правильності рішення, бо тільки пошук дає істину розуміння реальності. Також всі учасники можуть поділитися враженнями, чи все так легко можна вирішити і в школі, і в співпраці з місцевою владою.

Наш навчальний заклад « Школа-родина » при підтримці батьків, органів місцевої влади бере зобов'язання у допомозі та реалізації прийняття місцевих програм, урахування їхньої думки та експертних оцінок. [4, с. 96].

Аналіз виховної діяльності закладу у громаді села Летичівка Монастирищенського району засвідчив, що важливими результатами організації громадянського виховання є участь молоді у вирішенні позитивних змін місцевої громади; формувати в учнів активну громадянську позицію; вчити молодь самостійно вирішувати проблеми, відповідати за свої дії. Дати можливість учням в майбутньому підійти відповідально до свого вибору професії. Кожен з них зрозуміє значимість такої співпраці, отримає певний досвід реалізації планів,

буде чітко знати, з ким треба співпрацювати, і в кого можна отримати допомогу, консультацію.

Я вважаю, що певні заходи повинні стати щорічними, адже для активної молоді вони є досить цікавими і конструктивними. Молоде покоління зможе оцінити свої можливості, ступінь освіченості, набратися досвіду, не стояти на місці, а йти в ногу з часом. Впроваджувати нові ідеї, задля добробуту сільської громади, аби чути вдячні слова односельчан: «Підростає гідна зміна». Ця місія, як на мене, є дуже відповідальною. Наші учні люблять експериментувати. Тішить те, що деякі учні нашої школи мають неабиякі організаторські здібності і готові навіть приступити до своїх нових обов'язків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І.Д. Виховання особистості: підручник для вищих навчальних закладів. / І.Д.Бех. — К.: Либідь, 2008.—838 с.
2. Безпалько О.В. Організація соціально - педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: монографія/ О.В.Безпалько; Міністерство освіти і науки України. - К.: Науковий світ, 2006. —363 с.
3. Молодіжна Рада в місцевій громаді.-Л.: Українські технології, 2007.-110с.
4. Участь молоді в процесах прийняття рішень на рівні школи / [за ред.Л.В. Шелестової]. - К.: Калита, 2005.-96 с.
5. Конституція України: - К.:Просвіта,-1996.-78 с.

Н.К. Гуренко,
заступник директора
з виховної роботи Кам'янського
еколого-економічного ліцею
Кам'янської районної ради

ДОСВІД СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ КАМ'ЯНСЬКОГО ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО ЛІЦЕЮ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Завдання сучасної школи щодо формування творчої, соціально активної, всебічно розвиненої особистості вимагають від педагогів сучасності нових підходів до організації виховної роботи у навчальних закладах. Дана стаття містить опис досвіду роботи у організації співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями м. Кам'янки Черкаської області.

Завдання сучасної школи щодо формування творчої, соціально активної, всебічно розвиненої особистості вимагають від педагогів сучасності нових підходів до організації виховної роботи у навчальних закладах.

Сьогодні у суспільстві найважливіше значення надається виховній функції школи, запроваджуються нові моделі позаурочної виховної діяльності. На часі заміна проведення стандартних виховних заходів на цілеспрямоване і професійне управління виховним процесом, що передбачає вивчення вихованців, встановлення психолого-педагогічного діагнозу, підпорядковане меті планування і здійснення виховного впливу, об'єктивне оцінювання реальних результатів виховної роботи.

Кам'янський еколого-економічний ліцей має на меті допомогти дитині визначитися не лише у тому, ким бути, а й у тому, яким бути, як жити, як влаштувати свій індивідуальний спосіб життя, вибрати режим

інтелектуального, емоційного навантаження, спосіб подолання труднощів, перешкод. Адже однією із проблем сьогодення є і розкриття внутрішнього світу людини, її соціокультурної та морально-духовної сутності.

Пріоритетними напрямками у навчально-виховній роботі ліцею є:

- забезпечення всебічного і гармонійного розвитку особистості;
- самореалізація особистості;
- формування екологічної свідомості учнів;
- формування економічної освіти учнів з метою адаптації до життя в умовах ринкової економіки;
- формування гармонійної особистості, що веде здоровий спосіб життя; розвиток учнівського самоврядування.

Дитячо-юнацька організація нашого закладу має назву «Камелія». Її складають учні 8-11 класів – це підлітки віком від 13 до 17 років. У наш навчальний заклад з року в рік приходять обдаровані, талановиті діти. І головна мета, яка стоїть перед нами, педагогами, – виявити таланти кожного і допомогти їх розвинути. Парламент – вибірний орган організації «Камелія».

Вибори до Парламенту ліцею відбуваються у вересні кожного навчального року. У виборах беруть участь всі члени підлітково-юнацької організації „Камелія”, учні 8-11 класів.

Структура Парламенту ліцею:

1. Президент ліцею.
2. Заступник Президента ліцею.
3. Міністерство зв'язків з громадськістю.
4. Міністерство екології.
5. Міністерство праці.
6. Міністерство фінансів.
7. Міністерство проектної діяльності.
8. Секретар парламенту.

До числа представників Міністерств входять учні 8-11 класів. Президент обирається раз на два роки.

Важливою якістю сформованого громадянина є бажання і потреба брати участь у справах громади, міста, у якому живеш. Кожне село, місто, містечко – це зосередження своїх територіальних особливостей проведення свят, надбання культурних традицій.

Заклад активно співпрацює з музеями міста – краєзнавчим, музеєм ім. О.С.Пушкіна та П.І.Чайковського, Державною податковою інспекцією, Службою зайнятості населення, службою у справах дітей, відділом у справах сім'ї, молоді та спорту Кам'янської РДА, Будинком творчості, Станцією юних техніків, громадськими організаціями „Життя”, „Фенікс”, „Діти Чорнобиля”, лікарями ЦРЛ.

Співпраця з музеями міста дає розвиток художньо-естетичних смаків ліцеїстів. У музеях міста ліцеїсти зустрічаються з творчою інтелігенцією – поетами, письменниками, художниками і композиторами рідного краю. Такі зустрічі сприяють розвитку естетичних смаків дітей. Лише у 2012-2013 навчальному році відбулися творчі зустрічі з членами Спілки письменників і поетів Черкащини, творчі вечори, присвячені Ліні Костенко, дружинам декабристів та ін.. Ліцеїсти стали гостями всіх виставок, які відкривалися у виставковому залі краєзнавчого музею м. Кам'янки.

Громадські організації відіграють важливу роль у житті громади міста. Ліцей тісно співпрацює з такими організаціями як районний осередок громадської організації «Діти Чорнобиля». Діти-чорнобильці закладу беруть участь у заходах під час чорнобильських днів: конкурсі дитячого малюнка, плаката, творчих робіт. Голова організації, Стелла Іванівна Ходоровська організовує щорічно спортивне свято для дітей, потерпілих від наслідків аварії на ЧАЕС, вручаються призи, подарунки. Такі заходи сприяють виявленню уваги до потреб дітей-чорнобильців.

Громадська організація «Життя» покликана захищати здоров'я підростаючого покоління. Члени цієї організації – бажані гості ліцею. Це лікарі Центральної районної лікарні, які приходять на виховні години, години спілкування у класи ліцею. Лікарі піднімають такі важливі теми: «Ранні статеві стосунки – шкода для здоров'я», «СНІД –

загроза людства», «Шкідливі звички і боротьба з ними», «Наркоманія – велике соціальне зло». Такі заходи ми організуємо за круглим столом, щоб відбувалося невимушене спілкування, щоб діти могли задавати питання, які їх цікавлять.

Учнівське самоврядування закладу співпрацює з громадською організацією «Фенікс». За її сприяння ліцеїсти взяли активну участь у проведенні розважальних заходів «Міс і містер Кам'янки», «Міс-Осінь». Такі свята є цікавими для громади міста, їх відвідують батьки, бабусі, дідусі.

Еколого-економічний ліцей докладає чимало зусиль на формування і розвиток високоінтелектуальної свідомої особистості з громадською позицією, готової до конкурентного вибору свого місця в житті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз виховної роботи Кам'янського еколого-економічного ліцею за 2011-2012 н.р..
Гуренко Н.К.

С.В.Давиденко,
методист районного методичного
кабінету відділу освіти
Корсунь-Шевченківської районної
державної адміністрації

СКАРБНИЧКА ДОБРИХ СПРАВ. ДОБРІ СПРАВИ МНОЖАТЬСЯ

Рух добротворення і добротворців в Корсунському районі став масовим, в його активі велика низка цікавих ініціатив і починань, які позитивно впливають на формування в учнів високих людських якостей: милосердя, шляхетності, доброзичливості, безкорисливості, працелюбності.

Високо цінується діяльність волонтерських загонів із надання практичної допомоги, моральної підтримки ветеранам війни, праці, людям похилого віку. Все більше людей завдячують юним корсунцям за виявлену ширість і щедрість, повагу та шану.

Волонтерська діяльність загонів різнопланова: допомога людям похилого віку, молодшим школярам, дітям-сиротам, дітям, позбавлених батьківського піклування та дітям різних соціальних категорій сімей, екологічна робота, озеленення шкільних садиб, краєзнавча робота, допомога шкільним бібліотекам, співпраця з головою координаційного центру «Милосердя» Мезенцевою Л.М. та районним Товариством Червоного Хреста, співдружність з волонтерами Корпусу Миру.

Вже вісім років поспіль в районі діє програма «Виховуємо громадянина-патріота» та щороку реалізуються її підпроекти. Педагогічні та учнівські колективи розробляють та реалізують шкільні, класні програми добротворення. В межах підпроектів виокремлюється напрямок: діяльність волонтерських загонів.

В навчальних закладах району діє 90 загонів, якими охоплено 923 учні. Учнівські колективи опікують 314 людей похилого віку.

Пропоную окремі приклади добротворчих справ юних волонтерів Корсунського краю.

Учні-волонтери, які входять до груп «Пошук», за ініціативи голови координаційного центру «Милосердя» Мезенцевої Л.М. зібрили інформацію про учителів-фронтовиків навчальних закладів, жінок-фронтовиків, спогоди ветеранів Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років. Матеріали волонтерів міських шкіл ввійшли до книги «Їх імена носять вулиці нашого міста», за які були нагороджені поїздкою до амбасаді Грузії в Україні.

До Дня людей похилого віку щорічно проводиться спільна акція «Турбота». У 2012-2013 н.р. волонтери Гарбузинського, Дацьківського, Драбівського, Кіровського, Моринського, Сидорівського, Сухинівського, Шендерівського НВК зібрали понад 2 тонни овочів, певну кількість консервованої продукції, цукру, круп, борошна, які були роздані особам похилого віку м. Корсуня-Шевченківського, інвалідам, самотнім жителям району. В кожному пакеті знаходилося коротке послання з добрими побажаннями ветерану. Волонтерами міської ЗОШ №1 та гімназії організовано збір та передача продуктивних пакетів вчителям-пенсіонерам.

Учнівські колективи Авторської середньої загальноосвітньої школи О.А.Захаренка, Нетеребського, Драбівського, Деренківецького НВК передали в будинок пристарілих с. Набутова Корсунь-Шевченківського району 500 кг овочів.

Щорічно в лютому проходить місячник героїко-патріотичної роботи в рамках якого організовуються різноманітні потижневі заходи:

- тиждень «Їх пам'ятає світ врятований» (1-7 лютого): акції «Воєнний літопис моєї родини», «Учні нашої школи на фронтах Великої Вітчизняної війни», «Їх імена – на братських могилах»; уроки мужності за участі учасників і ветеранів Великої Вітчизняної війни;

- тиждень «Милосердя» (8-14 лютого): надається посильна допомога ветеранам війни, вдовам, самотнім людям у вирішенні їх побутових проблем; проводиться акція «Привітай ветерана» (підшефним вручені пам'ятні «трикутники» з вітаннями та квітами), організовуються вітальні міні-концерти із врученням сувенірів і подарунків, зроблених руками учнів.

- тиждень Корсунь-Шевченківської битви (15-21 лютого): лекції, виховні години за участі наукових працівників Національного Корсунь-Шевченківського історико-культурного заповідника, пересувні виставки «Герої Корсунь-Шевченківської битви», «Допомога місцевого населення частинам Червоної Армії під час Корсунь-Шевченківської битви». Школярі району відвідують музеї історії Корсунь-Шевченківської битви, «Ветеран», шкільні музеї Бойової слави.

- тиждень «Майбутній захисник Вітчизни» (22–28 лютого): зустрічі учнівських колективів з воїнами-афганцями, шкільні лінійки, присвячені Дню захисника Вітчизни, свята-конкурси «Козацькі розваги», «Нумо, хлопці!», перегляд кінофільмів на військову тематику.

Педагогічний колектив районного центру дитячої та юнацької творчості організували зустріч з членами районної Ради ветеранів з нагоди відзначення роковин перемоги в Корсунь-Шевченківській битві, в рамках якого відбувся святковий вогник. Разом з тим ветерани провели екскурсію по експозиції районного музею «Ветеран». В свою чергу керівники гуртків подарували ветеранам подарок до зимового саду еколого-натуралістичного відділу районного центру дитячої та юнацької творчості.

Вже три роки поспіль є традиційним районний конкурс інсценізованої патріотичної пісні. Почесні гості святкового заходу - ветерани війни та праці. Колективи шкіл представляють окремі пісні, популярні пісні воєнних років, літературно-музичні композиції. Виступи супроводжуються демонстраціями фрагментів художніх та документальних фільмів про події Великої Вітчизняної війни, демонструвалися учнівські малюнки «Шляхами слави та безсмертя», газети про діяльність шкільних волонтерських загонів.

Щорічний підсумок роботи волонтерських загонів проводиться на районному зльоті добротворців в номінації «Кращий волонтерський загін». Робота волонтерських загонів оцінюється відповідно районного положення про огляд-конкурс серед навчальних закладів на кращий волонтерський загін «Милосердя».

Багато справ зроблено, але багато ще попереду. Тож нехай добротворчий рух шириться, набирає ваги, залучаючи в себе все більше й більше юних і дорослих жителів Корсунщини, для яких творення краси і добра є життєвою потребою, смыслом усієї діяльності, а патріотизм – визначною особистісною якістю.

В.В. Денисенко,
методист РМК відділу освіти
Золотоніської районної державної адміністрації,
Л. В.Редька,
директор Золотоніського РБДЮТ,
координатор діяльності
«Ліги Творчості» СДЮОЗ «Дивосвіт»

ДОСВІД ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗОЛОТОНІСЬКОГО РАЙОНУ «ЛІГИ ТВОРЧОСТІ» СДЮОЗ « ДИВОСВІТ» ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Для розвитку демократичного суспільства, що відповідає потребам усіх громадян, необхідно, щоб наступне покоління виросло громадсько активним. Саме тому цю роботу потрібно починати зі школи.

Хто з нас не мріє бути молодим? Адже молодість – це прекрасна пора, коли енергія б'є через край і хочеться все збагнути, про все довідатися. Та, водночас, кожен молодий розуміє і кожен дорослий пам'ятає, як не хочеться в цей час обтяжувати себе новими проблемами (здається, що їх уже занадто), як не хочеться змушувати себе робити щось через силу, тільки тому, що так треба. То ж, чи легко бути молодим? У всі часи було нелегко, бо у цей неповторний період треба встигнути пізнати, досягнути і зробити якомога більше.

Будь-якому суспільству, будь-якій культурі не байдуже, які життєві цінності обере молода особистість, як вона шукатиме своє місце в навколишньому світі. Тому в усі часи, в тому числі і сьогодні, дітей та молодь у найрізноманітніший спосіб вчать, наставляють, просять, бережуть. І, якби молода людина у такому строкатому середовищі культурного (і часом не дуже культурного) впливу підкорилася би всім закликам і натискам, то неодмінно потрапила б в природу хаосу.

Є ще один спосіб пізнання навколишнього світу: можна проводити час, «просиджуючи штани» вдома, перед телевізором або комп'ютером, займатися ще якоюсь цікавою тільки для себе справою. Але, нам здається, для того, щоб процес пізнання проходив більш ефективно, різноманітно й цікаво для юних і молодих, до нього слід підійти творчо.

Саме такий творчий підхід став основою в роботі ГО СДЮОЗ «Дивосвіт», що діє при Золотоніському районному будинку дитячої та юнацької творчості, що в с. Гельмязів. Цьогоріч нашим спілчанам є чим пишатися.

У вересні стартував великий регіональний проект Спілки «Світ, у якому я живу», який об'єднав навчальні заклади району навколо мети: формування особистості, яка здатна свідомо, творчо, активно впливати на навколишній світ. Проект покликаний вирішити пріоритетні соціальні питання регіону, як то:

1.Сприяння розвитку місцевих дитячих шкільних організацій та консолідації їх навколо ідеї уміння жити разом.

2. Профілактика злочинності та насильства в молодіжному середовищі, дитячої безпритульності і бездоглядності.

3.Формування патріотизму, духовності, моральності, загальнолюдських цінностей у дітей та молоді району.

Завдання проекту:

- ✚ організувати практичну діяльність учнів спільно з представниками громади, спрямовану на розв'язання конкретних проблем місцевого рівня;

сформувати в учнів навички, необхідні для досягнення успіху в дорослому житті: комп'ютерну грамотність, креативне мислення та ефективну співпрацю в команді;

перетворити СДЮОЗ «Дивосвіт» на сучасну громадську мережу для молоді, яка об'єднає шкільні дитячі та молодіжні організації, налагодити мережеву співпрацю в межах району.

створити молодіжний веб-портал для навчання та спілкування дітей та молоді району

Усі учасники проекту, а це діти, молодь, учителі навчальних закладів району, постали перед умовою: відійти від роками напрацьованого і на сьогодні неактуального, зуміти вибрати таку тему, яка була б цікавою, новою, практичною, актуальною саме для конкретного навчального закладу, планувати та проводити заходи спільно, в команді з використанням нових, сучасних, цікавих для дітей форм і методів роботи. На разі учні Бубнівсько-Слобідського НВК впроваджують у життя своєї дитячої організації ідеї волонтерського руху у європейському вимірі під проектом «Марафони добротворців», спілчани Гельмязівської ЗОШ вивчають історію та традиції країн Євросоюзу у «Євроленді», займаються краєзнавчою та пошуковою роботою учні Коробівського НВК у підпроекті «Учись і всім допомагай любити й знати Златокрай», знають, як виховати із хлопчика справжнього чоловіка учасники підпроекту «Чоловік, батько, громадянин» Пальмірської ЗОШ, а шляхетних панянок у Новодмитрівській ЗОШ, відроджують давні традиційні ремесла села учні Коврайського НВК. Це далеко не весь перелік цікавих справ, якими займаються наші спілчани, та сьогодні впевнено можна сказати, що такий творчий підхід дозволить перетворити Спілку на сучасну громадську мережу для молоді, яка об'єднає шкільні, молодіжні та дитячі організації, налагодить мережеву співпрацю в школах району.

У СДЮОЗ «Дивосвіт» працює орган учнівського самоврядування району «Ліга Творчості», у якому вчать бути активними, свідомими громадянами лідери шкіл району.

Протягом року наші «лідерята» долучилися до ще одного регіонального проекту для найактивніших - «Сьогодні Лідер – завтра Президент», який за допомогою спеціально підібраних теоретичних та практичних форм роботи дозволяє виявляти та розвивати основні лідерські якості, навички та вміння.

Завдання проекту:

- сприяти підвищенню самостійності учнівського самоврядування в плануванні, організації та аналізі повсякденної діяльності;
- створити умови для самореалізації і самовизначення особистості.
- сприяти глибокому розумінню сутності лідерства.
- виявляти та розвивати основні лідерські якості, навички та вміння.
- виховувати відповідальність, свідому самооцінку, дисципліну, вміння керувати собою.
- формувати вміння висловлювати власну думку, толерантність.
- вчити розширювати коло особистих контактів, шукати нових друзів, однодумців.
- налагодити співпрацю з органами місцевого самоврядування.
- формувати правосвідомість, виробляти навички і потреби активної поведінки у суспільстві.

У межах проекту відбувся цілий ряд цікавих зустрічей:

із головою РДА О. Ю. Криницькою, заступниками: О. Д. Головатю, М. Д. Іщенком, головним архітектором району та головним суддею,

головним лікарем ЦРЛ та начальником служби у справах дітей. Відбулася дуже важлива подія: підписано угоду про співпрацю із РДА та лідерським активом району.

Наші майбутні керівники відвідали з навчальним візитом Верховну Раду України, познайомилися з організацією роботи великого підприємства - кондитерської фабрики «Рошен».

А ще вони поряд з цим вчилися бути командою лідерів та берегти репродуктивне здоров'я на тренінгах, організованих та проведених Черкаським молодіжним ресурсним центром. Під час проекту шкільні активісти навчилися подавати лідерську ініціативу та її впроваджувати.

Так з легкої руки лідерів Домантівського НВК «народилося» «Полотно добра» до дня дітей з вадами здоров'я, «Книга слави» - «Учителю, перед ім'ям твоїм» - ціла збірка віршів, оповідань, розповідей про улюблених учителів, вперше в районі з ініціативи лідерів відбувся фестиваль психологічних театрів. Відроджено та оновлено вісник лідерських справ – друковане видання «Лідер- таймс» та додаток до нього «Дитинство під захистом» для надання правової допомоги учням шкіл району, здійснено за фінансової підтримки Норвезького Гельсінкського Комітету (НГК) в рамках проекту громадської організації М'АРТ (ГО М'АРТ). Цінним є те, що кожен крок, який здійснював лідерський актив району, кожен захід, який проводився для них, був повторений в кожному навчальному закладі.

Підвищення громадянської активності українського народу вимагає широких демократичних перетворень. Саме тому актуальним є питання демократизації шкільного життя, об'єднання зусиль дорослих і дітей у вихованні підростаючого покоління. Сутність демократизації шкільного життя полягає у колегіальному обговоренні й вирішенні всіх питань шляхом включення кожного педагога і вихованця у процес управління, в зацікавленій і свідомій участі всіх працівників у розвитку ініціативи, самодіяльності учнів, в усвідомленні вчити молодь жити і діяти в умовах широкої гласності, у відповідальності кожного за доручену справу. Ефективність педагогічної взаємодії вчителя та учнів залежить від того, наскільки останні набувають вмінь і навичок організаторів будь-якої діяльності, сформувавши активну діяльність, наскільки вміють знайти активну позицію, наскільки в них буде сформована соціальна активність і відповідальність. Отже, самоврядування можна розглядати як реальну демократію в дії. Управління є стержнем, спрямованим на активізацію людини шляхом створення необхідних умов для прояву її творчого потенціалу. Ось чому сьогодні шкільне самоврядування покликане стати школою демократії, школою підготовки дітей, підлітків і молоді до реального управління життям суспільства.

У Спільці є справи для всіх і кожного. Віднайти в собі людину завдяки почуттям співпереживання, милосердя, взаємодопомоги пропонує Центр діяльності волонтерів психологічної служби. Спільно з лідерським активом волонтерами району впроваджується проект «Змінюємо світ разом!», у рамках якого проведено акції: «Зігрійте серце подихом любові» до дня людей похилого віку», кампанії «Час для добра» та «Марафони добротворців», яка включала акції:

«Від серця до серця», в результаті якої зібрано близько 20 тис. грн. для онкохворих дітей району, «Книжка під подушку» по зборі україномовних книжок для дітей з прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, «Іграшка для друга» по зборі іграшок для дітей з вадами здоров'я.

Ми багато хороших справ встигли зробити за рік. А ще більше, із врахуванням уже набутого досвіду плануємо. Головним пріоритетом нашої діяльності є створення мережі співробітництва з громадськими організаціями та ініціативними групами для вивчення і втілення позитивного міжнародного та вітчизняного досвіду для роботи з молоддю. Окреслені орієнтири ми будемо впроваджувати в життя спільно з відділами РДА, ЗМІ, тими, хто не байдужий до підростаючого покоління. Адже діти – наше майбутнє. А виховання фізично, психологічно і морально здорової нації є запорукою добробуту й успіху всієї держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Винников О.Ю. Правові засади соціального партнерства в територіальних громадах України: громадські організації та органи влади./ О.Ю. Винников, Н.А. Соф'янец. — Севастополь: Вебер, 2001. — 96 с.

2. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 31.10.2011 №1243 «Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів».
3. Приходько М. І. Учніське самоврядування в сучасному вимірі: методичний посібник./ М.І. Приходько. - Біла Церква, 2009. - 248 с.

О.Г.Дзись,
педагог-організатор
Монастирищенського навчально-
виховного комплексу
«Лицей-ЗОШ І-ІІІ ст. «Ерудит»
Монастирищенської районної ради

ДОСВІД СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

На сучасному етапі учнівське самоврядування є самостійним соціальним інститутом, який забезпечує громадянське становлення особистості. У статті представлено досвід співпраці учнівського самоврядування із громадськими організаціями Монастирищини. Зазначене нижче зумовлює потребу в узгодженості змісту й методів діяльності учнівського самоврядування в реальній соціальній ситуації. Підготовлений матеріал можна використовувати у діяльності інших навчальних закладів з метою обміном досвіду.

Одним із важливих чинників створення виховного простору, який сприяє формуванню соціальних компетентностей учнів, є робота учнівського самоврядування. Наш час потребує лідерів нової формації, людей компетентних, відповідальних, здатних мислити неординарно, генерувати нові ідеї та приймати нестандартні рішення. Ось чому одне із головних завдань школи – підтримка учнівської молоді, чия життєва позиція спрямована на активну участь у громадському житті, молоді, яка має організаторські здібності, усвідомлює себе лідером, розуміє, що великі справи починаються із малих вчинків. Школа – це мікромодель громадянського суспільства. Основи громадянського ставлення і демократії закладаються з дитячих років, і самоврядування допомагає учням організувати власне життя і життя своїх товаришів. Досвід взаємостосунків, розв’язання конфліктів, виявлення і захисту своїх інтересів, здобутий у школі, стане корисним багажем, з яким школярі увійдуть у доросле життя.

Учніське самоврядування є універсальною формою активності учнів у різноплановій, різноманітній і змістовній роботі загальноосвітнього навчального закладу, залучає їх до управління справами колективу, допомагає їм зрозуміти свої права та обов’язки, тісно співпрацює з громадою.

Учніське самоврядування в МНВК «Ерудит» існує вже не один рік. В його основу було покладено волевиявлення школярів. Дієве, реальне, ефективне – воно забезпечує діловий ритм життя школярів, створює умови для розкриття їхнього творчого потенціалу. Дитяча організація нашої школи має назву „Паросток”. Її членами є всі учні 1 – 11 класів. Мета організації – згуртувати дітей та юнацтво на корисні справи, захист прав, інтересів та розвиток здібностей. Класоводи, класні керівники виступають у ролі наставників та консультантів. Педагог – організатор активізує роботу учнівського об’єднання, координує співпрацю центрів, надає методичну і практичну допомогу школярам. Робота об’єднання планується так, щоб кожен учень став активним, знайшов своє місце у справах колективу.

Девіз шкільної організації „Паросток”: „Самі придумали, самі зробили, самі відповідаємо”. Наша організація має свою символіку: гімн, емблему, прапор. Програмні

документи об'єднання: Статут, програма діяльності, які складені відповідно до статей Декларації прав дитини . Структура дитячої організації „Паросток”:

- 1 – 4 класи – „Веселята”;
- 5 – 6 класи – „Всезнайки”;
- 7 – 8 класи – „Мрійники”;
- 9 – 11 класи – „Старшокласники”.

Учнівське самоврядування має двоступеневу структуру – загальношкільний і класний рівні. Розвинена система самоврядування потребує чіткого взаємозв'язку органів самоврядування класів із загальношкільним самоврядуванням.

Найвищий орган об'єднання – учнівська рада школи. До її складу входить шість центрів: центр освіти і науки, центр внутрішніх справ, центр милосердя, прес – центр, центр дозвілля та центр туризму і спорту. До складу кожного із центрів входять: куратор, керівник центру та члени центру. Керує діяльністю учнівської ради президент школи – ліцею .

Отже, у школі сформована і діє сучасна модель шкільного самоврядування. Для кожного центру учнівського самоврядування визначено конкретні напрямки роботи. Центр освіти забезпечує активну участь школярів в МАН, у предметних олімпіадах із базових дисциплін, різноманітних конкурсах, зокрема математичного конкурсу «Кенгуру», природничого конкурсу «Колосок», знавців рідної мови ім. В. Яцика та в організації і проведенні предметних тижнів. Центр спорту та туризму координує роботу спортивних секцій, спорткомітету з проведення шкільних, районних, міських змагань, підтримує зв'язки з ДЮСШ. Представники центру внутрішніх справ розробляють графік чергування учнів по школі, постійно контролюють виконання обов'язків черговими, встановлюють дійовий контроль за поведінкою учнів на перервах, проводять роботу з учнями схильними до правопорушень, організують чергування на шкільних вечорах, проводять засідання комісії, де розглядають питання відвідування учнями школи, пропагують серед школярів знання основних законів і нормативних документів про права і обов'язки дітей, організують роботу загонів ДЮП та ЮІР, контролюють прибирання учнями території Успішно працює правовий клуб «Феміда». Силами представників центру милосердя складено картотеку ветеранів, самотніх людей, дітей інвалідів, з якими ведеться систематична робота. Центр дозвілля спрямовує роботу гуртків: драматичного, музичного, тістопластики. Велику увагу приділяє підготовці та проведенню шкільних вечорів, тематичних лінійок, свят, різноманітних конкурсів. Прес – центр школи – ліцею керує роботою шкільної газети «Ліцейчик».

Чимало цікавих і корисних справ проходить у школі завдяки діяльності учнівського самоврядування. Шкільна організація учнівського самоврядування "Паросток" взяла шефство над дитячим садком «Золота рибка». Вчителі та учні нашої школи є частими гостями дошкільного закладу.

Акція «Ти це можеш» - ще один вид нашої роботи. На початку жовтня в МНВК «Ліцей – ЗОШ І-ІІІ ст. «Ерудит» проходила акція «Ти це можеш», приурочена Дню людей похилого віку. Перед учнями стояло завдання відвідати самотніх літніх людей, підтримати їх морально, допомогти по господарству: прибрати опале листя, придбати продукти чи ліки.

Діти відвідали ветеранів праці. Під час відвідин учні отримали чималу кількість вражень і для себе зробили висновок: потрібно цінувати життя і залишатися людиною попри все, потрібно шанувати все, що маєш...

Учні нашої школи небайдужі до проблем однолітків, які через хворобу не можуть вести активний спосіб життя і змушені навчатися вдома.

Діти неодноразово відвідували Рибак Анастасію, ученицю 10 – Б класу, яка через інвалідність здобуває знання на індивідуальній формі навчання. Однокласники намагаються підтримати дівчинку, розповісти їй про останні новини, розрадити , зробити приємне.

Учнівська рада школи «Паросток» організувала участь учнів закладу у заходах присвячених до Міжнародного дня інваліда. За ініціативою представників самоврядування учні МНВК брали активну участь в благодійних концертах для дітей – інвалідів, які проходили в районі та в школі. Під час концерту, який проходив у стінах нашої школи була розіграна лотерея. Кошти від лотереї та благодійні внески вирішили передати Товариству Червоного Хреста для надання адресної допомоги дітям – інвалідам.

Вже традицією стало проведення у школі ярмарок благодійності при участі учнів та їхніх батьків. Ось під час проведення тематичного тижня трудового навчання було проведено виставку – продаж дитячих виробів. Виручені кошти пішли на допомогу онкохворим дітям.

Вчимося бути милосердними, щоб оточуючі відчували любов, тепло наших сердець. Звичайно – це крапля в морі, але ми відчуваємо, що робимо корисну справу.

Актив учнівського самоврядування допомагає в роботі красназвочного музею. Учні з гордістю представляють свій пошуковий матеріал, відчуваючи причетність до музейної справи. Значення дитячої самостійної творчості важко переоцінити – це чудова можливість адекватно відчувати себе у навколишньому світі, це дуже сильний поштовх до становлення духовності молодой людини.

Представники центрів учнівського самоврядування не тільки турбуються про те, щоб не знищувався екосвіт нашої місцевості, а й примножують його. Діти з радістю відгукуються на пропозицію забезпечити шкільну квіткову клумбу посадковим матеріалом, допомагають його висадити та доглядають за квітами протягом літніх канікул.

Творити добро - означає організовувати і брати участь у заходах, спрямованих на допомогу, вирішення соціальних проблем. Таким заходом став організований благодійний концерт до Дня захисту дітей, серед учасників якого були і учні нашого закладу.

Представники учнівського самоврядування школи хочуть, щоб наше майбутнє покоління було здоровим. І тому щомісяця випускають стіннівку, присвячену здоровому способу життя, проводиться конкурс малюнків «Скажемо палінню – Ні!»; бесіди: «Як кинути палити?», «Від шкідливої звички до хвороби», «Згубна дія алкоголю»; лекторій: «СНІД – час бити тривогу», «Знати – щоб жити», вікторина «Захисти себе від туберкульозу». Нещодавно були організовані зустрічі з представниками Червоного Хреста та районним лікарем-інфекціоністом, які провели профілактичну роботу під назвою «Школа проти СНІДу».

Протягом року члени учнівської ради контролюють проведення акції «Чисте подвір'я», під час якої учні школи проводять прибирання пришкольній території, місцевого парку, вулиць.

Ініціативними і активними були представники учнівського самоврядування під час проведення акцій екологічного спрямування. Саме таким заходом і був проект «Екологічна стежка», який проходив під девізом «Якщо любиш - оберігаєш!»

За ініціативи учнівської ради у школі стартувала добродійна акція «Подаруй бібліотеці книгу!» Метою акції було поповнення фондів шкільної та районної бібліотек новими українськими виданнями.

Вже доброю традицією у стінах Монастирищенського НВК «Ліцею – ЗОШ І – ІІІ ст. «Ерудит» силами вчителів та учнів стала організація добродійної акції «Щедра осінь». Метою свята була допомога організації Червоного Хреста.

В результаті тісної співпраці з громадськими установами у школярів формується громадянська зрілість, активність, морально-етичні цінності, виховується почуття товарищескості, взаємодопомоги, відповідальності за навчання та доручені справи.

Без допомоги, турботи і підтримки дорослих неможлива організація дієвого самоврядування. Тому у школі працює трикутник - „учнівська рада” – „педагогічний колектив” – „батьківська рада”. Багато свят, конкурсів, виставок у школі проходять за участю батьків.

Вже стало традицією нашої школи проводити спільні засідання учнівського самоврядування, батьківської ради і педагогічного колективу. На цих засіданнях вирішуються питання зовнішнього вигляду учнів, дотримання дисципліни і порядку, питання спонсорської допомоги школі.

Постійно відділом освіти, навчальними закладами і учнівським самоврядуванням проводиться робота щодо удосконалення нових методів та форм спільної роботи школи, сім'ї та громадськості. Лідери учнівського самоврядування загальноосвітнього навчального закладу постійно беруть участь в тренінгових заняттях, засіданнях «круглого столу» лідерів учнівського самоврядування.

Кожен прагне, щоб життя школярів було цікаве і змістовне.

О.В. Каратай,
педагог-організатор
Смілянської загальноосвітньої
школи I-III ступенів №11 Смілянської міської ради
Л.Б.Хижкіна,
заступник директора з виховної роботи
Смілянської загальноосвітньої
школи I-III ступенів №11 Смілянської міської ради

СПІВПРАЦЯ ДИТЯЧОЇ АСОЦІАЦІЇ «САПФІР» З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ м. СМІЛИ ЩОДО ВИРІШЕННЯ РІЗНИХ ПРОБЛЕМ ЖИТТЯ ШКОЛИ ТА МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

У статті розглядаються актуальні питання співпраці учнівського самоврядування та громадських організацій міста Сміли та наголошується на її важливості у суспільному житті. Крім того, зосереджується увага на конкретній співпраці учнівського самоврядування школи з громадськими організаціями, що є свідченням рівня розвитку громадянського суспільства.

*...Досягає той, хто йде,
Хто бере усе, що треба,
А не ласки з неба жде..*

Олександр Олесь

Учнівське самоврядування – це спосіб організації життя колективу. Воно потрібно в першу чергу самим дітям. Прагнення дітей до об'єднання – природна потреба дитячого віку. Об'єднуючись в різні групи, діти, завдяки цьому, об'єднують свої знання, практичний досвід, свої можливості для досягнення конкретної мети в різних видах діяльності. Дитина потребує об'єднання з іншими дітьми для самозахисту, самоствердження, самовизначення особистості. Уже з дитинства вона є учасником дитячих об'єднань – це родина, група в дитячому садку, шкільний клас, спортивна секція, загін у таборі. Коли ж дитина стає членом дитячої організації, бере участь у її діяльності, вона виявляє свій хист, реалізує свої інтереси, стверджує себе як особистість. Завдання дорослих – скоординувати цю роботу, допомогти дитині самореалізуватися. Дитяча громадська організація – це потреба дитини. З іншого боку, потреба громадських організацій зумовлена часом – організація необхідна суспільству. Нашій молодій державі – Україні – потрібні підготовлені молоді люди, що пройшли “школу громадського життя”, сформували лідерські навички. Україні необхідна активна молодіжна еліта, що стане ядром національної еліти. Завдання дитячої громадської організації не тільки привернути до себе дітей, а й навчити їх самостійно приймати рішення, визначати шляхи розвитку, виявляти свій творчий хист. Об'єднати активність дітей і сприяти реалізації природного прагнення до самоорганізації, допомогти підліткам у визначенні свого місця в соціумі – в цьому сьогодні головний сенс дитячого руху.

Дитячу асоціацію „Сапфір” у Смілянській загальноосвітній школі I – III ступенів №11 було створено у 2000 році.

САПФІР – це спілка активних, працьовитих, фантазерів, ініціативних, розумних.

Керує дитячою організацією Рада асоціації. Середня та старша школа має МІГ (малі ініціативні групи). Молодша школа - це група - супутник

„Шестицвіт”. „Шестицвіт” – це **6 напрямків роботи**.

Група **„Помагайко”** займається волонтерською роботою, **„Котигорошко”** – спортивною, **„Веселка”** – культурно – масовою, **„Джерельце”** – національно – патріотичною, **„Чомучки”** – науково – навчальною, **„Мурашник”** – екологічною”. „Шестицвіт” – це „Сапфір” у мініатюрі. Його групи повністю тотожні МІГ „Сапфіру” і створені для того, щоб уже в школі I ступеня у дітей формувалися навички самоврядування, які будуть активізуватися у малих ініціативних групах «Сапфіру»: «Старт», «Мозаїка», «Джерела», «Мудромір», «Зелений світ».

У 2008 році вперше в історії дитячої асоціації було проведено президентські вибори. Президент та прем’єр-міністр керують Радою, Рада – групою – супутником „Шестицвіт”. У дитячій асоціації „Сапфір” існують свої **Закони**.

Це Закони доброти, честі, поваги, любові до рідних і близьких людей, до рідного краю, закон взаємоповаги, взаємовиручки.

Вступаючи до лав дитячої асоціації, діти обіцяють поважати та виконувати Закони дитячої організації, бути активним у громадському житті, любити свою Батьківщину та рідний край, вивчати його історію та історію України, бути старанними та сумлінними у навчанні, берегти своє здоров’я, поважати себе та оточуючих.

У роботі, спрямованій на виховання дітей, ми маємо підтримку. Координують нашу співпрацю з громадськими організаціями міста органи місцевої влади. Усі разом ми працюємо над вирішенням різних проблем життя школи та місцевої громади. Серед «больових точок» нашого мікрорайону № 49, у якому розташована школа, можемо назвати такі: благоустрій та озеленення вулиць, допомога літнім людям, національно - патріотичне виховання дітей, змістовне дозвілля молоді, здоров’я дітей та дорослих, профорієнтація підростаючого покоління, ремонт школи. Хочемо поділитися практикою та результатами нашої співпраці з місцевою громадою.

На території нашого мікрорайону розташовано Братську могилу, у якій заховано 2800 військовополонених радянських солдат. Волонтерський загін школи «Відкриті серця» більше десяти років займається її упорядкуванням.

Проте природні та погодні явища призвели до руйнації пам’ятки Великої Вітчизняної війни. Завдяки клопотанню адміністрації школи, активному зверненню учнівського самоврядування до заступника міського голови Головченка О.Є., депутата міської ради Дудкіна С.А., начальника ОСББ Нікітченко О.І., головного лікаря МСЧ№14 Дуліна А.Л., представників кварткомів, було виділено матеріали та проведено капітальний ремонт, а також роботи по фарбуванню пам’ятника Невідомому солдату. Це місце святе для членів дитячої асоціації. Мала ініціативна група «Джерела» тричі на рік, у день визволення України та день визволення Сміли від німецько-фашистських загарбників, 9 Травня - у День Перемоги, проводить тут мітинги вшанування пам’яті та покладання квітів.

МІГ «Джерела» разом із учителями школи №11 проводять пошукову роботу. Так у 2008 році на основі зібраних у жителів мікрорайону матеріалів було створено Музей історії школи. А вже у 2009 році презентовано експозицію, присвячену Почесному громадянину Сміли, бувшому директору радіоприладного заводу «Оризон», неординарній людині Баннікову Ю.О.

У 2010 році в приміщенні школи відкрито барельєф Баннікову Ю.О. Нині адміністрація школи працює з документами, які дадуть змогу присвоїти школі почесне ім’я - імені Ю.О. Баннікова.

У той час, коли історія держави може переписуватися двічі на рік, тримати високий рівень національно – патріотичного виховання нам допомагає громадська організація

«Смілянська спілка ветеранів Афганістану» (керівник Гогоренко Валерій Іванович) та «Спілка ветеранів - прикордонників» (керівник Діденко Іван Володимирович). Такі зустрічі дають уроки життя багатьом школярам, виховують формують риси, які повинен мати кожен чоловік. У лютому 2013 року разом із цими громадськими організаціями розпочато новий спільний проект «Юні друзі прикордонників», робота над яким триватиме три роки.

Усі представники дитячої асоціації «Сапфір» дбають про озеленення мікрорайону, чистоту і порядок. Поки дорослі працюють на виробництві чи в інших сферах, діти, вже традиційно, упродовж п'ятнадцяти років (двічі на рік) виходять на прибирання мікрорайону, посадку дерев – у чистий четвер, весною, та в екологічну п'ятницю, восени.

МПГ асоціації «Зелений світ» допомагає адміністрації школи координувати роботу класних колективів на закріплених за ними ділянках та квітниках.

У результаті проведених акцій «Посади дерево», «Шкільний сад», на території школи виріс і зацвів справжній сад! А нещодавно там стали рости яблуні, які посадила генеральний директор АТ «Вайсе», 1-й віце-президент Черкаського обласного союзу промисловців і підприємців, член президії Спілки жінок України в Черкаській області, заступник голови організації роботодавців Черкаської області, член ради волонтерів Черкаської області, заслужений працівник промисловості України Горбенко Наталія Арсентіївна.

Спільно з міською громадською організацією «Діалог» проводимо заходи для дітей та батьків, спрямовані на вироблення позитивної мотивації щодо здорового способу життя: тренінги, зустрічі із лікарями з проблеми ВІЛ/ СНІДу, інфекційних захворювань та захворювань на туберкульоз, гепатит.

Із спеціалістами Смілянської медико-санітарної частини №14 налагоджено тісну співпрацю щодо профілактики ГРВІ, сколіозу у дітей, профілактики пародонтозу. Стало доброю традицією школярів - вітати колектив лікарні зі святом 8 Березня та у дні інших свят.

Отже, співпраця учнівського самоврядування нашої школи із різними громадськими організаціями – це путівка для лідерів у самостійне доросле життя із не завжди передбаченим сценарієм. Тут потрібно показувати і лідерські, і виконавські якості.

Звичайно, певний досвід такої співпраці дитячої асоціації «Сапфір» із громадськими організаціями м. Сміли щодо вирішення різних проблем життя школи та місцевої громади уже маємо.

І хочеться вірити, що і в майбутньому наші вихованці так само щиро виконуватимуть усю довірену їм роботу, як і активісти різних організацій та установ, які, співпрацюючи зі школою, роблять життя дітей цікавішим і різноманітнішим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ворон М. Організація та розбудова громадсько-активної школи/ М. Ворон// Управління освітою. – 2007. – № 14. – С. 30-32.
2. Довбиш І. Модель державно-громадського управління ЗНЗ/ І. Довбиш// Директор школи, ліцею, гімназії. – 2006. – №1. – С. 69-76.

Т.О.Котенко,
педагог-організатор
Степанівської ЗОШ І-ІІ ступенів
Драбівської районної ради

ЧЕРЕЗ УЧНІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ – ДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

В даній статті, розглядає питання цінності роботи учнівського самоврядування в школі, результативність його співпраці з громадськими організаціями. Для педагогів-організаторів, класних керівників, студентів педагогічних ВНЗ.

Учнівське самоврядування – це спосіб організації життя колективу. Іншими словами – це робота учнів, спрямована на підтримання ладу у своєму шкільному домі, виконана колективом, групою чи окремою дитиною на благо і радість усім. Звичайно, без підтримки й допомоги вчителя учнівське самоврядування малоефективне. Учителі-куратори допомагають учням сформулювати проблему, визначити порядок її вирішення, підтримують дитячу ініціативу, не нав'язують свою точку зору, а разом обмірковують справи [1, с.96]. Саме вчитель, організовуючи діяльність учнів, повинен дбати про створення сприйнятливих умов для формування активу, прояву якостей лідера. Чим більш різнобічною буде ця діяльність, тим швидше можна буде визначити склад активу, лідерів, здатних очолити різні напрямки роботи на різних етапах діяльності учнівського колективу.[3, с.15]

В процесі активної громадської діяльності в молоді виробляються практичні вміння та навички, а саме:

- ✓ критичне мислення (уміння оцінювати різні джерела інформації під критичним кутом зору, розрізнити правдиву інформацію від пропагандистської, визначити та долати стереотипи й упередження);
- ✓ вирішення проблеми, конфлікту (вміння об'єктивно аналізувати різні конфлікти, залагоджувати їх, уникаючи агресії та зберігаючи власну гідність, застосовувати різні підходи до вирішення проблем);
- ✓ співробітництво (уміння співпрацювати з іншими у процесі спільного вирішення завдань та пошуку винаходів із проблемних ситуацій);
- ✓ перспективне бачення, розвиток уяви (уміння уявляти кращий стан власного довкілля у перспективі та прагнення до його практичного вдосконалення);
- ✓ толерантність (навички виваженого розв'язання проблем).

Метою шкільного самоврядування, яке відбувається в щільному взаємозв'язку із роботою педагогічного колективу, є:

- ✓ становлення виховної системи школи через формування загальношкільного колективу;
- ✓ прилучення особистості до загальнолюдських цінностей, засвоєння нею соціальних норм поведінки через участь у громадському житті школи;
- ✓ створення умов для самовизначення, самоствердження й самореалізації кожної особистості через наявність широкого вибору напрямів і видів діяльності;
- ✓ розвиток креативності, ініціативи, формування активної громадянської позиції школярів.

Цінність учнівського самоврядування полягає в тому, що воно створює учневі широкі можливості для самореалізації, орієнтує їх на досягнення соціально корисної мети, індивідуальної та суспільної, залучає до реформаторських процесів школи, забезпечує захист прав учнів, відвертає їх увагу від асоціальних форм поведінки [1, с.97].

Призначення самоврядування — організувати роботу проектів, цікавих для школярів, оперативно реагувати на події, що можуть мати значення для життя навчального закладу, діяти в інтересах тих, хто обирає учнівську раду.

Основні принципи самоврядування:

- самостійність у вирішенні питань у рамках своїх повноважень, закріплених у статуті навчального закладу;
- відповідальність органів молодіжного самоврядування перед виборцями, партнерами, членами колективу, педагогами, батьками тощо;
- взаємозв'язок між різними рівнями самоврядування;
- відкритість та прозорість діяльності в усіх сферах;
- системність планування та реалізації намічених програм і проектів.

Підвищення активності і ролі учнівського самоврядування у житті школи безпосередньо залежить від забезпечення реальних прав і обов'язків. Ці обов'язки повинні

відповідати потребам школи, цілям виховання, можливостям даного органу, і, головне, бути потрібними, а не видуманими для гри [2, с.97].

Педагогічний колектив Степанівської ЗОШ I-II ст. Дрaбівської районної ради працює над реалізацією програми «До джерел духовності». Активістами учнівського самоврядування було ініційовано і проведено роботу над декількома проектами. Наприклад, «Люби і знай свій рідний край», «Традиції і звичаї мого села», «Мій ідеал патріота-громадянина». Учнівським колективом була проведена величезна дослідницька краєзнавча робота. В ході роботи над даними проектами учні спілкувалися з батьками, вчителями-пенсіонерами, ветеранами війни та праці, представниками місцевої влади, сільським бібліотекарем.

На даному етапі актив школи працює над проектом «Учнівське самоврядування – погляд в минуле», метою якого є виховання активної життєвої позиції, формування навичок участі в демократичному управлінні суспільством через діяльність в учнівському самоврядуванні. Розроблена структура даного проекту, згідно якої кожен відділ працює над своїм власним міні-проектом.

У роботі, спрямованій на виховання дітей, школа не самотня. Добрими друзями і порадиниками її є органи місцевої влади, громадські організації та батьківський колектив. Спільне вирішення різноманітних проблем життя школи та місцевої громади створює атмосферу доброзичливості та взаємодопомоги. Серед проблем села можемо назвати такі: благоустрій та озеленення вулиць, допомога літнім людям, вчителям-пенсіонерам, змістовне дозвілля молоді, здоров'я дітей та дорослих, профорієнтація підростаючого покоління, ремонт школи, транспортні проблеми тощо. Напрацьована практика співпраці з друзями школи: Степанівська сільська рада (голова села Деркач В.О., в минулому – випускник школи) допомагає з організацією оздоровлення дітей влітку (дає субвенцію), під час Тижня права спільно з учнями та учителями готує круглий стіл «Самоврядування – не гра», допомагає транспортом під час поїздки для участі в районних заходах. Голова села та депутати сільської ради відвідують наймасовіші шкільні виховні заходи, які організовуються членами самоврядування класних колективів.

Районна організація Червоного Хреста допомагає школі літературою, яка пропагує здоровий спосіб життя. На основі цих буклетів учні складають свої листівки і розповсюджують їх серед місцевої громади.

Степанівський ФАП теж постійно співпрацює зі школою. Медперсонал проводить бесіди, профілактичні огляди учнів, зустрічі учнів з медичними працівниками району. Також частими гостями в школі є сільський бібліотекар, священник, дільничний міліціонер.

Школа теж не залишається в боргу. Допомога учнів селу проявляється в послідовній роботі протягом року. Робота учнівського самоврядування спланована таким чином, що діяльність учнів охоплює всі сфери життя сільської громади.

Протягом вересня-жовтня волонтерський загін «Промінчик» за підтримки виконкому сільської ради та місцевих депутатів допомагає самотнім, вчителям-пенсіонерам в зборі врожаю. В першу неділю жовтня учнівський комітет з квітами і вітаннями радо зустрічають вчителі-пенсіонери. На Новорічні свята учні разом з батьківським комітетом дитсадка «Дзвіночок» виготовляють новорічні подарунки та прикраси для маленьких вихованців.

До історичних пам'яток на території села належать Обеліск Слави, Пам'ятний знак жертвам Голодомору, могила Невідомого солдата. Вони завжди підтримуються в чистоті і порядку завдяки трудовим десантам волонтерського загону.

Не залишаються поза увагою «чорнобильці», «афганці», ветерани війни, сім'я Героя Радянського Союзу Гнучого П. П., видатні випускники школи. З ними постійно відбуваються зустрічі в шкільному краєзнавчому музеї. Коли учні школи проводять Дні довкілля, ініціатива завжди підтримується батьківським комітетом та громадою села. На День Перемоги вся сільська громада насолоджується концертом біля Обеліска Слави, підготовленим силами учнів школи. Особливо важливою, на нашу думку, є постійна участь

кожного вихованця в акціях милосердя — допомозі хворим, людям похилого віку, інвалідам. Завжди приходять на допомогу волонтерський загін «Промінчик».

Отже, правильно організоване учнівське самоврядування разом з місцевою громадою має потужний виховний потенціал:

- розвиває лідерські якості;
- формує соціальний досвід та ціннісні орієнтації;
- створює простір для самореалізації;
- сприяє усвідомленню особистістю своїх прав, свобод, обов'язків, задоволенню потреб у спілкуванні з однолітками, формуванню позитивної громадської думки, навиків демократичного стилю керівництва, створенню позитивного психологічного клімату в колективі, в громаді;
- захищає від негативних впливів соціального середовища дітей групи ризику;
- виховує активних громадян держави;
- формує почуття патріотизму підростаючого покоління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисов С. Дитяча організація «Мірошники»/ С. Борисов, Л. Богданова. // Виховання в школі. — 2003.
2. Красовицький М.Ю. Виховна робота в школі: досвід і проблеми./ М.Ю.Красовицький. — К.:Освіта, 1992.
3. Назаренко Г.А. Система учнівського самоврядування в школі/ Г.А.Назаренко, В.М.Король. — Черкаси, 2002.

О.А.Лисенко,
методист Корсунь-
Шевченківського РЦДЮТ

ЗАЛУЧЕННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ДО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ МІСТА КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ

В 2011-2012 навчальному році учні - активісти Ліги старшокласників Корсунщини успішно працювали в реалізації регрантингового проекту «Залучення учнівської молоді до стратегічного планування розвитку міста» в рамках проекту Європейського Союзу «Сталий міський розвиток».

Проект “Залучення учнівської молоді до стратегічного планування розвитку міста Корсунь-Шевченківський”, ініційований районною громадською дитячо-юнацькою організацією Корсунщини «Росичі» з метою сприяння просуванню прав та інтересів молоді міста в стратегічному плануванні сталого міського розвитку шляхом проведення комунікативних заходів допоміг активізувати молодь, пробудити інтерес до суспільного життя міста. Старшокласники-волонтери активно включилися в роботу вже після проведення 11 листопада 2011 р. у районному центрі дитячої та юнацької творчості інформаційної конференції для учнівської молоді міста щодо її прав та можливостей в процесі стратегічного планування міського розвитку. В роботі конференції взяли участь учні всіх міських шкіл, запрошені представники міської ради, педагогічних колективів, преси. Керівник проекту Лисенко О.А. ознайомила з умовами грантової програми Європейського Союзу, який фінансував 80% бюджету проекту (20% - власний внесок організації-грантоотримувача), презентувала завдання та графік реалізації проекту з листопада 2011р. по червень 2012 р. Учасникам були вручені буклети інформаційного характеру “Майбутнє Корсуня — в твоїх руках!”. Отриману інформацію вони сприйняли з цікавістю, в ході обговорення учні аналізували основні проблеми молоді в місті, звучали й

конкретні пропозиції. Пісенне вітання всім делегатам конференції подарували переможці відбіркового туру фестивалю “Зірки Надросся” у номінації “Пісня про Корсунь” Бойко Оксана та ансамбль “Юність Корсунщини”.

Помітно активізувався діалог молоді з місцевою владою; на цьому рівні озвучувались та обговорювались актуальні молодіжні проблеми, цікаві пропозиції; інколи відбувалось і «перше знайомство» з керівниками державних структур, які на разі відкривали для себе прогресивну, інтелектуальну, талановиту молодь міста.

Завдяки тренінгу з теми "Реалізація прав дитини в процесі стратегічного планування розвитку міста» учасники ознайомились з принципами та механізмами їх участі в плануванні майбутнього свого міста. Учні-волонтери отримали необхідні знання для проведення анкетування, бліц-інтерв'ю шляхом інформаційних та практичних вправ щодо реалізації інформаційно-просвітницької кампанії, застосування методів дослідження, розробки стратегічного повідомлення, анкет, видів питань відповідно вимог до їх формулювання тощо.

Вперше в рамках проведення дитячого мистецького фестивалю «Зірки Надросся» з метою активізації уваги до розвитку культурного життя, позитивної репутації міста в області, Україні, було передбачено проведення номінації «Корсунь як культурна долина» за напрямками – «Пісня про Корсунь», «Декоративно-вжиткове та образотворче мистецтво рідного краю». У відбіркового турі фестивалю, який відбувся під час осінніх канікул, взяли участь діти та молодь за трьома віковими категоріями та різноманітними творчими жанрами. Переможці були запрошені на гала-концерт “Новорічні Зірки Надросся” в грудні, де їм вручили грамоти та солодкі призи.

В роботі круглого столу з теми «Розвиток діалогу, співпраці між владою та молодіжною громадськістю щодо стратегічного планування розвитку міста» взяли участь учні-активісти органів учнівського самоврядування, а також міський голова М.Р.Самойленко, заступник міського голови М.О.Оношко, начальник відділу у справах сім'ї, молоді та спорту І.В.Василенко, директор РЦСССДМ Т.В.Щербина, працівники служби у справах дітей райдержадміністрації, представники місцевої преси, педагогічних колективів навчальних закладів міста, місцевих громадських організацій. Ліга старшокласників та РДЮОК «Росичі» постійно, в т.ч. в рамках проекту, співпрацює з редакціями газет «Корсунь» та «Надросся». Міський голова ознайомив присутніх з попередніми результатами проведеної роботи за проектом “Сталий міський розвиток” - місією міста та стратегічним баченням його майбутнього, де місто Корсунь-Шевченківський є популярним туристичним осередком центральної України, з потужним транспортним вузлом, гармонічно розвинутою переробною промисловістю, системою якісних послуг та зручною для бізнесу фінансовою мережею, екологічно чисте, зелене і красиве місто, центр традиційної української культури, комфортний для доброзичливих мешканців та гостей міста.

Активна молодь довела свою готовність долучитися до розробки стратегії розвитку, учні озвучили багато ідей, пропозицій, проте в ході дискусії виявилось, що і молодь, і дорослі недостатньо обізнані про можливості співпраці. Тож, комунікативні заходи грантового проекту РДЮОК “Росичі” доцільно послужили розвитку інформованості молодих корсунчан в цьому питанні, дали можливість більш активного та конструктивного спілкування у форматі «молодь - влада».

В проведенні комунікативних заходів проекту взяли участь представники громадських організацій – районного осередку Всеукраїнської екологічної ліги (О.С.Майдаченко) та районного мистецького об'єднання «Янталка» (Г.А.Педченко), які надавали інформацію консультативного характеру за напрямками своєї громадської діяльності. Звичайно, багатий досвід та надані консультації цих спеціалістів у певній мірі позитивно сприяли реалізації завдань проекту.

Результатом проведення круглого столу, виступів, обговорень та дискусій стали визначені пріоритетні напрямки, найважливіші стратегічні ініціативи у розвитку міста, на що

в подальшому була спрямована розробка конкурсних соціальних проектів та молодіжних пропозицій до стратегічного плану розвитку міста.

Серед молоді активістами-волонтерами було проведено бліц-інтерв'ю «Яким ти бачиш Корсунь майбутнього: запропонуй свої ідеї» та конкурс соціальних проектів «Якби мером Корсуня був я...». В результаті захисту проектів визначені переможці: I місце – «Корсунь-Шевченківський – вічнозелений сад юних талантів», автор – Домініченко Віталій, «Розвиток історичного та краєзнавчого туризму», Антонов Богдан; II місце – «Екологічні проблеми міста та його околиць», Сірош Анастасія; III місце – «Покращення соціально-економічного та культурного розвитку міста», Ворона Юлія, «Корсунь як культурна долина», Заболотня Вікторія. Під час підсумкової конференції були презентовані всі проекти-переможці, а їх автори нагороджені грамотами та цінними призами.

Важливим етапом проекту стало проведення в лютому-березні 2012 року учнями-волонтерами анкетування в учнівських колективах щодо інформованості про стратегічний розвиток міста та вивчення інтересів, пропозицій молоді до планування стратегії розвитку свого міста. В ньому взяли участь понад 500 осіб - учні 8-11 класів міських шкіл та педагогічного училища. Завдання опитування полягало у вивченні думки учнів про те, як вони сприймають місто сьогодні і яким би хотіли його бачити в майбутньому.

14 травня 2012 р. в відбулась підсумкова конференція на тему «Майбутнє Корсуня в твоїх руках», в якій взяли участь представники активу учнівських колективів, заступник голови міської ради М.О.Оношко, педагоги, батьківська громадськість, ЗМІ (всього 50 осіб). В ході конференції учасники ознайомились з результатами проведених інформаційно-комунікативних заходів даного проекту, провели їх обговорення, розробили та затвердили пропозиції — звернення до робочої групи з розробки плану стратегічного розвитку міста Корсунь-Шевченківської міської ради, до мера міста щодо врахування інтересів молоді в плануванні сталого міського розвитку. Матеріали результатів проекту у вигляді брошур були вручені учасникам конференції.

Вважаємо, що в результаті проекту покращилась обізнаність цільової групи - молоді міста, членів РДЮОК «Росичі» - щодо її прав та можливостей участі у процесі планування сталого міського розвитку; залучено до участі в комунікативних заходах проекту практично всю учнівську молодь міста віком 14-18 років; проведено вивчення та узагальнення громадської думки серед молоді щодо пріоритетних напрямків стратегічного розвитку міста. Узагальнені пропозиції подано до робочої групи з розробки стратегічного плану розвитку міста Корсунь-Шевченківської міської ради, що сприятиме просуванню прав та інтересів молоді в стратегічному плануванні сталого міського розвитку; підготовлено фінансовий та описовий звіти до Творчого центру “ТЦК”, м.Київ (координаторам проекту «Сталий міський розвиток» в Україні).

Сподіваємося, що зусилля робочої групи та активних громадян нашого міста, в тому числі й учнівської молоді, не будуть марними, а створена ними стратегія міського розвитку допоможе вийти на принципово новий рівень і покращити соціально-економічний стан Корсуня-Шевченківського.

О.Д. Лук'яненко,
учитель Маньківської
ЗОШ I-III ступенів №1
Маньківської районної ради

ВІД ДЕМОКРАТІЇ УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ – ДО ДЕМОКРАТІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Невід'ємною складовою демократизації навчання та виховання є учнівське самоврядування, однією із функцій якого є формування в дітей, підлітків та молоді вміння

налагоджувати зв'язки та організовувати співпрацю з представниками інших навчальних закладів, різноманітними службами та організаціями.

Наш досвід свідчить, що самоврядування дозволяє учням розвинути такі соціальні якості людини, як критичність, толерантність, повага до власної та чужої праці, оптимізм, здатність до самоаналізу і самовиховання. Воно спонукає до осмислення власної ролі у життєдіяльності колективу і є реальним фактором формування демократичних, правових засад у міжособистісному спілкуванні старшокласників, їх підготовки до розробки громадського суспільства нашої України.

Життя учнів у Маньківській ЗОШ I-III ступенів №1 не обмежується лише стінами школи. Адже школа діє на території селища, яке має свою владу – органи місцевого самоврядування. Тому учнівське самоврядування підтримує контакти з багатьма організаціями:

- селищна рада (місцеве самоврядування);
- районна рада (районний орган самоврядування);
- самоврядування в інших школах району;
- заклади культури (будинки культури, районна бібліотека);
- лікарня, санепідемстанція, будинок пристарілих;
- добротинні організації (Червоний Хрест);
- РЦСССДМ, управління юстиції;
- університети та інші вищі заклади освіти.

Під час спілкування на засіданнях та загальношкільних конференціях, молоді лідери нашої школи зазначають, що чималих результатів у згуртуванні та активізації учнівського колективу, в підвищенні соціальної активності юних громадян можна досягти, залучивши їх до соціальних проектів, благодійних акцій і волонтерського руху. Ватажки учнівських колективів вважають позитивним досвід участі молоді у благодійних акціях “Серце до серця” (допомога важкохворим дітям), “Діти – дітям” (увага до соціально незахищених категорій дітей), “Грані добра” (турбота про дітей-інвалідів), “Святкуємо Різдво разом”, які проводились у школі. Так, на допомогу в лікуванні Блажке Вікторії, учениці 7-Б класу, яка захворіла на лейкоз крові, учнями та вчителями було зібрано кошти на суму 13 тис. грн. (січень, 2013 року). Щорічно волонтерський загін «Мрія» активно співпрацює з представниками організації Червоного Хреста. Організуються акції «Милосердя» (двічі на рік), учнями та вчителями протягом I семестру зібрано кошти на суму 1680 грн., для дітей, хворих на цукровий діабет зібрано 600 грн.

Одним з найважливіших завдань діяльності учнівського самоврядування залишається активізація молодіжного руху за здоровий спосіб життя та поширення кращого досвіду з профілактики запобігання негативним проявам серед дітей і молоді, впровадження нових форм “здорового дозвілля”. Активно співпрацює з учнівським колективом РЦСССДМ: проводяться спільні акції соціальної тематики, тематичні батьківські збори: виступи Пони Л.М. – тренера по роботі з молоддю та сім'ями, які потрапили в складні життєві ситуації, перегляд відеофільмів по попередженні торгівлею людьми «Станція призначення – життя», проводиться робота з внутрішньо-особистісними конфліктами, постановкою життєвих цілей та планів (*попередження суїцидів серед учнів*), співпраця по роботі з сім'ями, що потрапили в складні життєві обставини, робота волонтерських загонів (розповсюдження буклетів до Дня толерантності з ВІЛ-інфікованими – 30.11.), тренінги з учнівськими колективами на теми боротьби з тютюнокурінням, алкоголем, наркотиками, з учнями 11-х класів - з профілактики ВІЛ/СНІДу, тренінги з батьками учнів молодших класів «Сім'я – простір без насильства».

Важливу роль у профілактиці захворювань відіграє співпраця із лікарями районної санепідемстанції, лікарні. Помічник епідеміолога з особливо небезпечних інфекцій, Слюсаренко А.Д., є постійним відвідувачем та учасником на виховних годинах з доповідями про туберкульоз, ВІЛ/СНІД, вірусний гепатит та ін.

В ході даної співпраці учні в оригінальній формі популяризують переваги здорового способу життя в сучасній молодіжній культурі, пропонують нестандартні форми профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу, паління, вживання алкоголю та наркотичних речовин. Важливим також є створення телефону довіри для учнів.

19 листопада, з метою пропаганди здорового способу життя, відбулася зустріч із провідними спортсменами Маньківщини, випускниками нашої школи: Гребініченком Петром Леонідовичем – бронзовим призером «Богатирських ігор на приз Василя Вірастюка 2008 року в м. Хмельницький та Бурлакою Іваном Олександровичем – вихованцем Кримського вищого училища фізичної культури олімпійського резерву, чемпіоном Криму в бігу на дистанціях 800,1000,3000 м та чемпіоном України в естафеті 4x1000 м.

З метою виховання в учнів загальноприйнятих людських цінностей, вивчення правил етикету, моралі, Законів України учнівське самоврядування тісно співпрацює з спеціалістами служби у справах дітей, управлінням юстиції. Частими гостями з виступами на батьківських лекторіях, МО класних керівників, на Раді профілактики є начальник ССД райдержадміністрації Плахтій Т.В. та спеціаліст ССД Несін С.М. Вони ж є організаторами районного конкурсу для дітей «Алеями правових знань». Ними проводиться консультування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки, учнів, що стоять на внутрішкільному обліку з питань захисту їх прав.

Н.Г. Шевченко, начальник управління юстиції та Сьобко А.М., головний спеціаліст, приймають активну участь у виховних годинах, круглих столах, вікторинах, які проводяться в школі, є організаторами районного конкурсу «Світ моїх прав». З 19 по 30 листопада управлінням юстиції для старшокласників були проведені лекції та анкетування з питань попередження насильства в рамках заходу «16 днів проти насильства», спільно з учнями були розроблені інформаційні буклети з питань чинного законодавства.

Щорічно учні школи приймають участь в районному конкурсі «Податки очима дітей», який організовують працівники державної податкової інспекції під керівництвом начальника ДПІ Маціпури Т.О. та спеціаліста Юзвенко О.А. Для учнів початкових класів було запропоновано перегляд фільму «Країна мрій».

Для збагачення духовного розвитку дітей, художньо-естетичної освіченості та вихованості, збереження історичної пам'яті народу учнівський колектив тісно співвиховується із центральною районною бібліотекою та будинком культури. Протягом року заплановано і проведено 24 спільних заходи: урок мужності «Партизани і підпільники - наша слава, наша гордість», історичний екскурс «Героїчне минуле кинуто в забуття» (до Дня партизанської слави), свято книги «Бібліотеко, щедрості скарбниці, ти храм пізнання, розуму поліг», година моралі «Доброта починається з дитинства» (До Міжнародного дня людей похилого віку), історичний квест «Ми роду козацького діти, землі української цвіт» (до Дня українського козацтва), година спілкування «Любов до Батьківщини неможлива без любові до рідного слова» (до Дня української писемності), година пам'яті «І поліг наш народ, наче скошене жито» (до Дня пам'яті жертвам Голодомору), діалог-розмова «Вибір є завжди у кожного із нас» (до Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом), година скорботи

«Жертовний хрест під Крутами» (до 95 річниці битви під Крутами), патріотична година: «Болить Афганістан на цілу Україну», поетична година «Весь вечір про любов» (до Дня Святого Валентина), Шевченківський вечір «Гордимся тобою, Кобзарю» та ін.

Лідери учнівського самоврядування є постійними учасниками різних районних заходів: виступи на мітингах, участь в концертних програмах.

Маньківський край багатий на талановитих людей, тому молодь, для покращення свого всебічного розвитку, відшукує і тягнеться до таких особистостей. В позаурочний час, представники гуртка «стежинами батьківського краю», «Умілі руки» запрошують до себе або провідують самі справжніх народних умільців, майстрів Маньківщини – Мельничук С.Й., Кулик М.Ф. (соломо- та лозоплетіння), Осьмак П.С. (дерев'яних справ майстер), Драч А.П. (гончарство), Качалаба П.В. (історик-художник). На виховних годинах частими гостями є Слободяник А.Л. – поет Маньківського краю та Пшенаєва Л.А. – член національної спілки журналістів.

Практичний психолог школи Гончарук Г.Д. та учні-старшокласники з метою професійної обізнаності тісно співпрацюють із спеціалістами Центру зайнятості, із викладачами вищих навчальних закладів (Уманський педагогічний університет ім. П. Тичини, Уманський національний університет садівництва). А це зустрічі, запрошення на День відкритих дверей.

Завдання співпраці учнівського і місцевого самоврядування - допомогти розкрити повною мірою інтелектуальний, соціальний, духовний, фізичний потенціал учня; виховати громадянина, який має активну життєву позицію, прагне взяти на себе відповідальність за суспільство, в якому він живе; готувати до дійової участі в демократичних процесах.

Соціальне партнерство через співпрацю та спілкування органів місцевого та учнівського самоврядування є основою активного громадянства не лише сьогодні, а й у майбутньому. Молодь має право користуватися усіма джерелами та інструментами, які можуть вплинути на прийняття рішень стосовно їх статусу та повсякденного життя на місцевому та регіональному рівнях. Головна мета такого партнерства – надання старшокласникам більших можливостей шляхом активної участі у громадському, економічному та соціально-побутовому житті територіальної громади.

Ю.В. Мельник,
заступник директора школи з виховної роботи
Уманської загальноосвітньої школи
I-III ступенів № 11 ім. М.П. Бажана
Уманської міської ради

СПІВПРАЦЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

(з досвіду роботи Уманської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 11
ім. М.П. Бажана Уманської міської ради Черкаської ради)

В статті висвітлено досвід співпраці учнівського самоврядування школи № 11 з громадськими організаціями та державними установами міста Умані. 95 років існування школи дозволяє прослідкувати дану тему в історичному аспекті. Автор дає досить повну інформацію щодо даної теми у сьогоднішні.

Наш заклад за 95 років свого існування пройшов разом із країною цікавий, іноді нелегкий шлях.

У 20 рр. – це національно-культурне відродження, пізніше дістало назви українізації.

До 1922 року діяла молодіжна організація «Пласт», який був розповсюджений у Західній Україні, але він мав поширення і на території Східної України. З «Пласту» вийшов і Микола Бажан. В 20-х роках він навчався на кооперативних курсах при нашій школі і у вірші «Пластунам» у 1920 р. писав:

«Завзятий будь у домаганні
Досягнути своєї мети:
Втішати злиденне страждання,
І програвать серця коханням,
І пробудять думки святі.»

Для уроків малювання вихованці школи разом з учителем Крижанівським ходили по селах, де змальовували орнаменти з печей, хат, зі спинок саней і возів. «Цей матеріал і ліг в основу етнографічного музею при нашій школі, який з часом став Уманським краєзнавчим музеєм. У цьому музеї підлітком працював Микола Бажан» (з листа А.П. Бажан, сестри поета, до учнів нашої школи).

Можливо, з тих далеких буремних 20-х рр. і почалася співпраця учнів школи з культурними установами міста.

30 рр. – роки репресії, які зазнали вчителі та працівники школи.

Сьогодні за допомогою працівників архіву ми намагаємося віднайти відповіді на ці запитання.

Під час тимчасової окупації в роки Великої вітчизняної війни школу було спалено і відновлено у 1954 році. В 1955 році створено комсомольську і піонерську організації. Визначними для співпраці були шефські зв'язки з військовими частинами у 70 рр.. В закладі діє Школа майбутнього льотчика при підтримці одного з підрозділів Чернігівського вищого військового училища льотчиків, де юнаки 9-10 класів вивчали історію авіації і космонавтики на тренажерах на військовому аеродромі. І як наслідок – 18 випускників стали курсантами військових навчальних закладів.

У 80 рр. побудовано новий корпус школи, а у 1985 році школі було присвоєно ім'я М.П. Бажана. В той час школа підтримувала тісні зв'язки з Спілкою письменників України. Частими гостями були письменники М. Слабошпицький, Б. Олійник, І. Драч.

Кожний період історії розвитку освіти взагалі та школи зокрема вимагав своїх підходів та зв'язків з державними установами та громадськими організаціями. Спільна робота давала певний поштовх у навчально-виховній роботі, стимулювала пізнавальну активність учнів, формувала певну громадянську позицію.

У 90 рр. було скасовано піонерську та комсомольську організації. Починаються пошуки нових форм дитячих організацій та органів учнівського самоврядування. В школі спочатку було засновано спілку «Крок», а з 1993 р. в школі діє самодіяльна культурно-просвітницька організація «Багаття», що об'єднує учнів 1-11 класів на основі згоди спільності інтересів, творчої активності та ініціативи, турботи один про одного та оточуючих.

Всі вікові групи працюють за напрямками:

- За знання!

- За життя!
- За пам'ять!
- За майбутнє України!

Роботою організації керує координаційна рада, яка є вищим органом учнівського самоврядування в школі.

Використовуючи досвід багатьох попередніх десятиліть ми співпрацюємо з громадськими організаціями міста.

Напрямок «За знання!» передбачає зв'язки з вищими навчальними закладами міста, про що складені угоди про співпрацю з Уманським державним педагогічним університетом та Уманським державним університетом садівництва, наукові працівники яких є керівниками дослідницьких робіт учнів МАН.

За ініціативи заступника директора з навчально-виховної роботи Миколайко О.В. спільно з науковою радою дендропарку «Софіївка» була проведена акція «Дерево біля школи». Науковці дендропарку, батьки та учні початкових класів висадили біля 25 саджанців медвежого горіха та озеленили шкільну садибу. Старшокласники восени працювали на дослідних ділянках дендропарку.

Такі заходи сприяють вихованню екологічної культури, потягу до знань та пошукової діяльності.

У роботі по напрямку «За пам'ять!» чільне місце займають зв'язки з міськрайонною радою воїнів – інтернаціоналістів (голова Зайченко О.В.) та радою ветеранів (голова Ходан А.С.).

Учні школи брали участь у створенні збірки «Відлуння афганських гір», щорічно вітають воїнів-інтернаціоналістів 15 лютого, проводяться зустрічі з випускниками, що пройшли гарячі точки. Ветерани Афганістану та Великої Вітчизняної війни допомагають поповнювати цікавими матеріалами фонди шкільних музеїв О. Захаревського та Великої Вітчизняної війни. Учні підтримують у зразковому стані братські могили на Міщанському кладовищі, воїнів-визволителів, за що неодноразово були відмічені радою ветеранів.

Напрямок «За життя!» передбачає активну роботу волонтерського загону, допомогу дітям з обмеженими можливостями, людям похилого віку. Тому школа активно співпрацює з міськрайонною організацією Червоного Хреста (голова Чорна В.А.). Це – і зібрані внески у сумі 4,5 тис. грн., одяг, продукти харчування для людей похилого віку, іграшки та навчальне приладдя для регіонального притулку, проведення щорічного благодійного ярмарку, кошти з якого ідуть на підтримку учнів певних категорій. Роботу дитячого активу вміло спрямовують педагог-організатор Чернецька А.О. та соціальний педагог Тарасюк Т.В.. Подяки адміністрації та учням школи за таку діяльність неодноразово висловлювала голова міськрайонної організації Червоного Хреста Чорна В.А.. Робота в напрямку надання допомоги вчить учнів милосердю, доброті, співчуттю та співпереживанню.

З 2007 року школа співпрацює з Російським центром науки і культури у м. Києві, що передбачає участь у культурно-просвітницьких програмах, конкурсах, фестивалях тощо. За період 2007-2012 рр. учні взяли участь у 18 програмах, виборювали призові місця, були нагороджені пізнавально-навчальними екскурсіями двічі до Санкт-Петербургу, по «Золотому кільцю Росії», навчальною та художньою літературою. Така співпраця заохочує школярів до вивчення спільної культурної спадщини українського та російського народів, залучення дітей до співпраці на рівні народної дипломатії, вихованню естетичних та етичних почуттів.

У кожному семестрі координаційна рада заслуховує звіти відповідальних за певні напрямки роботи та підводить підсумки. Діяльність учнівського самоврядування під керівництвом педагогів, співпраця з громадськими організаціями та установами мають позитивний вплив на формування гідного громадянина України.

О.Г.Мережана,
педагог-організатор

СПІВПРАЦЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ОРЛОВЕЦЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ ГОРОДИЩЕНСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Дана стаття стане корисною у роботі заступників директорів з виховної роботи, педагогів-організаторів, працівників позашкільних навчальних закладів у організації співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями, жителями населеного пункту щодо покращення життя місцевої громади.

Участь учнівської молоді у житті місцевої громади займає визначне місце у виховному процесі. Адже саме в результаті співпраці школи з різноманітними громадськими організаціями діти вчаться повазі до старших, толерантному ставленню до людей інших національностей, з іншим поглядом на життя, у них розвивається бажання допомагати тим, хто потребує допомоги, захисту, не принижуючи при цьому їхню гідність.

Школи – це найлогічніша об'єднуюча ідея для відродження місцевих спільнот. Адже вони є всюди. В кожному місті, містечку, селі та мікрорайоні є школи. Привносячи фундаментальні характеристики громадянського суспільства у зміст і стиль викладання, школи можуть допомогти формувати у молоді звички й навички, необхідні для ефективної громадянської участі та активної позиції сьогодні і завтра. Використовуючи людські та матеріальні ресурси, місцеві зв'язки та репутацію, школи можуть функціонувати як ресурсні центри подовженого дня для місцевої громади, що сприяють місцевим ініціативам та спрямовані на широкий спектр місцевих завдань [1, с. 11].

Та проблема полягає в тому, що більшість молоді, хоча і підтримує зміни, але у неї немає розуміння важливості своєї ролі у цьому процесі чи усвідомлення відповідальності, яку несе активний громадянин демократичного суспільства. Молодь ототожнює демократію зі свободою, а свобода без відповідальності, хоч і не є анархією, однак і не є демократією. Отже, виникла нагальна потреба відтворення відчуття спільноти, що було втрачене, коли більшість підприємств, інститутів і колгоспів припинили існування або зазнали суттєвих скорочень. Але люди, громада залишилися. Тому мова не лише про відродження відчуття спільноти, а й про підтримку економічного розвитку, про активізацію громадян та про залучення їх до місцевого самоврядування. Позитивні зміни в громаді можливі лише тоді, коли люди відкриті й працюють разом для вирішення спільних проблем. У зв'язку з цим увага приділяється роботі з місцевою громадою, працівниками школи... І саме школа сприяє вільному обміну думками, визначає місцеві потреби та бере участь у прийнятті рішень на місцевому рівні, а також забезпечує зворотний зв'язок, що стосується цих дій, з боку громади [1, с.11].

Для того, щоб відповідати умовам розвитку громадянського суспільства в Україні, потрібно аби не лише учні, а й співробітники школи, батьки, старше покоління та всі члени громади були активнішими [1, с. 13].

Становлення української державності, побудова громадянського суспільства, інтеграція України у світове та європейське співтовариство передбачають орієнтацію на людину, її духовну культуру й визначають основні напрями виховної роботи з молоддю та модернізації навчально-виховного процесу.

Основним завданням учнівського самоврядування є виховання підростаючого покоління на принципах совісті, честі, почуття особистої та громадянської відповідальності за себе та інших; об'єднання дітей для добрих, корисних і цікавих справ на користь громади.

Основними принципами діяльності учнівського самоврядування є:

- захист прав та інтересів своїх членів;

- учнівське самоврядування проти політизації дитинства, будь-якої монополії у дитячому русі;
- співробітництво з іншими громадянськими об'єднаннями дітей і дорослих;
- згуртування молоді на засадах становлення суверенної демократичної України, сприяння соціально-економічному розвитку села;
- участь у формуванні та реалізації державної молодіжної політики;
- створення умов для участі дітей у вирішенні власних проблем [2, с.17].

Але всі ми живемо у соціумі, тому і молодь, і підростаюче покоління, повинні розуміти важливість свого місця у житті місцевих громад. Адже численні громадські організації об'єднують у своїх рядах людей різного віку, статусу та життєвих поглядів. Школярам є чому повчитися у старших товаришів, односельців. Тому школа, учнівське самоврядування співпрацюють із різноманітними громадськими організаціями: Городищенською районною організацією Української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) (керівник - Каюкін Сергій Васильович), Городищенською районною організацією Товариства Червоного Хреста України (керівник – Головань Петро Васильович), Городищенською районною організацією ветеранів (керівник – Каюкін Сергій Васильович), Городищенською районною громадською організацією інвалідів «Союз Чорнобиль України» (керівник – Миколенко Костянтин Васильович), Первинною профспілковою організацією працівників Городищенського ПТУ № 14 (керівник – Гудзь Світлана Іванівна), Первинною профспілковою організацією Агрофірма «Городищенська» СТОВ «Смілянське» (керівник – Кравченко Микола Петрович).

Тому в Орловецькій загальноосвітній школі I-III ступенів проводиться робота у різних напрямках. Традиційними стали зустрічі із воїнами-афганцями, ветеранами Великої Вітчизняної війни, учасниками ліквідації аварії на ЧАЕС.

Так у 2012-2013 навчальному році вже відбулися заходи, присвячені Дню партизанської слави, 67-й річниці визволення села та району від фашистських загарбників за участю учасників бойових дій Штепи Олександра Захаровича, Товстоп'ята Миколи Корнійовича, 25-й річниці виведення Радянських військ із Афганістану за участю воїнів-інтернаціоналістів, наших односельців Веретільника Анатолія Антоновича та Озюменка Івана Леонідовича, проведено мітинг та покладено квіти до пам'ятного знака Івану Артемовичу Гладішу, який загинув під час виконання інтернаціонального обов'язку в Афганістані. Пам'ятний знак поставлений на території школи. Учні доглядають за ним, з весни і до осені там буяють квіти, частими гостями стали брат і сестра І.А.Гладіша - М.А.Гладіш та О.А.Чорнобривець. Вони із вдячністю зустрічаються із школярами, відвідують шкільний музей Бойової Слави, у якому є стенди, присвячені воїнам-інтернаціоналістам.

Волонтери Орловецької ЗОШ з готовністю надають допомогу ветеранам Великої Вітчизняної війни, солдатським вдовам, пристарілим людям та вчителям-пенсіонерам. Так дуже вдячна учням школи за надану допомогу вчителька-пенсіонерка Сторчова Г.С., постійними стали відвідини дітей і учасника бойових дій Гребіник В.Г. Не обділяють увагою учні школи пенсіонерку, вдову вчителя Харенко М.Й.

Вшановують школярі і героїв-чорнобильців. Щороку проходять тематичні зустрічі, на яких школярі дізнаються подробиці ліквідації аварії на ЧАЕС, цікаві події, що відбувалися під час робіт, а також про труднощі, які виникали. На жаль, з кожним роком стає все менше таких людей. Так у 2012 році помер ще один із ліквідаторів Журба Михайло Васильович. Тому завдання учнів зібрати якнайбільше інформації про події майже 27-річної давності, над чим вони і працюють: збирають фотографії, записують спогади, влаштовують зустрічі.

Не залишаються осторонь учні та вчителі школи, коли до них за підтримкою та допомогою звертаються працівники Товариства Червоного Хреста. Щорічно збираються внески для потреб цієї організації, а в разі необхідності і продукти харчування та одяг для незабезпечених сімей.

Співпрацює шкільна громада і з профспілковою організацією працівників Городищенського ПТУ № 14. Адже у одержанні професійної освіти зацікавлені багато учнів школи. Тому викладачі ПТУ систематично приїжджають в Орловецьку школу із агітаційною метою, а також влаштовують дні відкритих дверей, коли учні знайомляться із училищем, його матеріальною базою, викладачами, вихователями, можуть поспілкуватися із теперішніми студентами і почути їх неупереджену думку. На основі цього у дітей створюється своє враження про ПТУ № 14 та виникає бажання чи небажання навчатися у даному навчальному закладі.

Хочеться із вдячністю згадати ще одну громадську організацію, без якої наша школа вже не уявляє свого життя – Первинну профспілкову організацію Агрофірми «Городищенська» СТОВ «Смілянське». Адже саме завдяки спонсорській допомозі небайдужих керівників цієї організації у нашій школі з'явилися проектор, комп'ютери, спортивний інвентар, колонки відтворення та підсилення звуку. Вдячні учні не відмовляють у разі потреби у допомозі рідному підприємству, адже батьки багатьох школярів працюють у Агрофірмі. Традиційними стали і привітання щедрувальною групою школи працівників організації із новорічними та Різдвяними святами. Жодного свята Першого чи Останнього дзвінка не відбувається без представників Агрофірми «Городищенська».

Активну участь беруть учні та вчителі школи у житті сільської громади. У всіх загальносільських заходах беруть участь школярі: Андріївських вечорницях, Дні села, мітингах, присвячених Дню визволення Орловця від фашистських загарбників, Дню Перемоги, пам'яті жертв голодомору, святі Івана Купала, зустрічах з героями-чорнобильцями.

Звичайно, готуючись до будь-якого заходу, діти спілкуються із своїми рідними, близькими. У них формується певний світогляд, власна думка на певні події. Наше завдання як вчителів, старших наставників, допомогти підростаючому поколінню не тільки не втратити інтерес до співпраці з громадськими організаціями, але і зрозуміти своє важливе місце у житті шкільної, сільської громади, важливість своєї власної думки і своєї праці для покращення життя місцевої громади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Найда Юлія, Софій Наталія Громадсько активні школи в Україні: кроки до дій. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2008. – С. 11-13.

Л.А.Мудрак,
заступник директора з виховної роботи
Цибулівської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів
Монастирищенської районної ради

ДОСВІД СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

У даній статті висвітлюється напрямок роботи Цибулівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів з патріотичного виховання, так як заклад є опорним серед шкіл району у цій діяльності. Учні школи є постійними учасниками масових заходів, які проводяться селищною громадою.

*Справжня суть виховної роботи ...
полягає зовсім не у великих розмовах
з дитиною, не у безпосередньому
виховному впливові на дитину, а ...*

Формування ініціативної, здатної приймати нестандартні рішення особистості неможливе без широкого залучення учнів до управління шкільними справами через діяльність в органах учнівського самоврядування.

Головне завдання – формування і розвиток соціально активної, гуманістично-спрямованої особистості з глибоко усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної свідомості.

Ідея самоврядування не повинна зводитись тільки до його структури в навчально-виховному закладі, важливою є реалізація провідних принципів, які лежать в основі шкільного самоврядування.

Учнівське самоврядування в навчальному закладі – це педагогічно доцільний спосіб організації учнівського колективу. Він забезпечує комплексний виховний вплив на учнів шляхом їх залучення до усвідомленої й систематичної участі у вирішенні важливих питань життя класу, школи, сільської громади.

Школа виховує людей нового покоління, вчить на практиці бути активними громадянами.

Система виховної роботи нашої школи ставить перед собою мету – формувати гармонійно розвинену творчу особистість – свідомого громадянина незалежної України.

Всебічно розвинена особистість повинна бути корисною суспільству, Батьківщині, людям.

У центрі уваги – різноманітні заходи: навчання лідерів, шефство над учнями початкових класів, благодійні ярмарки, предметні тижні, Дні учнівського самоврядування, акції «Я – господар своєї школи», «Живи, книго!», спортивні змагання, турніри; виховні години, анкетування, загальношкільні лінійки, чергування у школі; свята, конкурси, ігротеки. Рада учнівського самоврядування контролює виконання учнями Статуту школи.

Вчителі нашої школи прагнуть зробити шкільне життя дітей насиченим, змістовним, цікавим. У зв'язку з цим у навчальному закладі склалася певна система учнівського самоврядування.

Педагогічний колектив працює над створенням школи, яка б виховувала учнівську молодь, здатну успішно жити в оновленому суспільстві, забезпечила б виховання національної свідомості.

Ми прагнемо, щоб у закладі панував український національний дух, виховувалось нове покоління українських громадян в дусі патріотизму.

Патріотизм сьогодні набуває особливого значення. На даний час серйозне занепокоєння викликає споживче ставлення молоді до рідної землі, прагматичне прагнення знайти собі місце у світі, де комфортніше. Криза патріотичного виховання молоді веде до духовно-моральної кризи суспільства. Тому сформувати в учнів почуття патріотизму як найважливішої духовно-моральної й громадянської цінності – одне з головних завдань загальноосвітньої школи.

Досвід патріотичного виховання в нашій школі складається впродовж багатьох років.

Цибулівська земля багата історичною спадщиною, уславленими іменами, гарними традиціями. І тому, дуже важливо навчити дітей любити і пишатися цією «маленькою Батьківщиною», дорожити нею.

«Бути задоволеним від життя і не втратити гідності, людської поваги, не стати на шлях бездумного збагачення за всяку ціну, не робити такого, за що згодом буде соромно», - таке виховне завдання сучасникам висуває сучасний науковець В.М.Оржеховська.

Глибоко усвідомлюючи дану проблему, в школі розроблені заходи щодо підвищення рівня патріотичного виховання учнівської молоді (спільно з депутатами сільської та районної рад).

Основні напрями цієї роботи:

1. Вивчення історичного минулого рідного краю, його духовної спадщини, культури, національних традицій, звичаїв та обрядів.

2. Розвиток шефської роботи, співпраця та надання допомоги ветеранам Великої Вітчизняної війни, вчителям-пенсіонерам та самотнім пристарілим.

3. Пропаганда життя і діяльності видатних громадських діячів селища, славетних імен, родин, династій.

4. Співробітництво з громадськими та творчими організаціями, засобами масової інформації з питань духовно-патріотичного виховання.

Традиційно згідно з планом виховної роботи в школі проходить тиждень Пам'яті за участю самих учнів. Щорічно у Цибулеві відзначається День Перемоги. Крім традиційного мітингу, школа організовує почесну варту біля Братської могили, читання патріотичних віршів, виступи учнів. Окрім цього, напередодні свята в школі відбувається концертна програма та святковий вогник для ветеранів Великої Вітчизняної війни.

Також традицією стало запрошувати ветеранів війни та праці, воїнів-афганців, героїв-чорнобильців на виховні заходи, зустрічі з старшокласниками. Учні школи постійно доглядають за Братською могилою та пам'ятниками, які розміщені на території селища, місцями поховань ветеранів Великої Вітчизняної війни, ветеранів педагогічної праці, могилою воїна-афганця В.Корченюка.

30 жовтня – День народження школи, яка носить ім'я нашого односельчанина Героя Радянського Союзу М.Я. Дзигунського, що повторив подвиг О. Матросова на Сапун-горі, заклавши своїм тілом амбразуру ворожого дзоту. В ці дні традиційно проводяться екскурсії в шкільний музей, виховні години, конкурси літературних творів, віршів.

Кожного року проводяться спортивні змагання з волейболу, футболу на честь наших героїв-земляків М.Я.Дзигунського та І.А.Пахольока, учителя фізкультури І.С.Шибіцького.

Учні нашої школи займаються волонтерською діяльністю. В обов'язки волонтерів входить: відвідування ветеранів Великої Вітчизняної війни, учасників партизанської слави, самотніх пристарілих, ветеранів педагогічної праці та надання їм посильної допомоги у веденні домашнього господарства.

На території нашого селища відкрито пам'ятні знаки «Жертвам голодомору» та «Героям - Чорнобиля». Школа взяла активну участь у відкритті цих пам'ятників. Щороку організовуються біля них траурні мітинги: «Чорнобильські дзвони» та мітинг пам'яті жертвам голодомору, зачитуються спогади очевидців, зібрані гуртківцями шкільного музею, проводяться літературно-музичні композиції, покладаються квіти.

Цибулівська школа – єдина в районі, де збереглася традиція брати участь у військово-польових зборах, організованих майором запасу, учителем захисту Вітчизни Скригуном П.М. Взявши намети, відповідний одяг, харчі учні разом з учителем вирушають в похід, де вчать ставити намети, варити в казанку куліш, копати окопи, ходити в розвідку – все як годиться.

Проведення таких заходів дають змогу виховувати підрастаюче покоління в душі любові та відданості Батьківщині, готовності, в разі потреби, до її захисту.

Великий педагог В.О. Сухомлинський сказав: "Людина народжується на світ не для того, щоб зникнути безвісною пилінкою, людина народжується, щоб лишити на землі слід вічний". Ці слова як "заклик до життя" налаштовують наших вихованців брати приклад із наших сучасників. Справжніх героїв, творців і керівників, робітників та інтелігентів мало і має наше селище. Серед них головний агроном колгоспу Журавель Н.А. - "Заслужений агроном України", має нагороди "Знак пошани", орден "Трудового Червоного Прапора". Гордістю селища також є Манжула В.Ф., головний агроном радгоспу цукрокомбінату, був нагороджений орденом Леніна, присвоєно звання "Заслужений агроном України". Учні були свідками заходів, удостоєння їх звання "Почесний громадянин селища", проводили з ними зустрічі.

В школі проводяться виховні заходи з нагоди знаменних та пам'ятних дат: день Соборності України, день Пам'яті героїв під Крутами, день визволення району та України від фашизму.

З метою вивчення та дослідження рідного краю, його історії, природи та мистецтва проводяться екскурсії та подорожі «Мій край – його історія жива», туристичні походи «Стежками рідного краю», екскурсії в районний та обласні краєзнавчі музеї, зустрічі з поетами та письменниками.

Пріоритетом патріотичного виховання молоді є шкільний музей, створений учнівською та сільською громадою.

Вихованці історико-краєзнавчого гуртка (керівники Дацюк Н.М., Маринкевич П.В., Маринкевич Л.Г.) є лауреатами обласного етапу Всеукраїнської історико-географічної експедиції «Історія міст і сіл України» за напрямком «Нарис-опис» (робота «Цибулів – минуле і сьогодення») і нагороджені дипломом обласного Центру туризму, краєзнавства і екскурсій учнівської молоді. Фільм «Цибулів – минуле і сьогодення» постійно використовується при проведенні позакласних заходів та виховних годин.

Педагогічний колектив нашої школи постійно працює над пошуком нових форм і методів проведення занять, виховних заходів, систематично працює над підвищенням свого фахового рівня. Адже відродження та формування державності починається з духовного і морального розвитку особистості, яка здатна самореалізуватися у сучасному суспільстві та працювати в ім'я процвітання своєї маленької Батьківщини.

Наше селище багате творчими самодіяльними митцями: художниками, столярами, вишивальницями. Учні школи зустрічаються з майстрами, допомагають влаштовувати виставки. Взяли участь в пошуковій експедиції "Стежками рідного краю", «Мій ідеал громадянина - патріота».

Серед життєвих негараздів потрібно частіше повертати туди, де і вітер своїми обіймами заспокоює, навіює душевну рівновагу, вселяє в душу надію. Тож нехай процвітає і не буде забутою благословенна батьківська земля, той покритий вранішнім серпанком берег дитинства.

Любов до Батьківщини і любов до людей – це два швидких потоки, які, зливаючись, утворюють могутню річку патріотизму. Отож, виховний процес у школі повинен будуватися так, аби "береги цієї річки" були "привабливі і не засмічені".

Як можна перевірити якість освіти і виховання? За рівнем життєвої компетентності випускників. Більшість наших учнів – студенти авторитетних вищих навчальних закладів України. Але є ще один показник. Наші учні й вихованці повертаються до рідної школи, у рідне місце. Повертаються як вчителі, приводять до школи своїх дітей. А якщо учні повертаються до школи не тільки в день зустрічі випускників, а й працювати, творити, жити неспокійним життям, це є свідченням, що ми обрали вірний шлях до майбутнього!

Найбільше шансів досягти успіху має той вихователь, який залучає дітей до активних форм діяльності. Коли кожна справа твориться спільно з дітьми, задумується, організовується, виконується, оцінюється.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волошенко І. І. Монастирищина. З історії рідного краю./ І.І.Волошенко. – Черкаси: Сіяч, 1995. – С. 229.
2. Навчання для майбутнього. – К.: Видавнича група ВНУ, 2004.
3. Енциклопедія шкільного роду. – Черкаси, 2001. - С.155.
4. Академік із Сахнівки. / Під редакцією професора Кузьмінського А.І. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008.]

Т.П.Науменко,
педагог-організатор
Леськівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів

СПІВПРАЦЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Робота містить матеріали з досвіду впровадження проектів у розвитку міжнародної співпраці для покращення життя місцевої громади. Дана стаття дасть змогу не лише отримати доступ до новітніх технологій і методик у навчальній сфері, але й стати членами світового науково-освітнього товариства, піднімаючи імідж місцевої громади.

Необхідною умовою сучасної демократичної держави є високий рівень політичної і правової культури суспільства. І вже зараз виникає потреба в громадянах, яким притаманне почуття відповідальності, усвідомлення цінності свободи, прав людини, власних обов'язків, готовності до компетентної участі в громадянському житті. Тому дуже важливим є питання підготовки підростаючого покоління до життя в такій державі, вироблення в нього життєвих орієнтирів, спрямованих на набуття досвіду громадської дії, демократичної поведінки, конструктивної взаємодії, самореалізації в суспільстві з новим соціально-економічним укладом. Саме учнівське самоврядування дозволяє вирішити це завдання.

Успіх виховного процесу залежить від стосунків між педагогом і учнем, які повинні будуватися на засадах співдружності й ділового партнерства. Учителю і учню – рівноправні суб'єкти навчально-виховної діяльності. Тому слід більше уваги приділяти стимулюванню внутрішньої й зовнішньої активності учнів, їхньої участі в суспільній діяльності.

Представники учнівського колективу працюють в учнівському парламенті. Представники батьківського колективу та місцевої громади є членами загальношкільної конференції, міжнародного співробітництва, ради школи, батьківського комітету. Органи громадського самоврядування мають реальні права для вирішення нагальних питань діяльності навчального закладу.

Значне місце в управлінні школою займає міжнародна програма партнерства шкіл, що запрошує відомих людей із різних країн світу для спілкування з учителями й учнями. До складу її оргкомітету входять адміністрація школи (Баранник Г.І., директор школи, Маршупа З. І., заступник директора із виховної роботи), психологічна служба школи, найактивніші та найзацікавленіші представники учительського, учнівського, батьківського колективів і місцевої громади.

Школа добра, радості, творчості – це не просто слова. Досвід співробітництва з розвитку особистості з багатьма міжнародними організаціями відображено в моделі.

Розв'язати сучасні загальнолюдські проблеми самотужки неспроможна жодна країна, хоч би яку потужну економіку вона мала. Щоб виконати такі завдання, потрібно поєднати економічні, інтелектуальні й духовні можливості усього світового товариства.

Із метою вдосконалення національної системи освіти, вироблення інноваційної освітньої та наукової стратегії, розробляються нові моделі організації навчально-виховного процесу, впроваджують нові та поширюють існуючі педагогічні системи, розробляють спільні проекти.

Наша школа орієнтована на реальне життя, проблеми, які вирішує держава, зокрема: інтеграцію у світову економіку, світову систему освіти; поглиблення економічних, політичних і культурних зв'язків із зарубіжними країнами. Тому зміст навчання й виховання, спрямований на розвиток особистості, яка працює на саморозвиток, підготовку до інтелектуальної праці, гуманізацію суспільства, зростання його культури.

Учні на уроках та в позаурочний час використовують комп'ютер для спілкування, проведення досліджень, створення публікацій, презентацій та веб-сайтів, пошуку додаткової інформації тощо. Вчителі та учні школи широко застосовують у своїй роботі сервіси Інтернету для спілкування з цікавими людьми, однолітками, експертами з різних галузей знань і обміну досвідом з колегами, беруть активну участь у Інтернет-олімпіадах, Інтернет-

семінарах, Інтернет-конференціях, дискусіях на відповідних тематичних форумах, міжнародних предметних конкурсах.

З 2004 року школа співпрацює з CROSSROADS, впроваджуючи програму «Молодь на роздоріжжі», яка задовольняє навчальні потреби суспільства у сферах просвіти, здоров'я та духовності, і бореться з такими кризовими явищами суспільства як ВІЛ/СНІДом, наркоманією, насильством. Курс «Життя на роздоріжжі» побудований на захоплюючих інтерактивних методах залучення учнів до навчального процесу. Аналізуючи думки та ідеї учнів, проведено дослідження почуттів, складено плани на майбутнє, сформовано навички прийняття правильних рішень, які узгоджені з визначенням цільного позитивного характеру. Завдання, що виконували учні на заняттях та вдома, значно розширювали вже набуті ними знання, уміння та навички.

Життєві навички – це дуже важливий компонент стратегії профілактики девіантної поведінки учня. Кожне заняття спрямоване на розширення та поглиблення знань учнів у певній сфері, виховання в них позитивних переконань і прищеплення практичних навичок, які допоможуть їм втілити в життя високі й благородні мрії.

Ця програма є вкрай необхідна для наших учнів для того, щоб допомогти їм зрозуміти свою цінність, навчити приймати мудрі рішення. Учні починають розуміти наслідки своїх рішень та сам процес їх прийняття.

Міжнародна співпраця школи почалася з 2003 року із круглого столу з представниками Канадської агенції міжнародного розвитку громади. Реалізуючи означений проект, село Леськи відвідали близько 2 тисяч іноземців (американців, німців, голландців, шведів, канадців).

У кожного, хто відвідував село, залишилися приємні спогади. Можливо, саме тому впродовж кількох років через село пролягав туристичний шлях іноземних туристів, які знайомилися з Україною.

Пропагують народну культуру в селі спільними силами працівники Будинку культури, вчителі та учні, тож не дивно, що після вітання туристам хотілося відвідати школу – осередок науки й культури в селі.

Ось тут і починалося жваве спілкування наших учнів із іноземцями. Мовний бар'єр? А його майже не було, оскільки наші діти вивчають англійську, а з 2002 року – і німецьку мови. У стінах школи туристи знайомилися із системою нашої освіти, ділилися враженнями від побаченого, розповідали про те, як навчаються їхні діти. І кожного разу це був круглий стіл із проблеми «Міжнародна співпраця в освітній галузі».

Сьогодні вимагає від дітей чимраз швидшого й якіснішого входження у світ дорослих, що не завжди відбувається спокійно й без насильства. У школі прагнемо аби процес соціалізації дітей відбувався якомога якісніше й безпечніше, а тому переконані в необхідності проведення заходів та впровадження політики захисту дітей від будь-яких форм насильства. Тому в 2010 році наша школа взяла участь у проекті «Попередження насильства в школі», впровадженому Всеукраїнською громадською організацією «Жіночий консорціум України» за фінансової підтримки проекту «Save the Children Sweden»; партнерами програми є інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Управління освіти і науки, обласних державних адміністрацій, школи.

З ініціативи Всеукраїнської громадської організації «Жіночий консорціум України» з 2009-2011 р. діяв проект, спрямований на подолання насильства серед дітей у навчальних закладах. У рамках проекту проведено навчально-методичну роботу з педагогами, з учнями щодо попередження та профілактики насильства серед учнів.

Сьогоднішнім випускникам набагато легше адаптуватися в міжнародній спільноті, оскільки вони добре знайомі із волонтерством. Яскравим прикладом є Саманта Пелстрінг із США, яка не один рік працювала в школі. До неї приїздили її друзі, що працювали волонтерами по всій Україні. Вони ділилися враженнями від роботи з нашими учнями, їх розповіді зацікавили багатьох юнаків і дівчат. Багато років поспіль випускники продовжують

навчатися у вищих навчальних закладах України та за кордоном, вивчаючи іноземні мови, юриспруденцію, менеджмент.

Сприймання світу як єдиної системи багатогранних форм існування культур, мов, ідей, поглядів, усвідомлення цієї різноманітності та єдності зумовлюють необхідність виховання в молоді таких людських цінностей, як толерантність, повага до інших культур, релігій і поглядів. Тобто, зростає пріоритет вселюдських цінностей, гуманістичних і філософських домінант. Засвоєння світової культури крізь призму національної допоможе сформуванню світоглядну позицію громадянина України, здатного діяти не тільки у своїй державі, а й у світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аношкина В.Л. Образование. Инновация. Будущее. /В.Л. Аношкина, С.В. Резванов - Ростов-на-Дону: Изд-во РОИПК и ПРО, 2001.– 17с.
2. Антоненко В. Інноваційний розвиток навчального закладу/ В.Антоненко //Директор школи. – 2010.– №37. – С.12.
3. Базель О.О. Тенденції та проблеми розвитку освіти в Україні / О.О. Базель, Є.В. Прахан // Міжнародна науково-практична конференція. (2008). Умань. – С. 14-15.
4. Вильсон Г. Язык жестов – путь к успеху./К. Маккалафлин, Г.Вильсон. – СПб., 2000.
5. Даниленко Л. Інноваційна діяльність у загальноосвітніх навчальних закладах/Л. Даниленко //Директор школи.– 2000. – №20. – С.5.
6. Кремель В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. / В.Г. Кремень. – К.: Грамота, 2005.– 448 с.
7. Матеріали Всеукраїнського громадського центру «Волонтер» «Попередження, виявлення і подолання випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми». – К., 2010. – С.78-90.
8. Національна доктрина розвитку освіти України у 21 столітті. – К.: Освіта. – 2001. – С. 2-3.
9. Педагогічні інновації у сучасній школі / За ред. І. Г. Єрмакова. – К.: Освіта, 1994. – 88 с.
10. Профілактика ВІЛ серед молоді. Корпус Миру США в Україні / За ред. Андрія Чибісова. – К., 2008.
11. Войцях Тетяна Інноваційні форми соціально-педагогічної роботи. З досвіду впровадження проекту /Т. Войцях // Соціальний педагог. – 2012. – № 6. – С.5.
12. Ходикіна В.В. Міжнародна науково-технічна інтеграція України в контексті стратегії інноваційного розвитку /В.В. Ходикіна. – Донецьк, 2008.
13. Шекатунова Г. Інноваційний розвиток загальноосвітніх навчальних закладів незалежної України: творення школи майбутнього Г. Шекатунова // Рідна школа. – 2011. – №6. – С. 21-27.

О.В. Нещадим,
заступник директора
з виховної роботи Вільховецького НВК
Звенигородської районної ради

СПІВПРАЦЯ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВІЛЬХОВЕЦЬКОГО НВК З МУЗЕЄМ -САДИБОЮ ГЕРОЯ УКРАЇНИ В. ЧОРНОВОЛА

Стаття розкриває основні форми роботи та напрямки співпраці учнів Вільховецького навчально-виховного комплексу з музеєм-садибою В.М.Чорновола, знайомить із життям відомого політика, державного діяча, виховує в учнів патріотичні почуття, національну гідність, громадянина-патріота.

Самоврядування у навчальному закладі – це особливий спосіб організації життя учнівського колективу, який реалізується у залученні всіх його членів до планування, організації та контролю за навчальною та іншими видами діяльності.[1, с. 17]

Учнівське самоврядування регламентує свою діяльність на підставі нормативно-правових актів: Конституції України, Всесвітньої декларації про права людини, Міжнародної Конвенції про права дитини, Законів України «Про освіту», «Про загальну освіту», «Про громадські організації», Статуту школи.

Наш час потребує лідерів нової формації, людей компетентних, відповідальних, здатних мислити не ординарно, генерувати нові ідеї та приймати нестандартні рішення. Саме сьогодні ставить нову мету - виховання майбутніх лідерів у загальноосвітній школі через залучення до учнівського самоврядування. Формування особистості сьогодні – це процес докорінної зміни її свідомості та самосвідомості як однієї з провідних умов життя, набуття сучасними учнями початкових навичок управлінської діяльності, толерантності, вміння жити і працювати в колективі і, що важливо – вміння приймати рішення, виконувати прийняті рішення й нести за це відповідальність.[2, с.30]

Невід'ємною складовою демократизації навчання та виховання у Вільховецькому навчально-виховному комплексі є учнівське самоврядування, однією із функцій якого є формування в дітей, підлітків та молоді вміння налагоджувати зв'язки та організувати співпрацю з різними громадськими об'єднаннями на принципах взаємоповаги і незалежності; співпрацю з педагогами і батьками.

Однією з форм діяльності учнівського самоврядування є співпраця з музеєм-садибою Героя України В.Чорновола, який знаходиться на території нашого села. Саме у Вільховці пройшли дитячі та юнацькі роки відомого українського політика, державного діяча, публіциста і журналіста В'ячеслава Максимовича Чорновола. Батьки В.Чорновола влаштувалися на роботу у нашу школу : мати – вчителькою початкових класів, а батько був завпедом і викладав українську мову і літературу. Проживали у шкільній квартирі, зараз у цьому приміщенні знаходиться шкільна їдальня. У 1955 році В'ячеслав Чорновіл із золотою медаллю закінчив нашу школу. Ми пишаємось тим, що навчаємось у школі, ходимо коридорами, заходимо у ті самі кімнати, де ходив, навчався В.Чорновіл. Саме такий приклад потрібен для виховання підростаючого покоління.[3, с.4]

З нагоди відзначення 70-річниці від дня народження В.Чорновола , героя України, голови Народного Руху України у нашому селі урочисто відкрито музей-садибу, першими відвідувачами стали родичі – дружина та сестра, відомий український політик – син Тарас Чорновіл, представники Черкаської обласної держадміністрації та Звенигородської районної ради. Вільховецький навчально-виховний заклад брав активну участь у підготовці та проведенні святкувань: читали поезії, листи, твори В.Чорновола.

Учні нашого комплексу постійно беруть участь у відзначенні пам'ятних дат, відвідують музей. До 75 - літнього ювілею відомого політика у нашій школі було відкрито кімнату-музей В.Чорновола, допомогу при створенні якої надали працівники сільського музею. На відкриття були запрошені:

- сестра В.Чорновола - Валентина Максимівна;
- директор музею-садиби В.М. Чорновіл – В.В.Стрижиус;
- керуючий справами районної ради – Низенко В.Б.;
- заступник голови райдержадміністрації – Задеряка Д.В.;
- методист відділу освіти – Неумитий В.М.;
- представники засобів масової інформації (телебачення, місцева газета).

Тематичним центром «Дозвілля» проведено вечір пам'яті «Уклін Чорновола», на якому поділилась своїми спогадами про дитячі та юнацькі роки В'ячеслава Чорновола сестра – Валентина Максимівна, учні зачитали листи до дружини, сина Тараса та сестри. Учасників та гостей свята привітав заступник голови адміністрації Задеряка Д.В., звучали поетичні рядки Василя Стрижиуса та пісня в його виконанні, присвячена В.Чорновола.

24 грудня 2012 року учні та вчителі Вільховецького навчально-виховного комплексу взяли участь у проведенні урочистого мітингу біля музею-садиби та відвідали урочистості у сільському будинку культури.

Учнівський колектив нашої школи співпрацює з асоціацією шкіл ім.В.Чорновола до якої входять: загальноосвітній навчальний заклад №235 м.Києва, Дніпропетровська середня школа №147, Северодонецька гімназія Луганської області, Львівська загальноосвітня школа. Основними напрямками співпраці між музеєм-садибою та асоціацією шкіл проведення спільних:

- заходів між працівниками школи та музею: семінари, круглі столи;
- виховних заходів: Дні пам'яті В.Чорновола, творчі зустрічі;
- заходів учнівського самоврядування шкіл: наради, розробки спільних проєктів;
- краєзнавчо-пошукових експедицій «Місця, пов'язані з життям та діяльністю В.Чорновола»;
- спортивно-туристичних походів;
- науково-методичних семінарів, присвячених дослідженню громадської та публіцистичної діяльності В.Чорновола.

Саме самоврядування виступає початковою формою входження людини у багатоманітний спектр суспільних відносин, а також є основою формування стійкої громадянської позиції. То ж в основу діяльності нашої школи покладено національну ідею, як консолідуючий чинник розвитку суспільства і нації в цілому. В ефективному розвитку системи самоврядування в нашому закладі, одним із напрямків якого є співпраця учнівського самоврядування з громадськими організаціями, бере участь у тій чи іншій мірі весь педагогічний колектив школи, їх зацікавленість, поважне ставлення до органів самоврядування, уміння знайти компромісне рішення, матеріальна і моральна підтримка батьків, активне включення в роботу самоврядування – усе це є важливою умовою створення ефективнодіючої системи самоврядування, де реальну роль відіграють усі учасники освітнього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цуркан І. Органи учнівського самоврядування / І. Цуркан //Директор школи. – 2008 №8.

М. Е.Ніщенко,
заступник директора
з науково-методичної роботи
Золотоніської спеціалізованої школи № 2
інформаційних технологій
Золотоніської міської ради

СПІВПРАЦЯ З ТВОРЧИМИ СПІЛКАМИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Однією з найцікавіших сторінок діяльності учнівського самоврядування СШТ № 2 інформаційних технологій стала плідна співпраця з творчими спілками та об'єднаннями. Так, починаючи з 2009 року, у сусідньому із Золотоношею селищі міського типу Чорнобай проходить щорічний Міжнародний дитячий фестиваль «Чорнобаївські зорепади».

Засновники фестивалю: ДТРК «Всесвітня служба «УТР», Чорнобаївська районна державна адміністрація та районна рада, промислово-аграрне об'єднання «Златодар» та народний артист України Мар'ян Гаденко. До проведення фестивалю в різні роки долучалися Державний комітет України з державного матеріального резерву та Державна податкова адміністрація України, які направляли на конкурс дітей працівників своїх установ.

Учасники конкурсу мають змогу не тільки представити на розгляд журі 2 пісенних твори (один з яких обов'язково українською мовою; хронометраж пісні – до 3хв. 40 сек.), але й удосконалити свою вокальну та сценічну майстерність, збагатити репертуар високохудожніми творами, сформувати художні смаки та обмінятися досвідом з представниками інших регіонів України та закордону. Протягом всіх фестивальних днів учасники отримують слушні професійні поради і майстер-класи від фахівців.

У 2011 році учасники фестивалю співали на двох сценах. Відбірковий тур фестивалю вперше провели в Золотоноші, нагородження та гала-концерт – традиційно в Чорнобаї. Серед журі конкурсу – народні та заслужені артисти: Мар'ян Гаденко, Віктор Шпортко, Лілія Сандулеса та багато інших відомих співаків, а також директор СШТ №2 інформаційних технологій Олена Вертипорох.

А от незмінним членом оргкомітету з організації та проведення цього фестивалю була директор СШТ №2 Олена Вертипорох. Та і члени педколективу, як завжди, не стояли осторонь, виконуючи цілий ряд невидимої на перший погляд, але важливої роботи, яка забезпечувала безперебійну роботу усіх підрозділів табору фестивалю – групи по розселенню, технічній підтримки, організаційного обслуговування, зв'язків з громадськістю, транспорту, харчування тощо.

Фестиваль фактично дав дорогу не лише обдарованим дітям школи, але й усього міста для удосконалення своєї пісенної майстерності.

«Творча майстерня Мар'яна Гаденка» – постійний, надійний партнер школи у роботі з обдарованими дітками, з його легкої руки учні мали змогу, крім «Чорнобаївських зорепадів», потрапити і на інші пісенні фестивалі: «Осіннє рандеву» у Миргороді, на Полтавщині, «Пісенне джерело» у Сторожинці Чернівецької області. Це не дивно, адже Мар'ян Гаденко вважається батьком і фестивалю «Червона рута», тому має неабиякий досвід в організації подібних творчих заходів.

Товариські взаємини склалися у школи і з Черкаською обласною організацією НСПУ, зокрема із яскравим її представником – Сергієм Лукичем Носанем.

Автор оповідань, повістей: «Стежка в зеленому житі» (1976), «Час глибокої осені» (1979), «Високі, високі гори» (1984), «Вогонь, що спалює дотла» (1989), «Пір'їна з крила Жар-птиці» (про народного майстра з Кам'янки Макара Муху), «Осіннє золото» (2004); романів: «Метеори» (1986), «Голгофа любові», «Пласти»; нарисів «Геній правда», «Ой, Дніпро, Дніпро»; поетичних драм «Остання мить» (про лицаря української поезії Василя Симоненка), «Судна ніч» (про Богдана Хмельницького), «Богом даний я народу», «Мазепа»; п'єс про Т. Шевченка «Та не однаково мені...», про Софію Потоцьку, чийм ім'ям названо парк «Софіївку» в Умані – перлину паркової архітектури світового значення «Моя любове, моя Мадонно», трагікомедій «Монолог» та «Ювілей» та ін.

Сергій Лукич – лауреат обласної літературної премії «Берег надії» імені Василя Симоненка та літературно-мистецької премії імені Михайла Старицького. Нині працює редактором Черкаської обласної державної телерадіокомпанії і, як не дивно, знаходить час для душевного спілкування з учнями та педагогами школи, бере участь у спільних конференціях.

ЛІТЕРАТУРА

1.Бондаренко З.П. Школа як осередок соціально-педагогічної роботи в мікрорайоні/ Покращення якості соціальних послуг дітям та сім'ям в громаді / За заг. ред. О.В.Безпалько.- К.,2006. – 80 с.

2.Громадсько-активні школи в Україні: кроки до дій/ Упоряд.: Н.Софій, Ю.Кавун. – К.: Крок за кроком, 2005. – 162 с.

- 3.Єльнікова Г.В. Теоретичні підходи до моделювання державно-громадського управління / Г.В. Єльнікова // Директор школи. – 2003. – №40. – С.10-11.
- 4.Мудрик А.В. Соціальна педагогіка./ А.В.Мудрик. – М.: Академія, 2002. – 194 с.
- 5.Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Е.С. Полат, М.Ю.Бухаркина.- М.: Академия,2001.-272 с.

С.І.Палієва,
заступник директора
з навчально- виховної роботи
Смілянської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів №1
Смілянської міської ради

ШКОЛА – ОСЕРЕДОК РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

(Досвід співпраці учнівського самоврядування з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади)

Стаття містить матеріали з досвіду організації діяльності школи – партнера ГАШ. Завданням школи є сприяння втіленню демократичних принципів з активним залученням сімей та місцевих громад в систему діяльності навчального закладу. Особлива увага приділена співпраці учнівського комітету школи з громадськими організаціями.

Перехід України від індустріального до інформаційного суспільства, активізація правових та демократичних змін, зростання темпів гуманізації суспільних відносин вимагає нового підходу до виховання сучасного громадянина, формування його активної громадянської позиції. Він зумовлює необхідність виховання не лише освіченої особистості, здатної ефективно соціалізуватися та працювати в умовах сьогодення, але й забезпечувати соборність і незалежність України, відчувати відповідальність за себе та власні вчинки, народ, країну, прагнути здійснити реальний внесок у реформаторські процеси та піднесення рейтингу нашої Батьківщини серед світової спільноти. На державному рівні проблема виховання особистості з активною громадянською позицією, високим рівнем розвитку громадянської компетентності, здатної зберегти і примножити культурні та матеріальні надбання українського народу, орієнтованої на всебічний розвиток і самовдосконалення відображена у Конституції України, в Законах України "Про освіту", "Про позашкільну освіту", "Про соціальне становлення та розвиток молоді в Україні", "Про молодіжні та дитячі громадські організації", "Про об'єднання громадян".

Молодь – органічний суб'єкт економічного, політичного, соціокультурного життя суспільства. Труднощі, з якими вона стикається у процесі свого входження в соціум, засвоєння норм суспільної поведінки часто зумовлюються невідповідністю потреб та сподівань молодих людей реальним викликам суспільства. Одним зі шляхів вирішення цих суперечностей є створення умов і можливостей для самореалізації молоді, здійснення власного внеску в процес розвитку суспільства творчою працею, залучення молоді до участі у прийнятті рішень.

У даному контексті особливої гостроти набуває питання формування активної громадянської позиції підлітків. Саме у цей період відбувається активне формування світогляду особистості. Актуалізується проблема самовизначення, людина прагне знайти відповіді на питання: "Ким і яким бути?". Тому перед вчителями постає проблема пошуку ефективних засобів, які дадуть змогу сформувати власну ієрархію цінностей, систему переконань, сприяти усвідомленню своїх прав і умінню їх відстоювати, свідомому виконанню обов'язків молодого людиною, розвитку здатності ефективно засвоювати і

використовувати суспільний досвід, котрий складається із системи громадянських якостей і знань, практичних навичок участі у суспільних відносинах.

В основу роботи школи №1 м. Сміли покладено пріоритет загальнолюдських цінностей, який передбачає осягнення для юних громадян суверенної України того рівня освіти й освіченості, що відповідав би високим міжнародним стандартам, сприяв органічній інтеграції рідної країни у світову родину високоцивілізованих держав з високим духовно-інтелектуальним потенціалом. Педагогічний колектив освітнього закладу прагне, щоб школа для кожного учня стала важливою сходинкою, по якій піднімаються, наближаються до знань, до духовних джерел народу, до свого професійного становлення.

Від людини освіченої до людини гуманної, шляхетної, інтелігентної – таке гасло педагогічного колективу школи.

Смілянська загальноосвітня школа I-III ступенів №1 має не тільки багате минуле, творче сучасне, а й широкі перспективи розвитку у майбутнє. Впевненість у завтрашньому дні ґрунтується на високому професіоналізмі вчительського колективу, на багаторічних традиціях, сучасних методиках виховання, тісній співпраці з випускниками, батьками, представниками громадськості.

Однією з актуальних тем для сучасних школярів є організація учнівського самоврядування та його зв'язок із місцевою громадою. Вчителі школи корегують роботу учнівських лідерів, допомагають їм побачити проблеми місцевої громади на вулиці, де вони проживають, у громадських місцях і перед педагогами, коли вони спостерігають за пасивним ставленням школярів щодо вирішення проблем школи, вулиці, мікрорайону школи. Ефективними формами виховання та навчання завжди були практична робота, пізнання через особисту діяльність, через відчуття відповідальності і особистої значущості. Лідери шкільного учнівського самоврядування зазначають, що чималих результатів у згуртуванні та активізації учнівського колективу, в підвищенні соціальної активності юних громадян можна досягти, залучивши їх до соціальних проєктів, благодійних акцій і волонтерського руху. Діяльність по реалізації різних проєктів сприяє вихованню в учнівській молоді організаторських та лідерських якостей, почуття відповідальності, самоствердженню в суспільно значущій діяльності, розвитку свідомих громадян Української держави, заохочує дітей до участі у громадській роботі, до життя та діяльності своїх класних колективів.

У школі створена Рада громадсько-активної школи на чолі з директором школи Гайдай І.Б. Значна увага приділяється налагодженню партнерських стосунків між школою та всіма ресурсами, що існують в громаді: підписані угоди про співпрацю з міським центром зайнятості, міськрайсудом, КМСД, службою у справах дітей, міською поліклінікою, міською бібліотекою, Школою мистецтв, Будинком дитячої та юнацької творчості, ЦСССДМ, квартальними комітетами №9, №10, шефським підприємством – Смілянським машинобудівним заводом. У школі – дієве учнівське самоврядування. Учні є ініціаторами усіх заходів, акцій, безпосередніми учасниками всього, що відбувається в школі, у місті, в області. Очолює учнівський комітет (з чітко визначеною структурою, формами діяльності) голова учкому – Яхненко Валерія, учениця 10 класу, активістка, переможниця міських та обласних олімпіад з основ наук, танцювальних конкурсів, учасниця танцювального колективу «ЛАДенс». Під стать їй і всі члени учнівського комітету, які є членами міського молодіжного врядування та міського волонтерського руху.

Школа має свою траєкторію розвитку, визначену структуру, традиції та потреби педагогічного колективу й місцевої громади. Педагоги Смілянської загальноосвітньої школи I-III ступенів №1, учні та їх батьки об'єднані єдиною метою: зробити школу осередком радості й дитячої творчості, зробити все, щоб діти росли щасливими, здоровими, активними, допитливими, життєлюбними, комунікативними, щоб вони стали гармонійно розвиненими особистостями. Дослухаючись до думки В.О.Сухомлинського, педагоги закладу переконані – «Кожен учитель, кожен батько мріє про те, щоб його діти виростили допитливими людьми, щоб у кожному серці запалав вогник жадоби пізнання. Але як запалити цей вогник? Треба

розкрити перед дітьми книгу життя, живі, яскраві сторінки навколишнього світу. Нехай дитина сама перегортає сторінки цієї книги, нехай відчуває себе шукачем і землепрохідцем».

В основі діяльності учнівського самоврядування знаходиться принцип – школа – для громади, громада – для школи, реалізація якого передбачена через тематичні напрями: «Найдорожча цінність – людське життя», «Якісна освіта – сяйво людського життя», «Найбільше багатство – багатство людських стосунків», «Найвища краса – краса людських взаємин», «Школа – осередок місцевої громади».

Зі свого боку, колектив школи докладає достатньо зусиль, щоб спілкування з представниками громади, батьками вихованців було насиченим і цікавим. Зберігаючи все найкраще й перевірене часом, педагоги спільно з учнівським самоврядуванням шукають і впроваджують нові, більш ефективні форми взаємодії з місцевою громадою.

Моделюючи громадсько-активну школу, колектив учителів ставить перед собою мету не просто надавати освітні послуги учням, а й розвивати громаду, залучати батьків і мешканців до вирішення соціальних та інших проблем, що існують як у школі, так і в громаді. Вчителі переконані, що найбільше громадсько-орієнтована освіта виявляється в закладі, який відкритий 24 години на добу, сім днів на тиждень. Такому підходу сприяє реалізація спільних проєктів. Серед суспільно значимих, які знайшли відгук та підтримку учнівського активу та місцевої громади, виділимо такі: «Школа майбутнього», «Клас року», «Учень року», «Шкільний квітник», «Голодомор у спогадах моїх родичів», «Музей школи», «Рідній школі – 90!» та інших.

Усі процеси, що відбуваються у закладі, розподіляються на три напрями: демократизація, волонтерство та партнерство. У рамках кожного напрямку визначено цілі, розроблено технології та змодельовано цілісну систему роботи навчального закладу. Волонтерство та лідерство – два із багатьох компонентів учнівського самоврядування, метою якого є налагодження партнерських стосунків між школою та всіма ресурсами, що існують у громаді. Суть цих компонентів полягає у створенні організованої системи, яка перетворила волонтерство та лідерство у невід’ємну частину шкільного життя. Ця система сприяє встановленню учнівського самоврядування як активних членів своєї громади, а для школи це добра можливість соціалізації дитини та її громадянського виховання. Серед форм діяльності учнівського самоврядування можна назвати: агітбригади (ЮІР, ДЮП, екологічна «ЕКОС»(призер обласного фестивалю), «Ми – за здоровий спосіб життя», соціально-психологічний театр «Нове життя», який є переможцем міського фестивалю; тренінги, ситуаційні ігри, правові брейн-ринги, тематичні концерти, дебати, ток-шоу, флешмоби, квести та інші.

У 2011-2012 та 2012-2013 навчальних роках комісіями шкільного учнівського комітету було ініційовано, розроблено та впроваджено ряд проєктів: "Ми – за щасливе дитинство і відповідальне батьківство!", «Від самотності – до творчості, від творчості – до радості», «Весела перерва», «Шкільна форма – це класно!», «Джерела інформації», «Моя супербабуся». Участь у проєктах – це реальна можливість учнівської молоді самостійно планувати, реалізовувати та оцінювати свої справи, зробити значний внесок у життя і розвиток суспільства. Саме через власну участь учні розвивають свої здібності, навички, формують життєві цінності, самостверджуються та самореалізуються;

З 2008 року колектив школи бере участь в регіональному експерименті «Особистісно орієнтована система превентивного виховання учнівської молоді», що дає можливість залучити учнівське самоврядування до профілактичної роботи. Одним з найважливіших завдань діяльності учнівського врядування залишається активізація молодіжного руху за здоровий спосіб життя та поширення кращого досвіду з профілактики запобігання негативним проявам серед дітей і молоді, впровадження нових форм "здорового дозвілля". У цьому контексті схвальну оцінку від лідерів отримав Всеукраїнський фестиваль-конкурс "Молодь обирає здоров'я". В ході конкурсної програми учні в оригінальній формі популяризували переваги здорового способу життя в сучасній молодіжній культурі, пропонували нестандартні форми профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу, паління, вживання

алкоголю та наркотичних речовин. Результати реалізації освітньо-профілактичного проекту «Правовий десант», який спрямований на підвищення рівня правової культури учнівської молоді, попередження злочинності в освітньому середовищі, формування активної соціальної позиції учнів щодо захисту своїх прав і дотримання обов'язків громадянина та толерантної і відповідальної поведінки шляхом використання інтерактивних творчих форм просвітницької та профілактичної роботи, доводять високу ефективність та результативність застосування інтерактивних творчих форм інформаційно-просвітницької роботи з учнівським самоврядуванням та громадою.

Упродовж останніх років учнівське самоврядування школи працювало над проектами: «Суспільно-корисна і громадянська діяльність», який включав підпроекти: «Квітуча школа», «Музей рідної школи», «Комфорт у школі», «База для фізкультури і спорту», «Чисте джерело», «Екологічна стежина». Щороку продовжується робота над реалізацією інтернет-проектів Ліги старшокласників «Ми – патріоти Черкащини». Учнівське самоврядування школи долучається до проведення Всеукраїнського тижня доброти та міських акцій: «Теплий дім», «Разом подолаємо туберкульоз», «Молодь проти СНІДу», «Порядок на дорогах», «Повір у себе», «Посади дерево».

Якщо говорити про участь у проекті «Школа як осередок розвитку громади», то важливою є організація волонтерського руху в мікрорайоні. Ми працюємо за програмою «Волонтерські програми як важлива складова моделі ГАШ».

Упродовж 2012 року реалізовувались освітні, соціальні, оздоровчі програми: «Зробимо місто чистішим» (екологічна, квітень-вересень 2012, покращення санітарного стану мікрорайону, проведено 8 акцій по благоустрою мікрорайону); «Літо-2012» (оздоровча, червень-серпень 2012, оздоровлення учнівської молоді); «Турбота», (соціальна, упродовж 2012 року, проведено 7 волонтерських акцій, ярмарок, зібрано продукти харчування, одяг, гроші, які передано цільовим призначенням жителям мікрорайону); «Здоровим бути здорово!» (інформаційно-просвітницька, упродовж року) та інші. Діяльність волонтерського загону «Турбота» дає можливість здобувати досвід громадсько-активного життя, розвивати комунікативні здібності та таланти школярів. Серед важливих напрямків роботи загону: «Опікуємося молодшими», «Турбуємося про людей похилого віку», «Пізнаємо рідний край», «Спілкуємося», «Пропагуємо здоровий спосіб життя», «Допомагаємо один одному у навчанні». В арсеналі добрих справ волонтерського загону – створення альбому «Нескорене місто», до якого увійшли дослідницькі та архівні матеріали. Це було позитивно відзначено не лише місцевою громадою, а й обласною радою ветеранів. Кошти, зароблені на благодійних ярмарках, концертах, передаються ветеранам війни та праці, дітям з малозабезпечених сімей, дітям з обмеженими особливостями.

Про спільну діяльність учнівського самоврядування з місцевою громадою, акції, проведені учнями школи, були опубліковані статті у шкільній газеті «Наша перша», у міських газетах «Сміла», «Сміла від А до Я», «Смілянська газета».

Здобутками школи є: I місце у міському, обласному та Всеукраїнському конкурсі з охорони праці; II місце у міському конкурсі «Школа року - 2012» серед загальноосвітніх навчальних закладів; I місце у міському конкурсі на кращу організацію правової освіти і виховання серед навчальних закладів; III місце у міському конкурсі на кращу організацію літнього оздоровлення учнівської молоді. Шкільна газета «Наша перша» нагороджена дипломом лауреата Всеукраїнського конкурсу учнівських друкованих видань.

Партнерами у діяльності є: квартальний комітет №9, Смілянський машинобудівний завод, громадська організація «Знати, щоб жити», Благодійний фонд «Крок за кроком», Благодійна громадська організація «Вчителі за партнерство і демократію».

Т. Г. Плахотна,
заступник директора з виховної роботи
Чигиринської ЗОШ I-III ступенів №3

Чигиринської районної ради;
Л.Ф. Кобиляцька,
педагог-організатор
Чигиринської ЗОШ I-III ступенів №3
Чигиринської районної ради

РОЛЬ СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ З МІСЦЕВИМ САМОВРЯДУВАННЯМ ТА ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ ЧИГИРИНСЬКОЇ ГРОМАДИ

У статті розкривається досвід роботи учнівського парламенту Чигиринського НВК I – III ступенів №3 співпраці із Чигиринською міською радою та громадськими організаціями міста, розповідається про участь у різних проектах та проведених заходах, які відіграли позитивну роль у покращенні життя чигиринської громади.

Учнівське самоврядування є універсальною формою активності учнів у багатоплановій, різноманітній і змістовній роботі Чигиринського НВК I – III ступенів №3, залучає їх до управління справами колективу, допомагає їм зрозуміти права та обов'язки, тісно співпрацює з місцевою громадою.

Учнівський парламент (далі УП) Чигиринського НВК I-III ст. №3 – це організація учнівського самоврядування, добровільне об'єднання шкільної молоді, який було створено у 2002 році.

Позитивним є те, що метою діяльності даної організації є створення умов для самостійного вибору учнями своєї соціальної поведінки, шляхів самореалізації, самовдосконалення шкільного самоврядування.

Традиційно в освітньому закладі два рази на рік УП проводить Дні самоврядування (до Дня учителя та до Дня 8 Березня), коли учні проводять уроки, заняття в групах дитячого садочка, виконують обов'язки педагогічного, технічного та обслуговуючого персоналу.

Робота самоврядування в 2012-2013 н. р. проходить під гаслом «Я – патріот свого міста», тому головними напрямками діяльності стали громадянське та патріотичне виховання.

Учнівське самоврядування забезпечує комплексний виховний вплив на учнів шляхом їх залучення до усвідомленої й систематичної участі у вирішенні важливих питань міста, а саме:

- організація виховних, розважальних та спортивних заходів (оскільки наш навчальний заклад є єдиним центром організації виховних культурно-просвітницьких заходів мікрорайону Н. Чигирин);

- створення та реалізація учнівських проектів на рівні району (участь у проекті «Розвиток громадської ініціативи серед молоді Полтавської та Черкаської області»; команда учнівського самоврядування Чигиринського НВК I-III ст. №3 представила кращі кулінарні страви своєї місцевості, облаштувала «містечко», демонструвала знання національних традицій та культури, брала активну участь у спортивних змаганнях під час проведення заключного етапу даного проекту);

- участь в обласному проекті Ліги старшокласників «Знаю та реалізую свої права», в якому визначені загальні принципи, пріоритетні напрями щодо вирішення проблем бездоглядності, профілактики злочинів, правопорушень серед неповнолітніх. У рамках усього проекту здійснюється співпраця з Радою профілактики мікрорайону, психолого-педагогічною службою, загальношкільним батьківським комітетом, службою в справах дітей РДА, правоохоронними органами та органами юстиції з питань поведінки, навчання та відвідування шкільних занять учнями з девіантною поведінкою;

- участь у Всеукраїнському конкурсі благодійних проектів «Добро починається з тебе», результатом якого стало:

- 1) поширення дитячих і молодіжних соціальних ініціатив;
- 2) розвиток загальнолюдських цінностей: доброти, милосердя, чуйності, щирості різними засобами: ляльковий театр «Добрик», родинний клуб «Берегиня», волонтерські загони милосердя, загальношкільні виховні заходи;
- 3) привернення уваги громадськості, мешканців мікрорайону до проблем милосердя і благодійництва;
- 4) встановлення шефських зв'язків із територіальним будинком пристарілих та загальноосвітньою спеціальною школою-інтернатом та надання їх мешканцям посильної допомоги;
- 5) адресна допомога самотнім пристарілим жителям мікрорайону Н. Чигирин.

Партнерами цього проекту були районна Рада ветеранів, Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районна організація товариства Червоного Хреста, місцева церква, Чигиринська центральна районна лікарня, Чигиринська міська рада, районна газета «Чигиринські вісті», відділ соціального забезпечення Чигиринської РДА, будинок пристарілих, Чигиринська загальноосвітня спеціальна школа-інтернат. Спонсорами проекту «Добро починається з тебе» були Гура С.В. – депутат Черкаської обласної ради, Рада підприємців міста (голова С.І. Буханець), місцева церква, Павленко К.В. – приватний підприємець;

- участь у реалізації районних та міських програм: «Епідемія Доброти» - протягом дня (17.02.2013 р.) учні 1-11 класів брали участь у таких акціях : «Стрічка Добра» (на стікерах кожен клас пише різні побажання і прикріплює до стрічки Добра, зображеної на плакаті); «Бульбашки щастя» (учні пишуть добрі побажання на кульках і дарують їх вихованцям дитячого садка); «Весняна радість» (на уроках малювання та трудового навчання виготовили з добрим побажанням паперові квіти і роздали учням, вчителям, усім працівникам школи). Спонсорами цієї програми були Тарас Глазунов – голова фонду «Розвиток Чигиринщини» та Діна Глазунова – голова Чигиринської районної жіночої громадської організації;

У плані співпраці з батьківською громадою були проведені такі заходи:

- парад клумб біля школи (закладання спільно із батьками нових клумб на території закладу);

- загальношкільні свята Першого та Останнього дзвоника, День школи, фестиваль дитячої творчості «Світанки над Тясмином», свято «Козацької каші», масовий легкоатлетичний пробіг вулицями Нового Чигирина, присвячений Великій Перемозі, акції «Посади дерево», «Милосердя», родинне свято «У сімейному колі» та багато інших. Названі заходи у навчальному закладі переросли у традиційні.

Співпраця УП з різними громадськими організаціями систематично висвітлюється у випусках місцевої газети «Чигиринські вісті». Так, в переддень Міжнародного жіночого свята 8 Березня президент УП Сіянко Марія написала статтю у районну газету про проведення у школі свята «Пані успіх», на яке були запрошені представниці різних професій міста, які досягли успіхів у своїй роботі: педагог, лікар, журналіст, соціальний працівник, бухгалтер, технолог. Часто свої дописи в пресу надсилають голови комісії УП: організації дозвілля та здоров'я і спорту. Діяльність УП висвітлюється в Інтернеті на сайті chyhugyn.com.

Важливу роль у вихованні екологічної культури молоді відіграє співпраця УП з ДП «Чигиринське лісове господарство». Ця робота спрямована на пізнання процесів і результатів взаємодії людини, суспільства і природи.

У 2012 - 2013 навчальному році завдяки тісній співпраці з ДП «Чигиринське лісове господарство» на базі нашого освітнього закладу створено шкільне лісництво.

У процесі попередження правопорушень серед учнів та молоді здійснюється співпраця з працівниками правоохоронних органів, органами прокуратури та управління юстиції, які є постійними учасниками засідання юридичної вітальні «Магістри юстиції». На

останньому такому засіданні помічник прокурора Чигиринського району Бордуніс О.П. акцентувала увагу учнів на вихованні свідомої дисципліни, обов'язку і відповідальності неповнолітніх, а також звернула увагу на чітку організацію режиму праці та відпочинку в позакласний час.

Вдалою формою співпраці УП є взаємозв'язок заступника голови Ради профілактики мікрорайону, викладача юриспруденції Чигиринського технікуму бухгалтерського обліку Гречанюк – Самойлової С.В. та студентів юридичного факультету із учнями та батьками школи, що проявляється у спільному проведенні «круглих столів», брейнгстормінгів. На даних заходах студенти ознайомлюють присутніх з окремими положеннями державного, адміністративного, трудового, кримінального, сімейного права, допомагають вирішувати проблемні ситуації. Така взаємодія доносить до учнів, що культ закону стоїть на сторожі прав та обов'язків людини.

Об'єднавши свої зусилля, учні можуть наповнити обрані форми роботи новим змістом, зробити їх більш цікавими, привабливими, при менших витратах зусиль та часу конкретних членів органів самоврядування за рахунок збільшення кількості тих, хто бере участь у їх плануванні, розробці та проведенні [1, с.18].

Дякуючи саме такій взаємодії була впорядкована територія мікрорайону Новий Чигирин, закладено новий сквер, прибираються несанкціоновані смітники у навколишніх лісових масивах, проводиться профілактична робота з попередження шкідливих звичок, здійснюється культурно-освітня робота серед учнів та жителів мікрорайону щодо покращення життя місцевої громади.

15 березня 2012р. з ініціативи УП школи у навчальному закладі було проведено свято подяки працівникам комунальних служб міста, присвячене Дню працівників житлово-комунальних господарств. На свято були запрошені всі працівники трьох комунальних підприємств міста ГП «Чигиринські теплові мережі», КП «Благоустрій», КП «Чигирин». Органи місцевого самоврядування та УП вшанували людей праці від яких значною мірою залежить добробут жителів нашого міста. Проведений захід отримав якнайвищі відгуки серед чигиринської місцевої громади.

Як результат співпраці УП з органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями відмічається вироблення в учнів почуття господаря школи, свого міста, вміння співпрацювати на принципах рівності, гласності, демократизму, відповідальність за доручену справу, за колектив, готовність залежно від конкретних умов знаходити правильні рішення, вміння проявляти ініціативу, творчість. Позитивним фактором є консолідація зусиль педагогічного колективу, УП, місцевого самоврядування щодо покращення життя чигиринської громади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Назаренко Г.А., Король В.М. Система учнівського самоврядування в сучасній школі. / Г.А. Назаренко, В.М. Король. –Черкаси, 2002.

В.І.Саповатова,
заступник директора з виховної роботи
Гельмязівської ЗОШ І-ІІІ ступенів
Золотоніської районної ради;
А.І. Ткаченко,
педагог-організатор
Гельмязівської ЗОШ І-ІІІ ступенів
Золотоніської районної ради

З ДОСВІДУ СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ГЕЛЬМЯЗІВСЬКОЇ ЗОШ І-ІІІ СТУПЕНІВ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ СЕЛА ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Усі близькі і далекі наші плани починаються зі школи. Саме в стінах школи починають формуватися, набиратися знань і морального здоров'я учні, майбутні працівники. Так от, чи будуть ці діти громадянами, гідними своєї країни, залежить від нас.

З розвитком людства зміст, форми і методи виховання дітей постійно змінюються. І це закономірно. Адже людина постійно і цілеспрямовано здобуває нові знання, опановує дедалі складніші способи духовного синтезу, що виражає її світогляд, смаки, інтереси, уподобання, формує мотиви і потреби діяльності. Дитяча душа сьогодні потребує терплячої, тривалої, доброзичливої опіки. Побудувати храм у людській душі значно важче, ніж спорудити його з цегли.

Як організувати процес виховання учнів? Як зробити його змістовним та ефективним? Ці питання завжди постають перед школою. В основу виховної роботи Гельмязівської ЗОШ І-ІІІ ступенів покладено концепцію особистісно-зорієнтованого виховання. Також педагогіка та психологія життєтворчості передбачають активну участь школярів у виховному процесі на засадах співпраці, діалогу, партнерства, високої вимогливості та високої поваги і взаєморозуміння. Актуальним стало створення умов для розгортання процесів самовиховання, самовдосконалення, самореалізації особистості, набуття нею досвіду діяльності, яка орієнтована не лише на особистісний успіх, а й дозволяє ефективно гармонізувати своє власне «я» з потребами суспільства.

Учнівське самоврядування є універсальною формою активності, яку можна вважати як способом організації діяльності шкільного колективу, так і чинником творчої само реалізації особистості. Учні залучаються у різноманітну діяльність, у них формується почуття господаря школи, села, держави.

У школі діє організація «Берегиня». Найвищий орган самоврядування – Шкільний парламент – поділений на 6 міністерств:

- міністерство науки;
- міністерство дисципліни;
- міністерство праці;
- міністерство спорту;
- міністерство культури;
- прес-центр.

На чолі Шкільного парламенту – президент. У кожного міністерства – координатор. У міністерства науки – заступник директора з навчально-виховної роботи; дисципліни – заступник директора з виховної роботи; праці - учитель трудового навчання; спорту – учитель фізичної культури; культури – педагог-організатор; прес-центру – учитель української мови.

Члени міністерства науки створюють екрани успішності, допомагають проводити предметні тижні. Члени міністерства дисципліни проводять рейди-перевірки зовнішнього вигляду учнів, відвідування, запізнень на уроки, ведення класних щоденників. Вони активні учасники Ради школи та Ради профілактики правопорушень, які складаються з представників сільської ради, міліції, батьківського комітету. Допомагають проводити роботу з учнями, що схильні до правопорушень, девіантної поведінки.

Члени міністерства культури допомагають проводити позакласні заходи та свята, що відбуваються в школі, в РБДЮТ, селі, зустрічі з ветеранами війни та праці, шкільні вечори.

Прес-центр висвітлює всю роботу шкільного життя, випускають шкільну газету «Голос школи», проводять конкурси на кращий малюнок, є активними дописувачами

районної газети «Вісник Золотоніщини». До 90-річчя Золотоніського району створили у школі куточок «Сім чудес мого села».

Попри всі проблеми сучасності у Гельмязівській ЗОШ росте молоде покоління, яке прагне зробити свій внесок у відродження величі нашої держави, уболіває за долю рідної країни та свого села. Найвища наука життя – мудрість, а найвища мудрість – милосердя. Тому у школі створений волонтерський загін «Тимурівець» та «Швидка допомога», яка активно працює особливо у весняно-осінній періоди. Спільно з виконкомом сільської ради, ветеранською організацією села надаємо посильну допомогу нужденним. Під опікою учнів:

- 7 інвалідів війни;
- 9 учасників бойових дій;
- 17 оstarбайтерів;
- 38 ветеранів педагогічної праці;
- 24 ліквідатори аварії на Чорнобильській АЕС;
- 18 воїнів-інтернаціоналістів;
- 4 сільські пам'ятники;
- могили воїнів та саодинокх учителів на цвинтарі;
- 29 саодинокх односельчан.

Принести води, хліба, продуктів, ліків. Скопати чи посадити город, привітати зі святом або просто поговорити – ось що роблять наші учні. Не залишаються учні і осторонь чужої біди: лише у цьому навчальному році:

- подарували 10 іграшок дітям-інвалідам нашого села під час акції «Іграшка другу»;
- зібрали 12179 гривень на лікування важкохворих односельців;
- провели акції «Ветеран живе поруч», «Ти вічний біль, Афганістан».

Учніське самоврядування тісно співпрацює з Супійською експлуатаційною дільницею Лівобережного міжрайонного управління водного господарства. Міністерство праці разом з представниками підприємства та сільської ради провели акцію «Зробимо береги Супою чистими», під час якої прибирали сміття та висадили вздовж берегів річки 100 саджанців акації. Щоб виховати справжню особистість, учимо дітей бути добрими, чуйними, працьовитими, учимо відтворювати красу навколишнього. Власна добродчинна діяльність глибоко позначається на душі дитини. В.О.Сухомлинський у своїй виховній роботі на перше місце завжди ставив не слова, не свідомість дитини, навіть не віру в добро, а вчинки, у яких виявляється ставлення її до інших, до всього людського. Він вважав, що «гуманні вчинки в отрочтві і юності облагороджують особистість, підносять людину в її духовному розвитку».

З давніх-давен дзвони, окрім богослужіння, повсюдно використовувались і як набат для сповіщення про якесь лихо, біль, сполох під час пожежі, ворожого нашествия. Сьогодні дзвони б'ють на сполох, закликають нас до Милосердя, Доброти. Бо тільки милосердя робить нас справжніми людьми. Тому закликаємо всіх: не будьте байдужими до чужої біди, до самотньої людини, дитини-сироти. Обігріймо їх теплом і ласкою, доброю порадою. Підтримаймо!

За останнє десятиріччя накопичено багатий досвід нашої співпраці з Товариством Червоного Хреста. Щороку проводимо акції «Дари осені», під час яких збираємо овочі, фрукти, одяг, взуття, консервацію, та передаємо їх нужденним, а також книги в прийомні сім'ї.

Учніське самоврядування характеризується чіткістю і конкретністю завдань, які перед ними поставлено. Діяльність органів учніського самоврядування спрямована на розвиток ініціативності і творчості учнів, реалізацію їх прав і обов'язків.

Сільська школа дуже тісно пов'язана із життям села, сільської громади, з кожним його мешканцем. Діти – творці життя, а не сторонні спостерігачі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мистецтво жити в громаді. – Л.: НВФ «Українські технології», 2005. – 160с.

2. Демянюк Т. Інноваційні технології громадянського виховання учнівської молоді: науково-методичний посібник./Т. Демянюк, Т. Умурзакова, Л. Манюк. – К.: НМУ середньої освіти МОН України, 2003.

3. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям. – К., 1988.

Л.Б.Скляр,
педагог-організатор
Хацьківської ЗОШ І-ІІІ ступенів
Черкаської районної ради

ДОСВІД СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Школа в усі часи була Храмом Наук, де сяяло і сіється розумне, добре, вічне. Сьогодні поряд із категорією «навчання» на одній сходинці стоїть категорія «виховання». Цього вимагає час, суспільство, соціум. «Виховання – велика справа: воно вирішує долю людини», - писав Белінський В.Г..

Центром виховної роботи в селі є, безсумнівно, школа. Саме в ній зосереджені найбільш кваліфіковані педагогічні сили. Вона є відповідальним провідником державної політики в галузі навчання і виховання підростаючого покоління. На школу покладені обов'язки інтеграції і координації зусиль всіх осіб і організацій, причетних до виховання дітей, оптимальне розширення їх кола, створення системи виховних впливів за місцем проживання, охоплення всіх без винятку дітей і підлітків цікавою, різноманітною та необхідною виховною діяльністю. Джерелами позитивного виховного впливу на учнів у мікрорайоні школи, крім сім'ї і громадськості, трудових колективів, підприємств за умови активної організаторської роботи школи можуть стати:

- державні установи, які за встановленим для них обсягом діяльності, повинні проводити певну роботу з дітьми (будинки культури, сільська бібліотека, дошкільний навчальний заклад «Берізка», амбулаторія сімейної медицини);
- громадські організації та установи, спеціально створені для розв'язання виховних завдань (підклубна рада).

Сьогодні потребує людей, яким властиві ініціативність, самостійність думки, здатність до здійснення свідомого суспільного вибору, розвинене почуття власної гідності, творча активність, здатність до особистісного самовдосконалення, оскільки саме такі люди можуть плідно брати участь у подальшій розбудові суспільства.

Фахівці соціальної психології і педагогіки свідчать, що здатність і готовність виступити в ролі активного і свідомого члена суспільства може бути розвинута в особистості, яка буде відповідальною за вирішення будь-якої проблемної ситуації, особливо на рівні прийняття рішень. У шкільному віці це насамперед вирішення певних учнівських проблем, участь у громадському житті навчального закладу, учнівському самоврядуванні. Досвід, набутий у щоденних ситуаціях навчального закладу, буде потім перенесений в інші ситуації дорослого життя.

Соціалізуюча функція самоврядування вбирає в себе вирішення таких найважливіших завдань виховання, як:

- стимулювання інтересу учнів до навчання, трудової і громадської діяльності;
- створення конкретних умов і ситуацій для виявлення і розвитку здібностей учнів;
- створення умов і механізмів для самовиховання особистості, побудови її життєвих планів і перспектив;
- вільний розвиток особистості.

Участь учнів у діяльності органів учнівського самоврядування відповідно до своїх інтересів і потреб, вияв максимальної самостійності у плануванні і виконанні обраної справи,

постійне послідовне ускладнення видів громадської діяльності – все це стимулює громадську активність особистості і допомагає визначити для себе цілі і завдання подальшого розвитку.

Замислюючись над тим, чим учні можуть бути корисні своєму селу, учнівське самоврядування Хацьківської загальноосвітньої школи I-III ступенів почало діяти. На засіданні Галактичної ради було визначено основні завдання співпраці учнівського самоврядування з громадськістю села:

- співпраця з органами виконавчої влади, організаціями, підприємствами, установами, окремими громадянами;
- сприяння зміцненню матеріально – технічної бази школи;
- сприяння організації та проведення заходів, спрямованих на охорону життя та здоров'я учнів;
- організація дозвілля (конкурси, вечори, спортивні змагання) та оздоровлення учнів;
- всебічне зміцнення зв'язків між родинами учнів.

Нашими добрими друзями і порадиниками в цьому питанні стали органи місцевої влади та громадські організації. Всі разом працюємо над вирішенням різних проблем життя школи та місцевої громади. Серед проблем сільської громади можемо назвати такі: благоустрій та озеленення вулиць, допомога літнім людям, змістовне дозвілля молоді, здоров'я дітей та дорослих, профорієнтація підростаючого покоління.

Спілкування з керівниками сільської ради визначило напрямки роботи шкільної громади, які згодом переросли у постійно діючі акції: «Чисте село», «Посади дерево – збережи ліс», «Ветеран живе поруч», «Живе одинока людина», «Меморіал».

Допомога учнів селу щорічно проявляється в екологічній роботі (акція «Чисте село»). Класні колективи мають закріплені за собою ділянки роботи і впорядковують пришкільну територію і сільський парк, квітники, висаджують дерева. З цією метою проведено акції: «Посади дерево», «Збережи ліс» (висадження саджанців декоративних дерев в лісових угіддях). Під час проведення акції «Меморіал» доглядають за обеліском Слави, пам'ятним знаком «Жертвам голодомору», могилою воїна-інтернаціоналіста, пам'ятником ліквідаторам аварії на Чорнобильській АЕС та воїнам – інтернаціоналістам. Учні беруть участь у святкових концертах до дня села, дня захисника Вітчизни, свята 8 Березня, Дня Перемоги тощо, у змаганнях «Спортивне село», у спільних літературно-музичних заходах у сільській бібліотеці

Щорічними стали акції «Гурбота», «Допоможи ближньому», які проводимо спільно з районною організацією Червоного Хреста. Учні збирають речі першої необхідності, одяг, взуття для дітей з малозабезпечених сімей.

У ході проведення акції «Іграшка для друга» учні збирають іграшки, які потім дарують вихованцям дитячого закладу «Берізка».

Важливий принцип учнівського самоврядування: «Самі вирішили – самі зробили – самі відповідаємо». Співпраця учнівського самоврядування та громадськості приносить вагомі результати, а діти, з часом, будуть вирішувати і більш вагомі проблеми школи, громади, бо знатимуть, що в них вірять і їх дитячу ініціативу підтримують.

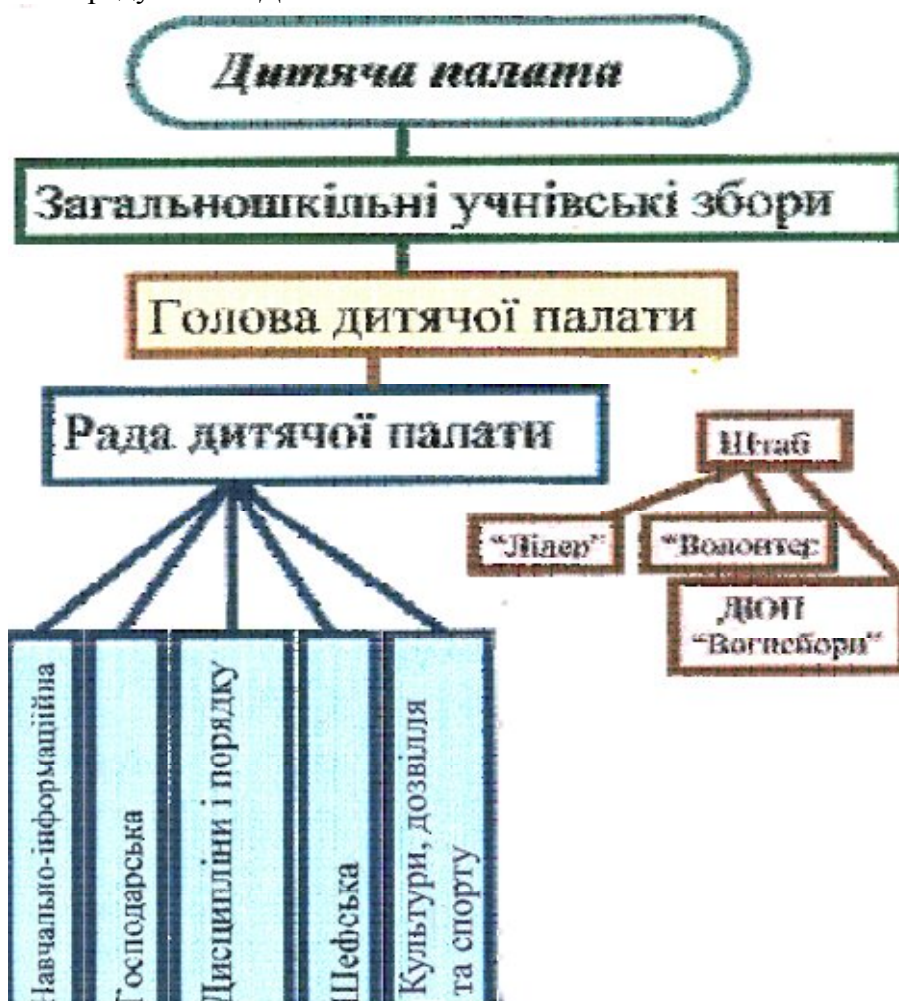
О.П.Стригун,
педагог-організатор
Великохутірської ЗОШ I-III ступенів
Драбівської районної ради

ДОСВІД СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Педагогічний та учнівський колектив школи працює над вмілим поєднанням специфічних методів, які сприяють вмілому застосуванню вимог до учнів і організацію учнівського самоврядування в умовах сучасного суспільства.

Самоврядування – це не лише засіб організації навчального процесу, а й масове залучення всіх школярів до організаторської роботи та управління діяльністю колективом. Орган учнівського самоврядування дає можливість сьгоднішньому школяреві основи громадянського становлення та демократії, учні мають змогу організувати власне життя і життя своїх товаришів. Ставши активним членом учнівського самоврядування, кожна дитина має досвід взаємостосунків, розв’язання конфліктів, виявлення і захисту своїх інтересів. З таким багажем школярі увійдуть у доросле життя.

Школа – мікромодель майбутнього суспільства. Саме в школі починають створюватися образні моделі громадських установ. У Великохутірській ЗОШ 1-111 ст. органом учнівського самоврядування є Дитяча Палата.

Зміст діяльності учнівського самоврядування (дитячої палати) полягає у визначенні конкретної справи, які організуються учнями відповідно до змісту діяльності комісії. Успішна діяльність кожної не є випадковою. Передумовою успіху групи є залучення її членів до змістовної діяльності. Ніхто не захоче діяти в організації, яка не буде займатися істотними справами. Учніське самоврядування повинно досягти важливої мети, впливаючи на життя всієї школи. Дитяча Палата є активним і потужним рушієм не лише в житті школи, а і в житті сільських мешканців в цілому. Дана учнівська організація бере активну участь у наданні посильної допомоги людям похилого віку, інвалідам, ветеранам та учасникам Великої Вітчизняної війни. Особливою увагою найактивніших учнів оточені люди похилого віку. Юні помічники допомагають прибирати подвір’я, відкидати сніг

узимку, доставляють продукти, медикаменти. Під час спілкування допомагають літнім людям у подоланні самотності, замкнутого життя, наповнюють її існування новим змістом.[3, с.21]

Приємно спостерігати і за ростом громадянської самосвідомості молодого покоління, яке прагне довести свою значимість, право на свободу вибору у досягненні спільної мети. Тому звичною справою стала співпраця нашого учнівського самоврядування з районними громадськими організаціями та органами місцевої влади у вирішенні різних проблем школи та місцевої громади. Протягом року існує і працює організована активістами школи акція “Турбота”, під час якої проводиться збирання речей для малозабезпечених сімей. До цієї акції приєднуються і вчителі школи. Першочерговою є допомога дітям своєї школи, села, а потім віддаємо все зібране дітям та малозабезпеченим сім’ям району. Районна організація Товариства Червоного Хреста з радістю погоджується забрати решту одягу для інших діток району. Такого роду акції, проведені самими учнями, в майбутньому стимулюватимуть дитину до прояву милосердя і сприятимуть до прояву життєвої необхідності допомагати ближньому, якщо він опинився в скрутному становищі.

Добро виховується в наших душах і серцях старанням і бажанням його творити. Коли зробити добро людині, не тільки їй буде приємно, але і нам також. У народі говорять: “Стався до людей так, як хочеш, щоб до тебе ставилися люди”. А саме добрі справи і покликано робити учнівське самоврядування. Цим воно засвідчує свою громадянську позицію не спостерігача, а активного учасника всіх справ, що проводяться в школі.

В нашому селі є Будинок Ветеранів. Ще з давніх часів доброта і милосердя були в традиціях нашого народу. Природним вважалося захистити старість і немічність, скривдженого. А отже учні школи не можуть стояти осторонь, бути байдужим, знаючи, що старенькі ветеран и потребують людського піклування і спілкування. Волонтери різного віку, які вміють співати та танцювати, з великим задоволенням відвідують дідусів і бабусь з різними концертами. Завжди наші діти несуть в подарунок стареньким різні смаколики. В стало традицією в нашій школі, перед кожним відвідуванням Будинку Ветеранів члени учнівського самоврядування проводять акцію по збору консервації, солодощів, фруктів для стареньких. Хоч це і незначна допомога, але і їй ветерани завжди раді. Районна організація ветеранів дуже вдячна нашим дітям за співпрацю і неодноразово нагороджувала наших активістів-волонтерів грамотами.

Протягом року комісія (дисципліни і порядку) учнівського самоврядування контролює проведення акції “Чисте довкілля”, під час здійснення якої учні школи проводять прибирання пришкольної території. З волонтерів класів створений шкільний волонтерський загін, який завжди готовий прийти на допомогу. А ще він постійно піклується про пам’ятні місця та Обеліск Слави села. Кожен рік влаштовує акції по догляду та прибиранню пам’ятних місць села. До учнів старшої і середньої ланки приєднуються і молодші школярі, які слідкують за чистотою подвір’я під час роботи оздоровчого табору “Сонячний” і “Юність”.

Одне з важливих місць у роботі Дитячої Палати посідає організація загальношкільного свята “Доля дітей у роки війни” для ветеранів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій та вдів, за участю вчителів та учнів школи. Волонтери організують тематичні виставки, зустрічі з людьми, що були дітьми у роки війни.

В майбутньому найактивніші та найдопитливіші учні школи бажать надати допомогу в благоустрої Великохутірської церкви “Петра і Павла”. Посильна допомога закладається в тому, щоб організувати прибирання храму в святкові вишиванки та рушники перед великим релігійним святом “Пасхи”. Адже похилого віку, що виконують цю роботу не у змозі виконати це так вправно як старші школярі. Необхідність допомогти храму ще й в тому, що побувавши в церкві діти не лише духовно збагатяться, а й засвоять правила поведінки в церкві.

Небайдужі учні нашої школи і до співпраці з місцевим краєзнавчим музеєм. Під час канікул та позаурочний час діти допомагають збирати експонати декоративно-ужиткового мистецтва для виставки в музеї.

Охоче допомагають діти нашої школи і сільським бібліотекам. Йдучи по наступну книжку в місцеву бібліотеку учні завжди цікавлять у бібліотекаря: "Чи потрібна допомога?". І щоразу сумлінним читачам є робота. Учні допомагають підклеїти зіпсовані підручники, скласти книги на полицях, виготовити кумедні закладки, що поліпшують пошук потрібної літератури. Школярі беруть участь в районних конкурсах "Найкращий читач України", де підготовку у дітей у конкурсі здійснюють сільський та шкільний бібліотекарі.

Головне для нас, що співпраця учнівського колективу та громадськості приносить вагомі результати. А ще спільна робота більше здружує, забуваються сварки та образи між учнями, а це означає, що мікроклімат в учнівському колективі буде наповнений позитивом і бажанням не в одній добродійній акції.

Повноцінному учнівському самоврядуванню притаманна раціональна внутрішня організованість, що виявляється у загальній захопленості справою, нових ініціативах, високому рівні відповідальності за спільну справу.[2,с.94]

Кредо Дитячої Палати
Повір у себе, ти багато можеш
Не опускай безсилої руки.
І сам собі найкраще допоможеш –
Лиш тільки спробуй сам себе знайти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Назаренко Г.А. Система учнівського самоврядування в сучасній школі: з досвіду роботи педагогічних колективів Черкащини/ Г.А. Назаренко., В.М. Король - Черкаси, 2002.
2. Мистецтво шкільного самоврядування/ Упор. М. Голубенко. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2004.- 120 ст. – (Б-ка "Шк. світу").
3. Учнівське самоврядування в умовах сучасності: практичний poradник/ Фондація імені князів-благодійників Острозьких (Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти) - Рівне, 2001.
4. Технології превентивного виховання школярів: Рівненський інститут підвищення кваліфікації педагогічних працівників.-Рівне 1999.

Л.П. Турченко,
учитель Жашківської загальноосвітньої
школи I – III ступенів №5
Жашківської районної ради

ЛЮДИНА – ТВОРЕЦЬ ДОБРА

Практичною школою демократії для учнів є учнівське самоврядування. Процес становлення громадянина реалізується через високий ступінь залучення учнів до роботи з різними громадськими організаціями, на принципах взаємодопомоги.

В умовах становлення в Україні громадянського суспільства, демократичної правової держави освіта має активно сприяти формуванню нової ціннісної системи – відкритої, варіативної, толерантної, здатної забезпечити становлення громадянина, патріота[3, с.46].

Ми живемо у світі, який стрімко розвивається, у світі, де кожний ранок нового дня народжує нові ідеї для побудови майбутнього. І основна складова цього світу – це суспільство, це людина, яка має в собі високий потенціал, вірить у свою справу і чітко знає, чого хоче у цьому житті. Але справа розпочата вимагає головного – досвіду, нового досвіду, набутого в процесі власних вчинків і помилок, виправляючи, які людина щоразу здобуває щось нове.

У сучасній школі нерідкими є факти, коли за масовими виховними заходами педагог забуває про індивідуальні особливості учнів. Тому не випадково, що частина випускників школи не набуває відповідних громадянських якостей [4,с.97].

Учнівське самоврядування нашої школи разом з педагогами намагаються використовувати у громадянському вихованні індивідуальний підхід. Звичайно, поєднати колективні та індивідуальні форми роботи важко. Та головне завдання полягає в тому, щоб досягти поставленої мети – виховати кожного учня громадським активістом і патріотом. Про це свідчить і девіз нашого дитячого об'єднання «Берегиня»:«Живи для Батьківщини, люби свій рідний край, молодим допомагай, старших поважай»!

Школа дає учням великий досвід. І саме базою для них стає учнівське самоврядування, яке готує лідерів. Особистісно зорієнтована педагогіка нашої школи передбачає принципово нове ставлення до учня, до демократичних стосунків у класі, у шкільному колективі.

У школі створено актив учнів, який вчиться правильних способів організації життя колективу. Учнівське самоврядування є організація, яка створена учнями і для учнів. Її діяльність має на меті: формування в учнів організаційних здібностей, уміння піклуватися людини про людину, формує відповідальність один за одного, перед колективом, суспільством, державою.

Як зазначив В.О.Сухомлинський: «Шкільне життя має бути таким, щоб у ньому завжди діяла система відповідальності людини за людину, відповідальність людини перед суспільством. Людина – колектив – суспільство – ось та система взаємовідносин, завдяки якій колектив стає силою, що виховує активного громадського діяча, дуже чутливого до громадських, суспільних проблем». [5, с.407]

Життя колективу, освітлене яскравою, духовно насиченою дружбою, прагнення до великих цілей, сповнене важливими справами, в яких бере участь кожний, - до цього треба прагнути, якщо ми хочемо виростити своїх вихованців справжніми громадянами. [2, с.7]

Загальні положення, якими керується учнівське самоврядування нашої школи - Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про громадські організації», Статут школи. Практичною школою демократизації для учнів має стати учнівське самоврядування. Процес становлення громадянина у нашій школі реалізується через високий ступінь залучення учнів до роботи з різними громадськими об'єднаннями, на принципах взаємодопомоги.

Виявляйте любов свою до людей всюди, де це можливо, і, передусім, - у себе вдома. Даруйте любов усім. Хай жодна людина не піде з вашого життя, доки не стане хоча б трохи кращою або щасливішою. Нехай люди бачать добро, що світиться у вашому обличчі, у ваших очах і у вашому дружньому привітанні - ось основне правило яким керуються наші учні. Милосердним повинен бути не тільки той, кому довелося зазнати скрути. Милосердя до ближнього, до матері, до дитини, до знайомих людей ніколи не повинне згаснути і затьмаритися. Будучи складовою частиною виховання в цілому, волонтерська діяльність впливає не тільки на свідомість, але й на відповідну сторону поведінки, формує переконаність у необхідності відкрити душу на зустріч тим, хто потребує допомоги, теплої слова, співчуття, розуміння.

Реалізуючи дані цілі, в нашій школі створений волонтерський загін «Чуйні серця», девіз якого: «Візьми своє серце, запали його сміло, віддай його людям, щоб вічно горіло!» Робота загону тісно пов'язана з громадськими організаціями, такими як: Радою ветеранів, територіальним центром соціального обслуговування Жашківського району, товариством Червоного Хреста ...

Щорічно напередодні Дня волонтера проводиться загальношкільна лінійка, на якій відбувається прийом в ряди волонтерів нових добровольців. Загін звітується про підсумки роботи за минулий рік. На лінійку запрошуються представники різних громадських об'єднань, які нагороджують грамотами і цінними призами найбільш активних учнів.

Традиційними стали уроки «Мужності», мітинги «Слави», естафети пам'яті до Дня визволення Жашківщини від німецько-фашистських загарбників та святкування Дня Перемоги, які проводяться в школі і місті у тісній співпраці з Радою ветеранів та її головою Горенко Реною Михайлівною.

Протягом року члени загону контролюють проведення акції «Добрий ранок, ветеране», беруть активну участь у волонтерських рейдах «Допомога ветерану». Вагоме місце посідає загальношкільне свято «Живі у пам'яті народній» для ветеранів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій та вдів за участю вчителів та учнів школи.

Також проводиться акція «Чисте подвір'я», під час якого учні школи проводять прибирання території школи, парку, де розташовані пам'ятники загиблим воїнам Великої Вітчизняної війни та воїнам – інтернаціоналістам. До учнів старшої і середньої ланки приєднуються і молодші школярі, які слідкують за чистотою подвір'я під час роботи оздоровчого табору «Бригантина».

З ініціативи учнівського самоврядування та товариства Червоного Хреста протягом року проводиться акція «Милосердя», під час якої всі учні школи збирають речі для малозабезпечених сімей та продукти для будинку пристарілих. Наші учні часті гості у будинку, який розташований на вулиці Маслозаводській, де проживають старенькі, хворі люди, які потребують насамперед уваги. Людина – творець добра. У характері нашого народу доброта і чуйність, щирість та вміння розділити чужий біль, вчасно підтримати у тяжку хвилину. З давніх – давен добрі стосунки між людьми, взаємопідтримка, милосердя були основними у житті. Всі ці якості прививаються ще маленьким учням 1 – 4 класів. Класоводи разом з вожатими протягом року підготували та показали подорож до країни казок у будинку пристарілих. Такі казки як «Ріпка на новий лад», «Рукавичка», «Золота рибка»..завітали до них у оселю.

1 жовтня учні 5 класу також завітали в гості до мешканців будинку пристарілих. Прийшли, щоб привітати їх зі святом, принесли гостинці. Бабусі і дідусі щиро раділи, запросили ще приходити до них. І вже 19 грудня п'ятикласники з концертом, варениками знову відвідали одиноких. Коли дівчора співала, непрохана сльоза з'являлася то в однієї, то в другій жінки. Смакували варениками і дякували маленьким артистам.

А як же не привітати цих людей з Новим роком? Звичайно учні 7 класу напередодні свята подарували театралізовану постановку « Дванадцять місяців». Старшокласники ходили до них з колядками, щедрівками та гостинцями. Коли наставала хвилинка прощання, то літні люди просили не забувати їх, а приходити знову і знову.

Завідувача цим будинком Братченко Ірина Сергіївна завжди радо зустрічає учнів. Думаю, що ці зустрічі допоможуть учням вирости добрими, небайдужими до чужої біди, милосердними, бути щирими, справедливими.

Не забувають учні про вчителів – пенсіонерів. Їх вітають з святами та запрошують на шкільні та районні концерти з нагоди цих свят. Почесними гостями є вчителі – пенсіонери і на традиційних Першому та Останньому дзвониках.

З метою популяризації своєї діяльності та з нагоди Міжнародного Дня волонтерів, волонтерські загони міста з ініціативи Ради ветеранів, Жашківського районного центра соціальних служб для сім'ї дітей та молоді, товариств Червоного Хреста проводять: конкурси, КВК, презентації під гаслом «Волонтер - покликання душі». Це сприяє залученню інших

дітей до добродчинних акцій та допомозі волонтерам. Роз'яснює учням, що волонтерство – добровільна неприбуткова діяльність, допомога на безплатній основі, яка засновується на добровільності, співчутті, солідарності з потребами та ідеями інших, а також глибокій повазі до всіх людей.

Людина, яка любить світ, ніколи не скоїть злочину, ніколи не образить, не скривдить. Тільки творити добро можна лише з душею, наповненою любов'ю. Це завжди було правилом життя українського народу. Такі ж правила ми прищеплюємо і своїм учням.

Л.В.Шаповалова,
учитель Буцької ЗОШ І-ІІІ ступенів
Жашківської районної ради

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЯК ФОРМА ЗДІЙСНЕННЯ СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

У статті йде мова про метод проектів, як одну із інноваційних форм у роботі шкільного самоврядування із громадськими організаціями й місцевою громадою. Докладніше зупинимось на різних видах проектної діяльності, які включають всі напрямки виховної роботи з дітьми.

Одним із компонентів моделі громадсько-активної школи є розвиток партнерства між школою та громадою. Будь - який навчальний заклад прагне встановлювати та розвивати взаємовигідні відносини між школою, учителями, учнями, членами громади й спонсорами для спільного розв'язання загальних проблем. Свої стосунки з представниками громадських організацій наш колектив базує на таких принципах: взаємовигідність, прозорість, двостороннє спілкування, чесність, повага, рівність. Новий погляд на розбудову сучасних стосунків з громадськістю селища вимагає переглянути традиційну систему виховання, удосконалити роботу учнівського самоврядування.

Виклики теперішнього століття актуалізують завдання розвитку особистості, яка здатна самостійно мислити, генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення. Не випадково в документах Спеціальної сесії ООН (травень 2003 р.) зазначено, що діти повинні мати можливість здійснювати право вільно висловлювати свої думки, набувати знань і навичок, які стосуються прийняття рішень і спілкування з тим, щоб розв'язувати завдання, які ставить життя. Необхідно заохочувати енергію й творчість дітей та молоді, щоб вони могли брати активну участь у громадському житті. У роботі, спрямованій на виховання дітей ми, звичайно, не самотні. Нашими добрими друзями і порадиниками є органи місцевої влади та громадські організації. Сьогодні виховне середовище школи тісно пов'язане з виховним середовищем громади, що дає можливість забезпечити участь дитини в житті великої спільноти та її успішну соціалізацію. Всі разом працюємо над вирішенням різних проблем життя школи та місцевої громади. Серед «больових точок» села можемо назвати такі: благоустрій та озеленення вулиць, допомога літнім людям, змістовне дозвілля молоді, здоров'я дітей та дорослих, засмічення берегів річки тощо. Кожен день – нові клопоти. Але, як кажуть математики, - маємо задачу – мусимо знайти відповідь. А відповіді ми прагнемо шукати більш сучасними і дієвими способами. Учнівське самоврядування у співпраці із громадськими організаціями селища ознайомлюється і працює методом проектів, який є новим «ключиком», що надає можливість досягти максимального результату завдяки тісному поєднанню навчального процесу, позакласної роботи з сучасним життям громади. Проекти, які реалізуються закладом, - різні за обсягом та складністю. Вони мають дуже різну спрямованість. Саме через проекти діти з більшим ентузіазмом залучаються до виконання корисних справ. Деякі з проектів виходять за межі школи і допомогу в реалізації їх надають

саме громадські організації. Найчастіше цінним для нас виявляється не сам проект, а можливість залучити дітей до виконання різноманітних завдань та досвід, який вони можуть при цьому отримати. Під час такої роботи учні розвивають вміння бачити себе з боку, критично мислити, реально оцінити свої можливості, самовдосконалюватися. Усе це сприяє успішному входженню дитини в суспільство.

Умовно всі діючі проекти можна розподілити таким чином:

1. Проекти, спрямовані на виховання патріотизму. Це, насамперед, участь у підпроектах Ліги старшокласників «Мій ідеал громадянина – патріота», «Пишаюся тобою, рідний краю», «На цій землі я народився». Допомогу у реалізації цих підпроектів надавала і Рада ветеранів, і селищна рада, коли потрібно було подивитись архівні матеріали про видатних людей селища, і директор місцевого краєзнавчого музею Кондратюк К. І., яка має у своєму запасі масу цікавих, ще багатьом жителям селища невідомих фактів із історичного минулого нашого селища, і відомий письменник Феофан Білецький, який написав книгу про наше селище «Розкажи мені, Тікичу...». Також у патріотичному напрямку щорічно діють спільні проекти шкільного самоврядування і селищної громади «Пам'ять поколінь», під час якого учні зустрічаються з ветеранами ВВВ, воїнами – інтернаціоналістами, доглядають за братськими могилами біля школи та пам'ятниками селища. А близько двох років назад у нашому селищі були знайдені останки солдат Великої Вітчизняної війни, які захоронили біля братських могил нашої школи. Тепер у нас є ще одна братська могила, яку ми завжди будемо доглядати, адже це наша пам'ять - пам'ять поколінь.

2. Проекти, що дають змогу усвідомити себе часткою природи, розвивати та виховувати екологічну культуру. Екологічний проект «Чисте джерело» - спільна робота санітарно – господарської комісії учнівського самоврядування, учителів географії та екології та комісії по охороні навколишнього середовища при селищній раді. Реалізація цього проекту полягала у знаходженні та очищенню природних джерел, упорядкуванню їх, створенню карти, на яку наносяться всі знайдені джерела. Ще одним спільним масштабним екологічним проектом є проект «Річці – чисті береги». У його реалізації задіяні не тільки учні школи й селищна громада, а й підприємства і громадські організації району. Приємно бачити чисті береги нашої річки, створені зони відпочинку з оригінальними лавочками, оновлена криничка з цілющою водою, відремонтований міст через річку, відновлений млин, в якому зроблене затишне кафе над неповторним краєвидом. Наша річка все більше стає зоною «зеленого туризму», місцем відпочинку не тільки місцевих жителів, а й гостей з усіх куточків України.

Класні колективи мають закріплені за собою ділянки роботи і впорядковують пришкольну територію, прилеглий до школи березовий парк, якому вже близько 30 років і висаджений він був школярами нашої школи. І тут доречно буде розповісти про ще один проект «Березовий рай», який передбачає конкурс на найкращий проект створення зони відпочинку у березовому парку з подальшою його реалізацією місцевою громадою, підприємцями, місцевими товариствами і підприємствами. У школі вже оголошений конкурс малюнків та макетів «Зона відпочинку біля школи».

А восени ми всією школою долучились до районних проектів «Шкільне подвір'я» та «Посади сад». І вже на першому етапі його реалізації з нами співпрацювали і ВСП «Перлина Тікича», надавши трактор для викорчовування кущів, і товариство «Відродження», надавши нам саджанці плодкових дерев, а навесні ми плануємо співпрацювати з Уманським національним університетом садівництва в особі нашого випускника, а нині - викладача університету Кравченка В.О., який пообіцяв надати допомогу у придбанні саджанців для подальшої закладки саду і поновлення квітників та благоустрою шкільного подвір'я.

3. Проектами, які формують здоров'язберігаючу компетентність, виховують у дітей ціннісне ставлення до себе у нашій школі є такі, як «Молоде покоління обирає життя без тютюну» та «Моя позиція: Ні – наркотикам!». За формою проведення – це шкільні акції, метою яких є охоплення найбільшої кількості дітей та підлітків. У реалізації цих проектів велику допомогу надає Буцька дільнична лікарня, яка постійно співпрацює зі

школою. Медперсонал проводить бесіди, профілактичні огляди учнів, зустрічі учнів з медичними працівниками району. Школа теж не залишається в боргу. Так, під час святкування Дня медичного працівника, учнями та вчителями було виконано таку роботу: зібрано відомості про історію лікарні, надано допомогу у виготовленні запрошень до свята, проведено конкурси малюнків та учнівських творів, написано вірші та тексти пісень до свята, підготовлено номери художньої самодіяльності.

Шкільне самоврядування брало участь і в підпроекті Ліги Старшокласників «Здоровим бути модно», у якому висвітлювалася робота нашої «Школи сприяння здоров'ю» у співпраці з ВСП «Перлина Тікича» та Буцькою селищною радою (голова селища Власюк О.С.), які допомагають з організацією оздоровлення дітей влітку, придбанні подарунків під час проведення Олімпійського тижня, Дня здоров'я, спортивних змагань.

4. Соціальні проекти, що формують соціальну компетентність.

Це, насамперед, проекти правового виховного процесу. А саме, участь у підпроекті Ліги Старшокласників «Знаю та реалізую свої права», якому передував шкільний проект «Я – людина і маю права», під час якого учні поглиблюють знання про права людини, знаходять корисну інформацію про правозахисні органи, організують зустрічі із представниками правоохоронних органів. Під час Тижня права селищна рада спільно з учнями та учителями готує круглий стіл «Місцеве самоврядування». Поширюються такі альтернативні моделі молодіжної дитячої зайнятості у селищі, як волонтерство та культурно – дозвільна активність. Волонтерський рух започатковує багато проектів, які виховують у дитини ціннісне ставлення до людей. Це проект «Ветеран живе поруч», під час реалізації якого волонтери допомагають ветеранам педагогічної ниви, ветеранам ВВВ, самотнім стареньким. Він об'єднує учнів, учителів, батьків, благодійників, Раду ветеранів, працівників, які доглядають стареньких у бажанні гідно вшанувати цих людей та допомогти у впорядкуванні подвір'я, городу чи ремонту будівлі. Про зроблену роботу ми докладніше розповідали у підпроектах Ліги старшокласників «Добро починається з тебе» та «Щоденник добрих справ». Вихованню доброти, чуйності, милосердя сприяють також постійні відвідування Буцького стаціонарного відділення для самотніх людей похилого віку з концертними програмами і подарунками до свят. У напрямку сприяння творчому розвитку особистості школа тісно співпрацює з закладами культури села та району: Буцьком БК, районним ЦДЮТ, бібліотеками селища. Важко навіть перелічити всі концерти, в яких беруть участь обдаровані діти школи.

Але це не звіт, це тільки ілюстрація до думки про те, що завдяки співпраці з різними організаціями та установами ми долаємо проблему змістовного дозвілля і різнобічного розвитку творчої особистості.

І хочеться вірити, що і в майбутньому наші вихованці так само від душі виконуватимуть всю покладену на них роботу, як і ті активісти різноманітних організацій та установ, які співпрацюючи зі школою, роблять життя дітей цікавішим і різноманітнішим. А доручення в школі – не обтяжливою ношею, а захоплюючим творчим процесом.

С.І.Шкода,

заступник директора з виховної роботи

Мошурівської ЗОШ І-ІІІ ступенів

Тальнівської районної ради

**ДОСВІД СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКИМИ
ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ**

Цей матеріал розглядає учнівське самоврядування як потужний виховний потенціал та знайомить з цікавими формами співпраці з громадськими організаціями щодо покращення життя місцевої громади.

Основна мета громадянського виховання – це виховання в людині моральних ідеалів суспільства, почуття любові до Батьківщини, потреби в праці на благо народу, на благо майбутніх поколінь. Цю мету може реалізувати, насамперед, учнівське самоврядування.

Головне завдання учнівського самоврядування – це формування й розвиток соціально активної, гуманістично-спрямованої особистості з глибоко усвідомленою позицією, почуттям національної самосвідомості.

Мета учнівського самоврядування - це налаштування учнівської молоді на корисні, добрі справи, виховання в них кращих рис громадянина України, захист їхніх прав, інтересів, розвиток здібностей.

Реалізуючи Концепцію громадянського виховання школярів, з метою формування активної життєвої позиції, створення умов для розвитку дитячої та юнацької ініціативи, виховання національної свідомості і самосвідомості у Мошурівській ЗОШ I-III ступенів ефективно діє дитяча громадська організація «Джерело».

У плані співпраці з громадою здійснюється робота щодо розв'язання проблем поліпшення соціальних умов життя населення; виховання в учнів гуманістичної позиції, що ґрунтується на загальнолюдських духовних цінностях – любові, доброті, добротинності; проводиться організація практичної діяльності учнів спрямованої на розв'язання конкретних проблем місцевого рівня.

Гордістю школи є шкільний духовий оркестр, який бере участь у всіх сільських святах, шкільних урочистостях, є учасником районних заходів: День школи, День села, мітинг-парад до Дня Перемоги, свято Першого дзвінка, свято випускників, районна серпнева конференція учителів, День працівників освіти та ін.

Учні Мошурівської школи не стоять осторонь чужого горя, активно підтримують дітей-сиріт, беруть участь у благодійному місячнику «Біду здолаємо разом» районної громадської організації Товариства Червоного Хреста по збору продуктів харчування для будинку пристарілих та коштів дітям, хворим на туберкульоз. Бажання творити добро наштовхнуло учнів та вчителів Мошурівської школи започаткувати благодійну акцію «Поділися колядою», учасники якої вітають з Різдвяними святами односельчан, меценатів. Від хати до хати діти несуть чудотворний Вертеп, співають колядки. Частину коштів, зібраних колядуванням у 2013 році, було передано на будівництво сільської церкви.

Багато корисних справ налічує скарбниця доброти учнівської організації. Однією з них є проведення акції «Подаруй дитині радість», в ході якої учні збирають іграшки, роблять подарунки дітям сільського дитячого садка «Барвінок». Учні початкових класів відвідують вихованців садочка з казковою виставою.

Значна увага приділяється пропаганді здорового способу життя, формуванню свідомого ставлення до власного здоров'я, організації екскурсій по Черкащині, роботі пришкольного оздоровчого табору «Веселка».

Учні школи не залишають без уваги учителів – пенсіонерів. Вони щорічно організовують свято «Світло серця даруємо Вам» до Дня працівників освіти, допомагають самотнім пенсіонерам, ветеранам, учасникам бойових дій, солдатським вдовам.

З метою формування екологічної культури особистості, усвідомлення себе частиною природи, відчуття відповідальності за її збереження, учні школи постійно беруть участь в акціях: «Квіти біля школи», «Зробимо подвір'я школи чистим», «Посади дерево», «Чисте джерело», здійснюють прибирання могил воїнів – визволителів та пагорба Слави.

Велика робота проведена учнями разом з громадою села щодо розчищення джерела біля села та створення зони відпочинку.

Для проведення робіт з облаштування території біля джерела (старовинна назва Кобзина криниця) було задіяно кошти сільських меценатів. Тут з великим бажанням працювали сільські майстри, пенсіонери, учні.

23 червня 2012 року відбулося відкриття Кобзиної криниці. Розпочалося це дійство із хресного походу до криниці під звуки шкільного духового оркестру. Священник - отець Андрій освятив криницю. А потім із великим захопленням люди оглядали цей невеличкий парк, який нікого не залишив байдужим.

Зробити свою рідну школу затишною і найкращою – головна мета педагогічного, батьківського та учнівського колективів Мошурівської школи. За благодійні кошти та силами учнів зроблені капітальні ремонти класних кімнат, коридорів. Для зміцнення матеріальної бази, озеленення школи організуються благодійні ярмарки. Учні готують для продажу різноманітну випічку, солодощі, фрукти. За зібрані кошти у 2012 році оформлені шкільні коридори, придбано ксерокс.

Учнівське самоврядування Мошурівської школи вчить дітей повноцінно жити й активно діяти за нових соціально – економічних умов, постійно самовдосконалюватись та досягати успіху. Досвід, отриманий у спільній діяльності, допомагає старшокласникам стати рівноправними членами шкільної спільноти та місцевої громади.

В.П.Фрей,
заступник директора з виховної роботи
Маньківського НВК
«Загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія»
Маньківської районної ради

ДОСВІД СПІВПРАЦІ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЖИТТЯ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

*... Дитина має бути не тільки учнем,
а передусім людиною з різноманітними інтересами,
запитами, прагненням*

В. Сухомлинський

Нашим дітям випало жити на зламі епох, бути свідками криз та природних катаклізмів, занепаду моральних цінностей, насадження культу речей, фізичної сили, зброї як атрибуту підсилення «Я». Розвиток цивілізації в цілому характеризується суперечливими тенденціями, це впливає на життя сучасної людини, особливо підростаючого покоління.

Сьогодні виховання в молоді почуття любові до Батьківщини, відданості справі зміцнення державності, активної громадянської позиції належить до проблем державного масштабу.

Яким повинен вийти старшокласник із стін школи в життя? Це повинна бути така молода людина, яка має не лише певний обсяг знань і навичок, а й перш за все відповідні життєві компетенції. Задля цього й упроваджуються демократичні норми організації шкільного життя. Особистість може досягти зрілості лише через громадянське бачення світу, через оцінку всього, що відбувається навколо, із позицій власної активної участі та відповідальності за те, що відбувається в суспільстві... Не секрет, що кожна дитина хоче бути дорослою і прагне, щоб з її думкою рахувалися при прийнятті важливих рішень. Більше того, сприймаючи світ ще з дитячою захопленістю та натхненням, кожна дитина є невичерпним джерелом незвичайних та яскравих ідей. Потрібно лише дати трішечки свободи та можливостей – і фантазія дитини здатна злетіти до небачених висот, перетворюючи звичайне життя на цікаву гру, а нудне навчання на цілий захоплень та інформації. Саме для

розвитку талантів кожної окремої дитини, для залучення її до активного громадського життя, для зміцнення дружби та взаєморозуміння між членами учнівського колективу в Маньківському навчально-виховному комплексі «Загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія» діє учнівське самоврядування, керуючим органом якої є учнівська рада.

«Ніхто, крім нас самих, не знає, чого ми потребуємо найбільше, і, відповідно, ніхто не зможе організувати наше життя краще, ніж ми!» - ось за таким девізом живуть учні закладу.

Уже з дитинства привчаючись керувати та виконувати обов'язки, наші вихованці залишають стіни школи сформованими особистостями, які вміють досягти поставлених цілей, співпрацюючи з оточуючим світом, знаходячи застосування своїм талантам та здібностям.

Кожний навчальний заклад визначає свою філософію розвитку, цінності та пріоритети. Школа не може існувати без усвідомлених, проголошених гласно й відкрито цінностей, які спрямовують в єдине русло всі елементи шкільного життя.

Школа не тільки споруда, а й та атмосфера, яку створюють учителі, учні, батьки - шкільних буднів, веселих свят, конкурсів, забав, серйозних зборів і нарад. Великий педагог-новатор О.А.Захаренко сказав: «Школа-це безперервне свято творчості, тяжке і невимовно прекрасне. Школа-це маленька держава із своїми законами, традиціями, звичаями».

Орієнтуючись на районну програму тристоронньої угоди між відділом освіти, районною батьківською радою, районної радою учнівського самоврядування у Маньківському НВК діє План спільних дій на виконання тристоронньої угоди між адміністрацією комплексу, батьківською радою та учнівським самоврядуванням.

У наш складний час виникає багато проблем щодо формування учнівського колективу, його життєдіяльності. Школі потрібно знаходити власні резерви, розробляти правила як для учнів, так і для їхніх батьків, піклуватися про дозвілля, зацікавлювати учнівську молодь громадським життям своєї малої батьківщини. Опора на існуючі традиції закладу-найкращий помічник у вихованні підростаючого покоління. Учнівське самоврядування у співпраці з керівництвом закладу та батьківською громадою виробили свої традиції щодо організації виховного процесу.

Стало системою роботи у комплексі:

- проведення акцій «Милосердя» до Міжнародного Дня людей похилого віку,
- привітання ветеранів освітянської ниви з професійним святом і вручення їм продуктових наборів, зібраних учнями та батьками;
- організація благодійних концертів для мешканців Буцького будинку для одиноких людей та надання їм матеріальної допомоги у вигляді продуктових наборів, одягу, взуття;
- участь у благодійних заходах районного Товариства Червоного Хреста, зокрема, розповсюдження благодійних марок, збір продуктів харчування та одяг для сімей селища, які потрапили у складні життєві ситуації та людей, хворих на туберкульоз, цукровий діабет;
- проведення в рамках волонтерського руху акції «Ветеран», зокрема шефство над ветеранами Великої Вітчизняної війни: Руденко Оксаною Григорівною, Новосельською Олександрою Максимівною, Кононенко Анатолієм Яковичем (привітання зі святами, допомога по господарству);
- організація радою учнівського самоврядування добродійних справ у закладі: турбується про подарунки дітям-інвалідам та дітям-сиротам до свят, надає матеріальну допомогу дітям закладу, які мають проблеми зі здоров'ям та потрапляють у складні життєві ситуації;
- організація щорічної акції «Затишок» (допомога у прибиранні районного стадіону, висадка дерев на території стадіону), акції «Нагодуй птахів взимку» та «Пташиний будиночок»;

- проведення щорічного творчого звіту закладу перед батьківською громадою;
- забезпечення активної та пасивної участі школярів закладу у районних урочистостях по відзначенню державних свят і вшануванню полеглих героїв;
- співпраця з ЦСССМ, службою у справах дітей при райдержадміністрації, працівниками районної дитячої бібліотеки, районної поліклініки, ЦДЮТ, службою зайнятості.

Сказав мудрець: «Живи, добро звершай,
Та нагород за це не вимагай!»

Найвища наука життя - бути добрим. Доброта і чуйність, співпереживання, вміння розділити чуже горе, підтримати у важку хвилину-ці людські якості завжди цінуються в учнівському середовищі нашого закладу.

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом ЧОПООП
Зам. № 1343 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1